

Hallituksen esitys eduskunnalle välitysmenettelylaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi välitysmenettelylaki, joka korvaisi voimassa olevan välimiesmenettelystä annetun lain. Uusi välitysmenettelylaki perustuisi YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan mallilakiin kansainvälisestä kaupallisesta välimiesmenettelystä. Lain terminologia ehdotetaan muutettavaksi sukupuolineutraaliksi siten, että välimiesmenettely muutetaan välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitysoikeuden jäseneksi. Esityksen tavoitteena on uudistaa laki ottaen huomioon välitysmenettelyn alalla tapahtuneesta kansainvälisestä kehityksestä ja digitalisaatiosta aiheutuneet muutostarpeet sekä edistää Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukykyä.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan lain mukaisesta välityssopimuksen kirjallisen muodon vaatimuksesta luovuttaisiin. Riidan ratkaisemisesta välitysmenettelyssä voitaisiin siten jatkossa sopia muotovapaasti.

Välitysoikeuden päätös, jolla se on hylännyt asianosaisen vaatimuksen välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi, voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn vireilläolon aikana.

Lakiin otettaisiin säännös kansainvälisesti vakiintuneesta periaatteesta, jonka mukaan välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita. Kysymys toimivallasta voitaisiin saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana katsonut, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan, tai jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita.

Lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan välitysoikeudella olisi tuomioistuimen kanssa rinnakkainen toimivalta määrätä turvaamistoimia. Tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta vahvistaa Suomessa annetun välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, jos täytäntöönpanolle ei ole laissa säädettyä estettä.

Välitysoikeus voisi määrätä, että suullinen käsittely tai kuuleminen järjestetään etäyhteydellä. Välitystuomio voitaisiin asianosaisten suostumuksella antaa sähköisessä muodossa ja allekirjoittaa sähköisesti.

Jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovuttaisiin. Lakiin ei otettaisi enää säännöksiä välitystuomion mitättömyydestä. Jatkossa olisi mahdollisuus nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta mutta ei voimassa olevan lain mukaista mahdollisuutta nostaa kanne ilman määräaikaan välitystuomion mitättömyydestä. Kumoamiskanteen nostamisen määräaika lyhennettäisiin 60 päiväksi välitystuomion tiedoksisaannista.

Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskisivat jatkossa lähtökohtaisesti samat täytäntöönpanon esteperusteet. Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan pääsääntöisesti voitaisi kieltäytyä, jos kumoamiskanne on lainvoimaisesti hylätty tai välitystuomiota ei ole määräajassa moitittu.

Välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely tuomioistuimessa keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen. Helsingin hovioikeudessa käsiteltäisiin välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa, välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä, välitysoikeuden toimivaltaa sekä välitysoikeuden määräämään turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevat asiat. Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa käsiteltäisiin muun muassa välitysoikeuden asettamista ja välitysoikeuden palkkioita koskevat asiat.

Uuden lain säätämisen johdosta tehtäisiin teknisiä muutoksia 32 muuhun lakiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2027 noin puolen vuoden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	6
1 Asian tausta ja valmistelu	6
1.1 Tausta	6
1.2 Valmistelu	6
2 Nykytila ja sen arviointi	7
2.1 Lainsäädäntö	7
2.2 Käytäntö	8
2.3 EU-oikeus ja kansainväliset velvoitteet	9
2.4 Nykytilan arviointi	10
3 Tavoitteet	13
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	14
4.1 Keskeiset ehdotukset	14
4.1.1 Lain rakenne ja kirjoittamistapa	14
4.1.2 Välityssopimus	14
4.1.3 Välitysoikeuden kokoonpano	14
4.1.4 Välitysoikeuden toimivalta	15
4.1.5 Asian käsittely välitysmenettelyssä	16
4.1.6 Välitystuomio	16
4.1.7 Välitystuomion kumoaminen	16
4.1.8 Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano	16
4.1.9 Tuomioistuimessa käsiteltävien välitysmenettelyä koskevien asioiden keskittäminen	17
4.2 Pääasialliset vaikutukset	17
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	17
4.2.2 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	18
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	20
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	20
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	22
5.2.1 Johdanto	22
5.2.2 Välityssopimuksen muotovaatimus	22
5.2.3 Välitysoikeuden jäsenen esteellisyttä koskevan väitteen ratkaiseminen	23
5.2.4 Välitysoikeuden toimivaltaratkaisun saattaminen tuomioistuimen tutkittavaksi	23
5.2.5 Turvaamistoimet	23
5.2.6 Välitystuomion kumoaminen	24
6 Lausuntopalaute	24
6.1 Yhteenveto lausuntopalautteesta	24
6.2 Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto	26
7 Säännöskohtaiset perustelut	26
7.1 Välitysmenettelylaki	26
7.2 Laki ulosottokaaren 2 luvun 2 ja 19 §:n muuttamisesta	62
7.3 7.33 Liitelait	62
8 Voimaantulo	62
9 Suhde muihin esityksiin	62
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	62

LAKIEHDOTUKSET	66
1. Väilyksenmenettelylaki	66
2. Laki ulosottokaaren 2 luvun 2 ja 19 §:n muuttamisesta	82
3. Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n muuttamisesta	83
4. Laki tuomioistuinlain 9 luvun muuttamisesta	84
5. Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 11 §:n muuttamisesta	85
6. Laki kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja 7. täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun lain 20 §:n muuttamisesta	86
7. Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksista annetun lain 37 §:n muuttamisesta	87
8. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	88
9. Laki elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 7 §:n muuttamisesta	89
10. Laki asuntokauppain 7 luvun 3 §:n muuttamisesta	90
11. Laki maanvuokralain 84 §:n muuttamisesta	91
12. Laki osakeyhtiölain muuttamisesta	92
13. Laki osuuskuntalain muuttamisesta	98
14. Laki asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta	101
15. Laki kuluttajansuojalain 12 luvun 1 d §:n muuttamisesta	103
16. Laki rikoslain 30 luvun muuttamisesta	104
17. Laki vesilain 8 luvun 7 §:n muuttamisesta	106
18. Laki säästöpankkilain 74 ja 87 f §:n muuttamisesta	107
19. Laki valtion virkamieslain 18 §:n muuttamisesta	108
20. Laki Verohallinnosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta	109
21. Laki kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelystä annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta	110
22. Laki varainsiirtoverolain 15 a ja 21 §:n muuttamisesta	111
23. Laki Tullin hallinnosta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	112
24. Laki tekijänoikeuslain 50 c ja 54 §:n muuttamisesta	113
25. Laki tiekuljetussopimuslain 44 §:n muuttamisesta	115
26. Laki merilain muuttamisesta	116
27. Laki Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	119
28. Laki kauppakamarilain muuttamisesta	120
29. Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 11 a §:n muuttamisesta	121
30. Laki työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	122
31. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 b §:n muuttamisesta	123
32. Laki vakuutusyhdistyslain 14 luvun 12 §:n ja 16 luvun 4 §:n muuttamisesta	124
33. Laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 17 luvun 2 §:n muuttamisesta	125
LIITTEET	126
RINNAKKAISTEKSTIT	126
2. Laki ulosottokaaren 2 luvun 2 ja 19 §:n muuttamisesta	126
3. Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n muuttamisesta	128
4. Laki tuomioistuinlain 9 luvun muuttamisesta	129

5. Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 11 §:n muuttamisesta	131
6. Laki kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun lain 20 §:n muuttamisesta	132
7. Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta	133
8. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	134
9. Laki elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 7 §:n muuttamisesta	135
10. Laki asuntokauppalain 7 luvun 3 §:n muuttamisesta	136
11. Laki maanvuokralain 84 §:n muuttamisesta	137
12. Laki osakeyhtiölain muuttamisesta	138
13. Laki osuuskuntalain muuttamisesta	148
14. Laki asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta	153
15. Laki kuluttajansuojalain 12 luvun 1 d §:n muuttamisesta	156
16. Laki rikoslain 30 luvun muuttamisesta	157
17. Laki vesilain 8 luvun 7 §:n muuttamisesta	159
18. Laki säästöpankkilain 74 ja 87 f §:n muuttamisesta	160
19. Laki valtion virkamieslain 18 §:n muuttamisesta	162
20. Laki Verohallinnosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta	163
21. Laki kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelystä annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta	164
22. Laki varainsiirtoverolain 15 a ja 21 §:n muuttamisesta	166
23. Laki Tullin hallinnosta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	167
24. Laki tekijänoikeuslain 50 c ja 54 §:n muuttamisesta	168
25. Laki tiekuljetussopimuslain 44 §:n muuttamisesta	171
26. Laki merilain muuttamisesta	172
27. Laki Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	175
28. Laki kauppakamarilain muuttamisesta	176
29. Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 11 a §:n muuttamisesta	178
30. Laki työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	179
31. Lakityöeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 b §:n muuttamisesta	180
32. Laki vakuutusyhdistyslain 14 luvun 12 §:n ja 16 luvun 4 §:n muuttamisesta	181
33. Laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 17 luvun 2 §:n muuttamisesta	183

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan selvitetään välimiesmenettelylain uudistamistarpeet ja valmistellaan tarpeelliset säädösmuutokset Suomen välimiesmenettelytoiminnan kilpailukyvyn edistämiseksi. Välimiesmenettelylakia modernisoidaan teknisiltä osin vastaamaan parhaita kansainvälisiä käytäntöjä.

Voimassa olevaan välimiesmenettelystä annettuun lakiin (967/1992, jäljempänä välimiesmenettelylaki) on sen säätämisen jälkeen tehty vain vähäisiä muutoksia, jotka ovat pääosin johtuneet muun lainsäädännön uudistamisesta. Ottaen huomioon lain voimaantulon jälkeen tapahtunut yhteiskunnan ja liike-elämän kehitys sekä kaupallisen riidanratkaisutoiminnan kansainvälistyminen lakia on syytä uudistaa.

Välimiesmenettelylaki vastaa pääpiirteissään YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan UNCITRAL:n vuonna 1985 hyväksymää mallilakia kansainvälisestä kaupallisesta välimiesmenettelystä. Mallilakia on vuonna 2006 uudistettu kansainvälisen kehityksen huomioon ottamiseksi erityisesti välityssopimuksen muotovaatimuksen ja välimiesten määräämien turvaamistoimien osalta.

1.2 Valmistelu

Oikeusministeriössä on laadittu arviomuistio välimiesmenettelylain uudistamisesta (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2024:16). Muistiossa arvioidaan lain uudistamistarpeita ottaen huomioon välimiesmenettelyn alalla lain säätämisen jälkeen tapahtunut kansainvälinen kehitys ja havaitut käytännön tarpeet.

Lausuntokierroksella lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti välimiesmenettelylain uudistamiseen. Lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti tai neutraalisti siihen, että uudistuksessa välimiesmenettelylakia vähintäänkin lähennetään UNCITRAL:n mallilakiin.

Oikeusministeriö asetti 13.11.2024 työryhmän valmistelemaan välimiesmenettelylain uudistamista. Oikeusministeriö asetti samalla seurantaryhmän seuraamaan ja arvioimaan työryhmän työtä. Työryhmän mietintö julkaistiin 18.12.2025 (Uusi välitysmenettelylaki, Työryhmän mietintö, Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:59).

Työryhmän mietintö oli lausuntokierroksella 18.12.2025–6.2.2026. Oikeusministeriö pyysi mietinnöstä lausuntoa 60 taholta, muun muassa laillisuusvalvojilta, tuomioistuimilta ja intressiorganisaatioilta. Lausunnoista on laadittu lausuntotiivistelmä (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2026:32).

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi esitysluonnoksesta lausunnon 28.5.2026.

Saapuneet lausunnot ja muut hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://oikeusministerio.fi/hankkeet-ja-saadossvalmistelu> tunnuksella OM108:00/2023. Esitys on jatkovalmisteltu oikeusministeriössä työryhmän mietinnön ja siitä annettujen lausuntojen pohjalta.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Lainsäädäntö

Välimiesmenettelylaki tuli voimaan vuonna 1993. Sen säätämisen taustalla oli, ettei aiempi, vuodelta 1928 peräisin ollut laki välimiesmenettelystä enää vastannut yhteiskunnan välimiesmenettelylle asettamia vaatimuksia. Lakiin on sen jälkeen tehty vain vähäisiä, lähinnä muun lainsäädännön uudistamisesta johtuneita muutoksia.

Seuraavassa kuvataan tämän ehdotuksen kannalta keskeisimpien säännösten pääasiallinen sisältö.

Lain 2 ja 3 §:ssä säädetään välityskelpoisuudesta ja välityssopimuksen muotovaatimuksesta. Yksityisoikeudellinen riitakysymys, josta voidaan tehdä sovinto, voidaan määrätä asianosaisten välisin sopimuksin välimiesten lopullisesti ratkaistavaksi. Välityssopimus voi koskea sekä jo syntynyttä riitaa että sopimuksessa ilmaistusta oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvia riitoja, jollei laissa ole toisin säädetty. Välityssopimus on tehtävä kirjallisesti.

Lain 5 §:n mukaan tuomioistuim ei saa ottaa tutkittavakseen kannetta kysymyksestä, joka on välimiesten ratkaistava, jos vastapuoli tekee siitä väitteen ennen pääasiaan vastaamista. Välityssopimuksen estämättä tuomioistuin tai muu viranomainen voi kuitenkin antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu viranomaisen toimivaltaan.

Lain 9 §:n mukaan välimiehen on oltava tehtävässään puolueeton ja riippumaton. Lain 10 §:ssä säädetään välimiehen esteellisyydestä. Välimies on asianosaisen vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos hän olisi tuomarina ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Lisäksi välimies on julistettava esteelliseksi muun sellaisen seikan johdosta, joka on omiaan antamaan perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan.

Lain 11 §:ssä säädetään esteellisyyttä koskevan vaatimuksen käsittelemisestä. Asianosaiset voivat sopia siitä, missä järjestyksessä välimiehen esteelliseksi julistamista koskeva vaatimus on tutkittava. Jos välimies ei luovu tehtävästään tai toinen asianosainen ei hyväksy vaatimusta, välimiesten on ratkaistava esteellisyyttä koskeva kysymys. Esteellisyyttä koskeva kysymys voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi vain kumoamiskanteen yhteydessä.

Välimiesten on lain 22 §:n mukaan varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa. Lain 23 §:ssä säädetään, että jollei lain säännöksistä muuta johdu, asian käsittelyssä on noudatettava, mitä asianosaiset ovat menettelystä sopineet. Jos tällaista sopimusta ei ole tehty, välimiehillä on oikeus päättää asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä ottaen huomioon tasapuolisuuden ja joutuisuuden vaatimukset.

Lain 31 §:ssä säädetään, että välimiesten on perustettava tuomionsa lakiin. Jos asianosaiset ovat sopineet, että riidan ratkaisemisessa on sovellettava tietyn valtion lakia, välimiesten on perustettava tuomionsa siihen lakiin. Välimiehet saavat kuitenkin perustaa tuomionsa siihen, mitä he katsovat kohtuulliseksi (ex aequo et bono), jos asianosaiset ovat siitä sopineet.

Välitystuomion muodosta ja antamisesta säädetään lain 36 ja 37 §:ssä. Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja kaikkien välimiesten allekirjoitettava. Kappale välitystuomiosta on asianmukaisesti allekirjoitettuna annettava kullekin asianosaiselle välimiesten istunnossa tai toimitettava heille muutoin todistettavalla tavalla.

Lain 38 ja 39 §:ssä säädetään välitystuomion oikaisusta ja lisätuomiosta. Asianosainen voi lain mukaan pyytää välimiesoikeudelta ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen taikka muun senkaltaisen virheen korjaamista. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, asianosainen voi myös pyytää välimiehiä antamaan lisätuomion kysymyksestä, jonka välimiehet ovat sivuuttaneet tuomiossaan.

Välitystuomion pätemättömyydestä säädetään lain 40 §:ssä. Välitystuomio on lain mukaan mitätön, jos se koskee asiaa, jota ei lain mukaan voida ratkaista välimiesmenettelyssä, jos se on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa, jos se on niin sekava tai epätäydellinen, ettei siitä käy selville, miten asiassa on tuomittu, taikka jos sitä ei ole laadittu kirjallisesti tai välimiehet eivät ole allekirjoittaneet sitä.

Välitystuomio voidaan lain 41 §:n mukaan kumota asianosaisen kanteesta muun muassa, jos välimiehet ovat ylittäneet toimivaltansa, jos välimies on ollut esteellinen tai jos asianosaiselle ei ole varattu tarpeellista tilaisuutta asiansa ajamiseen. Kanne välitystuomion kumoamisesta on nostettava kolmen kuukauden kuluessa tuomion tiedoksisaannista.

Lain 46–49 §:ssä säädetään välimiesmenettelyn kustannuksista. Jollei muuta ole sovittu, asianosaiset ovat lain mukaan yhteisvastuullisesti velvolliset suorittamaan välimiehille korvauksen heidän työstään ja kustannuksistaan. Korvauksen on oltava kohtuullinen. Välimiehet voivat vaatia asianosaisilta ennakkoa tai vakuutta heille tulevasta korvauksesta. Jollei toisin ole sovittu, välimiehet voivat velvoittaa asianosaisen osaksi tai kokonaan korvaamaan vastapuolen välimiesmenettelystä aiheutuneet kulut noudattaen soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren säännöksiä oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Toimivaltaisesta tuomioistuimesta säädetään lain 50 §:ssä. Välitystuomion mitättömäksi julistamista tai kumoamista koskeva kanne tutkitaan sen paikkakunnan kärjäoikeudessa, jossa välitystuomio on annettu. Välimiesten määräämistä koskevat asiat sekä välityssopimuksen pätevyyttä, voimassaoloa ja soveltuvuutta koskevat kanteet puolestaan tutkitaan sen paikkakunnan kärjäoikeudessa, jossa jollakin asianosaisella on kotipaikka, tai jollei yhdelläkään ole kotipaikkaa Suomessa, Helsingin kärjäoikeudessa. Asianosaiset voivat sopia tällaisen asian käsittelemisestä muussa kärjäoikeudessa.

Välimiesmenettelystä vieraassa valtiossa sekä ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään lain 51–55 §:ssä. Kanne asiassa, joka on ratkaistava vieraassa valtiossa tapahtuvassa välimiesmenettelyssä, jätetään tutkimatta, jos vastapuoli vetoaa välityssopimukseen ennen pääasiaan vastaamista, ellei välityssopimus ole siihen sovellettavan lain mukaan pätemätön. Vieraassa valtiossa annettu välitystuomio on voimassa Suomessa, jollei se ole ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa tai jollei asianosainen esitä selvitystä laissa määritellyistä tunnustamisen esteistä. Tällainen tuomio, joka on voimassa Suomessa, on hakemuksesta pantava täytäntöön.

2.2 Käytäntö

Välimiesmenettely on Suomessa vakiintunut liike-elämän riidanratkaisumuoto. Varsinaista tilastotietoa välimiesmenettelyjen määrästä on kuitenkin saatavilla vain rajallisesti. Keskuskauppakamarin yhteydessä toimivan välityslautakunnan (The Finland Arbitration Institute, FAI) tilastojen mukaan välityslautakunnassa tuli vuonna 2024 vireille yhteensä 75 ja vuonna 2025 yhteensä 80 välimiesmenettelyä. Yleisiä välimiesmenettelyssä käsiteltyjä asiaryhmiä olivat yrityskauppoja, rakennusurakoita ja osakassopimuksia koskevat riidat. Tilastoista ei ilmene, kuinka monessa menettelyssä paikkana oli Suomi. Suomessa käytävien ad hoc -menettelyjen määrästä ei ole vastaavia tilastotietoja, mutta niiden määrän oletetaan olevan

Keskuskauppakamarin välityslautakunnan välimiesmenettelyjen määrää pienempi. Lisäksi ainakin Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) välitysinstituutissa ja Tukholman kauppakamarin (SCC) välitysinstituutissa on vuosittain ollut yksittäisiä välimiesmenettelyjä, joissa Suomi on ollut välimiesmenettelyn paikkana ja joissa on siten sovellettu Suomen välimiesmenettelylakia.

Myöskään tuomioistuimissa vuosittain vireille tulevien välimiesmenettelyyn liittyvien asioiden, kuten välitystuomion kumoamista, mitättömyyttä ja täytäntöönpanoa koskevien juttujen, määrästä ei ole kattavaa tilastotietoa. Tuomioistuintilastoista ilmenee, että vuonna 2024 on ratkaistu 16 välitystuomion täytäntöönpanoa koskevaa asiaa. Vuonna 2025 julkaistun Challenging Arbitral Awards in the Nordics 2024 Survey -selvityksen perusteella välitystuomion kumoamista ja mitättömyyttä koskevien asioiden määrä Suomessa arvioidaan kuitenkin hyvin vähäiseksi, enintään noin kymmeneksi tapaukseksi vuodessa. Selvityksen ja käytännön havaintojen perusteella myös muut välimiesmenettelyyn liittyvät tuomioistuinasiat ovat määrältään vähäisiä.

Korkein oikeus on antanut useita välimiesmenettelyä koskevia ratkaisuja lain voimaantulon jälkeen. Seuraavassa esitellään esimerkinomaisesti tämän ehdotuksen kannalta keskeisiä ratkaisuja. Ratkaisussa KKO 2020:89 vahvistettiin, että välityslauseketta arvioidaan vakiintuneesti itsenäisenä, pääsopimuksesta erillisenä sopimuksena, vaikka se olisi kirjoitettu samalle asiakirjalle pääsopimuksen kanssa. Ratkaisussa KKO 2023:38 katsottiin, että välimiesmenettelylain 17 §:n 3 momentin muutoksenhakukielto koskee vain päätöstä, jolla välimies on määrätty. Ratkaisussa KKO 2025:76 arvioitiin, milloin välimiesmenettelylain 41 §:ssä tarkoitettu määräaika välitystuomion kumoamiskanteelle alkaa kulua tilanteessa, jossa tuomio oli tallennettu sähköiseen asiakirjanhallintajärjestelmään ja sen allekirjoitettu paperikappale toimitettu myöhemmin. Korkein oikeus katsoi, että määräaika alkaa kulua vasta allekirjoitetun paperikappaleen vastaanottamisesta.

Parhaita käytänteitä välimiesmenettelyn alalla on koottu useisiin järjestöjen hyväksymiin ohjeistuksiin. Tällaisia ovat muun muassa kansainvälisen asianajajayhdistyksen International Bar Associationin (IBA) hyväksymät ohjesäännöt esteellisyyskysymyksistä (IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration, 2024) ja IBA:n todistelusäännöt (IBA Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration, 2020). Näillä ohjeistuksilla on merkitystä tulkintalähteinä erityisesti kansainvälisissä välimiesmenettelyissä.

2.3 EU-oikeus ja kansainväliset velvoitteet

Välimiesmenettelystä ei ole annettu unionin lainsäädäntöä. Välimiesmenettely on myös nimenomaisesti rajattu tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan Bryssel I a -asetuksen (EU) N:o 1215/2012 ja sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan Rooma I -asetuksen (EY) N:o 593/2008 soveltamisalan ulkopuolelle.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä välimiesmenettelyä on käsitelty eri yhteyksissä, muun muassa arvioitaessa investointisuojausopimuksiin perustuvien välimiesmenettelyjen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa (Achmea, C-284/16; Komstroy, C-741/19) sekä ei-vapaaehtoista välimiesmenettelyä koskevassa asiassa (Royal Football Club Seraing, C-600/23). Näillä ratkaisuilla ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ole merkitystä osapuolten tahdonautonomiaan perustuvan kaupallisen välimiesmenettelyn eikä tämän ehdotuksen kannalta.

Euroopan ihmisoikeussopimus, johon Suomi on liittynyt, takaa jokaiselle Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvalla sopimuksessa vahvistetut oikeudet ja vapaudet. Sen 6 artikla turvaa oikeuden oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja

puolueettomassa tuomioistuimessa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan luonnollinen tai oikeushenkilö voi luopua 6 artiklassa turvatuista oikeuksistaan tekemällä välityssopimuksen. Luopumisen tehokkuuden edellytyksenä on, että se on vapaaehtoinen, yksiselitteinen ja lainmukainen, ja että välimiesmenettely tarjoaa riittävät menettelylliset takeet (ks. Suovaniemi and Others v. Finland, 31737/96).

Suomi on ratifioinut ja saattanut voimaan New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn, ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yleissopimuksen (jäljempänä New Yorkin yleissopimus). Yleissopimus velvoittaa sopimusvaltioita tunnustamaan kirjallisesti tehdyt välityssopimukset sekä tunnustamaan ja panemaan täytäntöön muiden sopimusvaltioiden alueella annetut välitystuomiot, jollei tunnustamiselle ole sopimuksessa määriteltyä estettä.

2.4 Nykytilan arviointi

Yleistä

Välimiesmenettelylaki on ollut voimassa yli 30 vuotta. Se on muodostanut pitkäaikaisen ja sinänsä toimivan perustan suomalaiselle välimiesmenettelylle. Laki pohjautuu pitkälti UNCITRAL:n alkuperäiseen vuonna 1985 hyväksyttyyn mallilakiin. Lain säätämisen jälkeen vuonna 2006 mallilakia on uudistettu erityisesti välityssopimuksen muotovaatimuksen ja välimiesten määräämien turvaamistoimien osalta. Uudistuksessa mallilakiin tehtyjä muutoksia on syytä arvioida myös kansallisesti. Vaikka välimiesmenettelylaki sisällöltään pääpiirteissään vastaa alkuperäistä mallilakia, se eroaa mallilakiin rakenteeltaan ja kirjoitusasultaan. UNCITRAL ei ole luokitellut lakia mallilakiin perustuvaksi. UNCITRAL:n hyväksynnän puuttumisen voidaan arvioida vaikuttavan haitallisesti Suomen houkuttelevuuteen kansainvälisten välimiesmenettelyjen paikkana, koska ulkomaiset toimijat eivät voi luottaa siihen, että Suomen laki vastaa kansainvälisesti tunnettua mallilain mukaista sääntelyä. UNCITRAL:n luokittelun mukaan mallilakiin perustuva lainsäädäntö on tällä hetkellä 93 valtiolla 127 valtiosta. UNCITRAL:n hyväksyntää mallilakiin perustuvaksi välimiesmenettelylaiksi on kansainvälisesti pidetty osoituksena myönteisestä suhtautumisesta välimiesmenettelyyn ja siitä, että lain tulkinta on kyseisessä valtiossa ennakoitavaa. Tämän luokituksen saamista onkin pidetty uudistuksessa tärkeänä. Välimiesmenettelylakia on tarpeen uudistaa myös välimiesmenettelyn alalla tapahtuneen kansainvälisen kehityksen ja digitalisaation huomioon ottamiseksi. Seuraavassa tarkastellaan tämän ehdotuksen kannalta keskeisimpiä lain muutostarpeita.

Välityssopimus

Lain 2 §:n mukaan välityskelpoisuuden edellytyksenä oleva riidan yksityisoikeudellisuus tarkoittaa lähtökohtaisesti, että välityskelpoisia ovat yleisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat riita-asiat ja välityskelpoisuuden ulkopuolelle jäävät hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluvat ns. hallintoriita-asiat. Selvää sinänsä on, että myös julkisyhteisö voi olla yksityisoikeudellisen riita-asian osapuolena. Oikeusriita, jonka kohteena ovat viranomaisen yksityisoikeudelliset toimet ja viranomaisen toiminta yksityisoikeudellisen suhteen osapuolena, käsitellään siviiliprosessissa.

Käytännössä siviiliprosessin ja hallintoprosessin rajanvetoon sisältyy nykyään melko runsaasti tulkinnanvaraisuutta, minkä vuoksi välityskelpoisuutta koskevassa säännöksessä olevaa viittausta yksityisoikeudelliseen riitakysymykseen ei ole pidetty ongelmattomana. Yksityisoikeudellisuuden määrittely julkisyhteisöjen toimintaa koskevista asioista on vaikeaa ja tulkinnallisuus on lisääntynyt julkisyhteisöjen toimintojen ulkoistamisen ja yhtiöittämisen

myötä. Määritelmää on pidetty epätasällisena ja osin päällekkäisenä välityskelpoisuudelle asetettujen muiden kriteerien kanssa. Lakia olisi perusteltua muuttaa siten, että riidan yksityisoikeudellisuudesta välityskelpoisuuden edellytyksenä luovuttaisiin.

Lain 3 § edellyttää, että välityssopimus on tehtävä kirjallisesti. Myös muut säännöksessä mainitut sopimuksentekotavat täyttävät kirjallisen muodon vaatimuksen. Säännöksen sanamuoto on teknologian kehityksen vuoksi osittain vanhentunut. Muotovaatimuksella on vähäinen käytännön merkitys, koska kansainvälinen kehitys on johtanut välityssopimuksen kirjallisen vaatimuksen aiempaa lievempään tulkintaan. Muotovaatimus jäisi täyttymättä lähinnä vain silloin, jos välimiesmenettelystä on sovittu kokonaan suullisesti ilman viittausta mihinkään kirjalliseen välityssopimuksen sisällön tarkentavaan tekstiin. Yleinen kansainvälinen kehitys ilmenee myös siitä, ettei vuonna 2006 uudistetussa mallilaissa enää edellytetä, että välityssopimuksen tekemiselle olisi muotovaatimuksia. On myös pidetty epä johdonmukaisena sitä, että taloudelliselta arvoltaan hyvinkin suuri kaupallinen sopimus on pääsääntöisesti muotovapaa, mutta sopimukseen sisältyvä välityslauseke ei. Selvää sen sijaan on, että välityssopimuksen syntymisen ja sisällön näyttäminen on vaikeaa, jos välityssopimus on tehty kokonaan suullisesti ilman viittausta mihinkään kirjalliseen tekstiin. Koska muotovaatimusta voidaan pitää vanhentuneena ja liike-elämän sopimuskäytäntöihin huonosti soveltuvana, siitä olisi syytä luopua kokonaan.

Välimiesoikeuden kokoonpano

Välimiehen esteellisyyttä koskevassa lain 10 §:ssä viitataan kansallisiin tuomarin esteellisyyttä koskeviin säännöksiin. Viittauksen on katsottu tekevän sääntelystä vaikeasti ymmärrettävän, erityisesti välimiesmenettelyn ulkomaisille käyttäjille. Esteellisyyttä koskevaa sääntelyä olisi perusteltua muuttaa siten, että viittauksesta luovuttaisiin ja sääntelyä lähennettäisiin mallilain säännöksiin.

Lisäksi esteellisyyttä koskevaa sääntelyä on pidetty puutteellisenä, koska kysymys välimiehen esteellisyydestä voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi vasta välitystuomion antamisen jälkeen. Jos esteellisyyttä koskevaan kysymykseen voidaan saada lopullinen ratkaisu jo välimiesmenettelyn aikana, ei ole vaaraa siitä, että välitystuomio esteellisyyden vuoksi myöhemmin kumotaan. Sääntely olisi perusteltua muuttaa mallilain mukaiseksi niin, että esteellisyys voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välimiesmenettelyn aikana, jos esteellisyyttä väite on hylätty. Jotta tämä ei johtaisi välimiesmenettelyn merkittävään viivästymiseen, tulisi samalla säätää, että esteellisyydenselvityksen käsittely tuomioistuimessa ei estäisi välimiesmenettelyn jatkamista eikä välitystuomion antamista.

Välimiesoikeuden toimivalta

Kansainvälisesti vakiintunut periaate välimiesmenettelyssä on välimiesten kompetenssi-kompetenssia koskeva periaate, jolla tarkoitetaan välimiesten toimivaltaa ratkaista omaa toimivaltaansa koskeva kysymys itsenäisesti osana välimiesmenettelyä. Välimiehillä on toimivalta itse ratkaista välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä sekä välityssopimuksen soveltamisalaa koskevat kysymykset. Laissa ei ole säännöksiä välimiesten toimivallasta päättää omasta toimivallastaan eikä menettelystä tilanteessa, jossa asianosainen riitauttaa välimiesten toimivallan. Tätä on pidetty puutteena. Ongelmallisena on pidetty myös sitä, ettei välimiesten ratkaisua, jonka mukaan heillä ei ole toimivaltaa, voida saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.

Laissa ei myöskään ole säännöstä erillisyyssperiaatteesta, joka tarkoittaa, että välityssopimusta arvioidaan itsenäisenä, pääsopimuksesta erillisenä sopimuksena. Erillisyyssperiaate on

vakiintunut periaate sekä kansainvälisesti että Suomen voimassa olevassa oikeudessa. Korkein oikeus on ratkaisussaan KKO 2020:89 vahvistanut, että välityslauseke on pääsopimuksesta erillinen sopimus, vaikka se olisi kirjoitettu samalle asiakirjalle pääsopimuksen kanssa.

Laissa ei ole säännöksiä välimiesten toimivallasta määrätä turvaamistoimia tai väliaikaisia määräyksiä.

Lakia olisi syytä uudistaa siten, että siihen otettaisiin nimenomaiset säännökset välimiesten toimivallasta päättää omasta toimivallastaan ja määrätä turvaamistoimia.

Asian käsittely välimiesmenettelyssä

Asianosaisten tasapuolinen kohtelu on keskeinen välimiesmenettelyssä noudatettava periaate, joka ilmenee myös voimassa olevasta laista (23 §), mutta vain epäsuorasti. Lakia olisi syytä täydentää siten, että lakiin otettaisiin mallilakia vastaava nimenomainen säännös välimiesten velvollisuudesta kohdella asianosaisia tasapuolisesti.

Laissa ei ole nimenomaisia säännöksiä asianosaisen passiivisuuden vaikutuksista asian käsittelyyn. Lain esitöistä ilmenee kuitenkin, että välimiesmenettelyssä ei voida antaa vastaajan passiivisuuteen perustuvaa yksipuolista tuomiota, kuten tuomioistuinprosessissa, vaan välimiesten on tutkittava asia heidän käytössään olevan aineiston perusteella. Lakia olisi perusteltua täydentää mallilakia vastaavilla säännöksillä asianosaisen laiminlyönnin seuraamuksista.

Välitystuomio

Lain välitystuomiota koskevaa sääntelyä on pidetty osin vanhentuneena ja puutteellisena. Laista ei ilmene, millä perusteilla riidan ratkaisemisessa sovellettava laki määräytyy, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Laissa ei ole säännöksiä välitystuomion perusteleminen eikä tuomion tulkinnasta. Laki ei myöskään vastaa nykyisiä teknisiä käytäntöjä esimerkiksi sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen tiedoksiannon osalta. Välitystuomiota koskevaa sääntelyä olisi syytä täydentää näiltä osin.

Oikeudenkäyntikuluja koskevaa sääntelyä on pidetty välimiesmenettelyn luonteeseen huonosti soveltuvana erityisesti siltä osin kuin siinä viitataan oikeudenkäymiskaaren säännöksiin. Oikeudenkäymiskaaren on välimiesmenettelylain säätämisen jälkeen tehty useita sellaisia poikkeuksia häviäjän pääsääntöiseen korvausvelvollisuuteen, jotka eivät sovellu hyvin välimiesmenettelyyn. Sääntelyä olisi syytä selkeyttää niin, että lakiin otettaisiin itsenäiset säännökset oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta ja viittauksesta oikeudenkäymiskaaren säännöksiin luovuttaisiin.

Lisäksi sääntelyä välitysoikeuden palkkioista maksettavasta ennakosta ja asetettavasta vakuudesta olisi syytä täydentää.

Välitystuomion mitättömyys ja kumoaminen

Välitystuomion mitättömyyttä ja kumoamista koskevaa sääntelyä on pidetty epäselvänä ja kansainvälisesti poikkeuksellisen. Erityisesti mitättömyyssäännösten on katsottu heikentävän oikeusvarmuutta, koska mitättömyyteen voidaan vedota ilman määräaika. Mitättömyyssääntely on nähty myös Suomen välimiesmenettelytoiminnan kilpailukyvyyn kannalta erityisen ongelmallisena. Moiteperusteiden erottelu mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin ei ole mallilain eikä kansainvälisen yleislinjan mukaista. Mahdollisuus

nostaa mitättömyyskanne ilman määräaikaa on tietävästi vain Suomessa ja Ruotsissa. Sääntelyä olisi syytä muuttaa siten, että erottelusta mitättömyys- ja kumoamisperusteiden välillä luovuttaisiin ja mahdollisuus ajallisesti rajoittamattoman mitättömyyskanteen nostamiseen poistettaisiin. Osa voimassa olevan lain mukaisista mitättömyysperusteista, välitystuomion sekavuus ja muotovirhe, on sellaisia, että lakiin ei ole tarvetta ottaa niitä moiteperusteeksi. Välitysoikeuden ratkaisu, josta ei käy selville, mitä asiassa on tuomittu, tai joka ei täytä lain välitystuomiolle asettamia vaatimuksia, ei voi ylipäättään saada välitystuomion vaikutuksia. Nämä perusteet eivät ole myöskään mallilain mukaisia moiteperusteita.

Moiteprosessin pitkää kesto on pidetty ongelmallisena välimiesmenettelyn nopeuden ja tehokkuuden kannalta. Moiteprosessin keston lyhentämiseksi lakia olisi syytä muuttaa siten, että kumoamiskanne käsiteltäisiin pääsääntöisesti vain yhdessä oikeusasteessa ja kumoamiskanteen nostamisen määräaikaa lyhennettäisiin.

Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Välimiesmenettelylaki eroaa mallilaista siinä, että välitystuomion täytäntöönpanoa koskevat eri säännökset riippuen siitä, onko välitystuomio annettu Suomessa vai muussa valtiossa. Ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä on pidetty myös vaikeaselkoisena. Välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä olisi syytä lähentää mallilakiin.

Muuta

Lakia olisi tarkoituksenmukaista uudistaa niin, että asiantuntemuksen turvaamiseksi tuomioistuinprosesseja keskitetään tuomioistuinlaitoksen sisällä. Keskittäminen edistäisi näitä asioita koskevan asiantuntemuksen vahvistumista ja oikeuskäytännön yhtenäisyyttä.

Laista puuttuvat säännökset moniasianosais- ja monisopimusmenettelyistä sekä välityssopimukseen sovellettavan lain määrittämisestä. Lakia olisi syytä täydentää tältä osin.

Lain terminologia

Suomen kielen lautakunta on vuonna 2007 antanut kannanoton sukupuolineutraalin kielenkäytön edistämiseksi Suomessa. Kannanotossa viitataan asiaa koskevaan Euroopan neuvoston antamaan suositukseen. Keskuskauppakamarin välityslautakunta on siirtynyt sukupuolineutraaliin terminologiaan jo 1.1.2024 alkaen, jolloin sen sääntöjä päivitettiin niin, että välimies-johdannaisten termien käytöstä luovuttiin ja ne muutettiin välitys-johdannaisiksi. Säännöissä välimiesmenettely muutettiin välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitystuomariksi.

Välimiesmenettelylakia uudistettaessa lainsäädännön terminologia on syytä muuttaa sukupuolineutraaliksi. Esityksessä ehdotetaan, että välimiesmenettely muutetaan välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitysoikeuden jäseneksi.

3 Tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan, että välimiesmenettelylaki uudistetaan korvaamalla se uudella välitysmenettelylailla. Uudistuksen lähtökohtana on tarve lain yhdenmukaisuuteen UNCITRAL:n mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita. Laajan kansainvälisen hyväksynnän saamiseksi ja Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukyvyn edistämiseksi tavoitteena on saada UNCITRAL:n luokittelu maaksi, jonka lainsäädäntö

perustuu UNCITRAL:n mallilakiin. Yhdenmukaisuus mallilain kanssa edellyttää, että laki sisältönsä lisäksi myös rakenteeltaan ja kirjoitustavaltaan pääosin vastaa mallilakia. Tämä on lakiteknisesti tarkoituksenmukaisinta toteuttaa säätämällä uusi laki. Lakia uudistettaessa otetaan huomioon myös välitysmenettelyn alalla tapahtuneesta kansainvälisestä kehityksestä ja digitalisaatiosta aiheutuneet muutostarpeet. Tavoitteena on, että Suomessa on nykyaikainen välitysmenettelylaki, joka turvaa välitysmenettelyn käytön toimivana ja tehokkaana riidanratkaisukeinona. Tavoitteena on myös tehdä laki kansainvälisesti nykyistä tunnetummaksi ja siten lisätä kiinnostusta Suomea kohtaan kansainvälisten välitysmenettelyjen paikkana ja edistää Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukykyä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Lain rakenne ja kirjoittamistapa

Ehdotuksen tavoitteena on uudistaa voimassa oleva välimiesmenettelylaki ottaen huomioon tarve yhdenmukaisuuteen UNCITRAL:n mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi välitysmenettelylaki, joka rakenteeltaan ja sisällöltään perustuu mallilakiin. Lukujen ja pykälien otsikointi ja järjestys vastaa pääosin mallilakia. Voimassa olevan lain mallilakia asiallisesti vastaavia säännöksiä muokataan niin, että ne myös kirjoittamistavaltaan vastaavat nykyistä paremmin mallilakia.

Lain terminologia ehdotetaan muutettavaksi sukupuolineutraaliksi siten, että välimiesmenettely muutetaan välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitysoikeuden jäseneksi.

4.1.2 Välityssopimus

Ehdotetun lain 2 luvun säännökset välityskelpoisuudesta, välityssopimuksen sisällöstä ja välityssopimuksen vaikutuksesta tuomioistuimen toimivaltaan vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevaa lakia.

Voimassa olevasta laista poiketen laissa ei enää asetettaisi välityssopimuksen tekemiselle muotovaatimusta. Voimassa olevan lain mukaan välityssopimus on tehtävä kirjallisesti. Kirjallisen muodon vaatimus täyttyy kuitenkin myös, jos välityssopimus sisältyy asianosaisten väliseen viestinvaihtoon tai viestinvaihdossa viitataan muuhun välityslausekkeen sisältävään asiakirjaan. Nykyisellä muotovaatimuksella on vähäinen käytännön merkitys, minkä vuoksi esityksessä ehdotetaan siitä luopumista.

Lakiin otettaisiin uudet säännökset siitä, minkä valtion lain mukaan arvioidaan välityssopimuksen syntymistä, pätevyyttä, ulottuvuutta ja tulkintaa koskevat kysymykset. Ehdotetun lainvalintasäännöksen mukaan välityssopimukseen sovelletaan asianosaisten sopimaa lakia. Jos asianosaiset eivät ole sopineet sovellettavasta laista, sovelletaan asianosaisten sopiman välitysmenettelyn paikan lakia tai, jos välitysmenettelyn paikasta ei ole sovittu, oikeussuhteeseen sovellettavaa lakia.

4.1.3 Välitysoikeuden kokoonpano

Välitysoikeuden kokoonpanoa koskevat säännökset ehdotetun lain 3 luvussa vastaavat sisällöltään pääosin voimassa olevaa lakia. Sääntelyä on kuitenkin rakenteeltaan ja kirjoittamistavaltaan muokattu mallilain III lukua vastaavaksi.

Lakiin otettaisiin voimassa olevaa oikeutta vastaava säännös muutoksenhakukiellosta tuomioistuimen päätökseen välitysoikeuden jäsenen määräämistä koskevassa asiassa. Lain sanamuotoa kuitenkin selvennettäisiin niin, että siitä yksiselitteisesti ilmenee, että muutoksenhakukiello koskee tuomioistuimen päätöstä, jolla välitysoikeuden jäsen on määrätty, mutta ei päätöstä, jolla hakemus välitysoikeuden jäsenen määräämisestä on hylätty.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeuden jäsen voitaisiin julistaa esteelliseksi, jos ilmenee seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan. Laissa ei sen sijaan enää viitattaisi kansallisiin tuomarin esteellisyysperusteita koskeviin säännöksiin. Tuomarin esteellisyysperusteista irtaantuminen ei kaventaisi välitysoikeuden jäsenen esteellisyysperusteiden sisältöä, mutta tekisi sääntelyn helpommin ymmärrettäväksi, erityisesti välitysmenettelyn ulkomaisille käyttäjille.

Voimassa olevasta laista poiketen välitysoikeuden ratkaisu, jolla se on hylännyt asianosaisen vaatimuksen välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi, voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn vireilläolon aikana. Nykyään esteellisyyttä koskeva kysymys voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi vasta välitystuomion antamisen jälkeen kumoamiskanteella. Esteellisyyteen voisi kuitenkin edelleen vedota välitystuomion antamisen jälkeen, jos esteellisyysperuste on vasta tällöin tullut asianosaisen tietoon.

4.1.4 Välitysoikeuden toimivalta

Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan

Laissa säädettäisiin kansainvälisesti vakiintuneesta periaatteesta, jonka mukaan välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita. Välitysoikeudella on toimivalta ratkaista itse osana välitysmenettelyä välityssopimuksen olemassaoloa, pätevyyttä ja soveltamisalaa koskevat kysymykset.

Lakiin otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivaltaa koskevan väitteen esittämisestä ja ratkaisemisesta välitysmenettelyssä sekä välitysoikeuden toimivaltaa koskevan kysymyksen saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi. Asianosainen voisi saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi välitysoikeuden positiivisen toimivaltaratkaisun, eli välitysmenettelyn aikana tekemän päätöksen, jossa se on katsonut olevansa toimivaltainen. Asianosainen voisi saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi myös välitysoikeuden negatiivisen toimivaltaratkaisun eli välitysoikeuden päätöksen välitysmenettelyn aikana tai välitystuomion, jossa välitysoikeus on katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita. Kanneaika olisi 30 päivää välitysoikeuden päätöksestä tai välitystuomiosta.

Turvaamistoimet

Voimassa olevan lain mukaan käräjäoikeus on toimivaltainen määräämään turvaamistoimia silloinkin, kun riita kuuluu välitysoikeuden toimivaltaan. Laissa ei ole säännöksiä välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia. Esityksessä ehdotetaan, että lakiin otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä riitaa koskeva tarpeelliseksi katsomansa turvaamistoimi. Välitysoikeuden toimivalta olisi rinnakkainen käräjäoikeuden toimivallan kanssa. Tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta vahvistaa Suomessa annetun välitysoikeuden määräämään turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, jos täytäntöönpanolle ei ole laissa säädettyä estettä. Hakemus voitaisiin hylätä muun ohella samoilla perusteilla kuin välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä.

4.1.5 Asian käsittely välitysmenettelyssä

Asian käsittelyä välitysmenettelyssä koskevat ehdotetun lain 5 luvun säännökset vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevaa lakia.

Voimassa olevaa lakia ehdotetaan täydennettäväksi mallilain mukaisilla säännöksillä suullisesta käsittelystä ja kirjallisesta menettelystä. Lakiin otettaisiin etäyhteyden käyttöä koskeva uusi säännös, jonka mukaan välitysoikeus voisi asianosaisia kuultuaan määrätä, että suullinen käsittely tai kuuleminen järjestetään etäyhteydellä.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi mallilain mukaiset säännökset asianosaisen passiivisuuden vaikutuksista asian käsittelyyn. Voimassa olevan lain todistelua koskevia säännöksiä täydennettäisiin.

4.1.6 Välitystuomio

Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös riidan ratkaisemiseen sovellettavan lain määräytymisestä tilanteessa, jossa asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Välitysoikeus soveltaisi tällöin sen valtion lakia, jonka soveltamista se pitää asiassa perustelluimpana.

Lakiin otettaisiin uudet säännökset sähköisessä muodossa annetusta välitystuomiosta ja välitystuomion sähköisestä allekirjoittamisesta. Sähköisen välitystuomion antaminen edellyttäisi asianosaisen suostumusta.

Voimassa olevan lain mukaan asianosaiset voivat pyytää välitysoikeudelta välitystuomion antamisen jälkeen välitystuomion oikaisua tai lisätuomiota. Säännöksiä täydennettäisiin mahdollisuudella pyytää välitysoikeudelta myös välitystuomion tulkintaa.

4.1.7 Välitystuomion kumoaminen

Voimassa olevassa laissa säädetään välitystuomion mitättömyydestä eli itsessään vaikuttavasta pätemättömyydestä ja välitystuomion moitteenvaraisesta pätemättömyydestä, joka voidaan saattaa voimaan vain tuomioistuimessa määräajassa nostettavalla kumoamiskanteella. Esityksessä ehdotetaan, että tästä jaottelusta luovutaan ja laista poistetaan säännökset välitystuomion mitättömyydestä. Sääntely muutettaisiin mallilain mukaiseksi niin, että asianosaisella olisi mahdollisuus vaatia välitystuomion kumoamista laissa säädetyssä määräajassa, mutta jatkossa ei olisi enää mahdollista nostaa välitystuomion mitättömyyttä koskevaa vahvistuskannetta ilman määräaika.

Välitystuomion kumoamisperusteet yhdenmukaistettaisiin mallilain kanssa. Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, jotka ovat voimassa olevan lain mukaisia mitättömyysperusteita, olisivat jatkossa välitystuomion kumoamisperusteita. Kumoamiskanteet keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen. Kumoamiskanteen nostamisen määräaika lyhennettäisiin 60 päiväksi välitystuomion tiedoksisaannista.

4.1.8 Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva sääntely muutettaisiin mallilakia vastaavaksi niin, että Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskisivat jatkossa lähtökohtaisesti samat täytäntöönpanon esteperusteet. Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kuitenkin kieltäytyä vain välityskelpoisuuden

puuttumisen tai oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuuden perusteella, jos kumoamiskanne on lainvoimaisesti hylätty tai välitystuomiota ei ole määrääjassa moitittu.

4.1.9 Tuomioistuimessa käsiteltävien välitysmenettelyä koskevien asioiden keskittäminen

Välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely tuomioistuimessa keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen. Helsingin hovioikeudessa käsiteltäisiin välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa, välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä, välitysoikeuden toimivaltaa sekä välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevat asiat. Hovioikeuden ratkaisusta voisi valittaa korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus myöntäisi valitusluvan. Länsi-Uudenmaan kärjäoikeudessa käsiteltäisiin muun muassa välitysoikeuden asettamista ja välitysoikeuden palkkioita koskevat asiat. Koska pääosa Suomessa käytävistä välitysmenettelyistä on keskittynyt pääkaupunkiseudulle, myös niihin liittyvät tuomioistuinmenettelyt on perusteltua keskittää pääkaupunkiseudulla toimiviin tuomioistuihin. Tarkoituksenmukaisena voidaan pitää, että erityisosaamista vaativia juttumäärältään vähäisiä asiaryhmiä keskitetään myös muihin tuomioistuihin kuin Helsingin kärjäoikeuteen, jonka yksinomaiseen toimivaltaan kuuluu useita tällaisia asiaryhmiä. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan kärjäoikeudessa käsiteltävien välitysmenettelyyn liittyvien asioiden keskittämistä Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen, jonne on nykyään keskitetty myös yrityssaneeraus- ja ulosottovalitusasioita.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kotitalouksiin

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä suoria vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan. Välitysmenettely on pääasiassa yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden käyttämä riidanratkaisukeino, eikä sitä koskevan sääntelyn uudistaminen yleisesti ottaen vaikuta kotitalouksien tuloihin, menoihin, varallisuuteen tai velkaantumiseen.

Myöskään merkittäviä epäsuoria vaikutuksia ei arvioida syntyvän. Suomen valitseminen kansainvälisten välitysmenettelyjen paikaksi nykyistä useammin voi pitkällä aikavälillä alentaa kansainvälistä kauppaa harjoittavien kotimaisten yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden riidanratkaisukustannuksia, mutta vaikutusten ei arvioida olevan sellaisia, että ne heijastuisivat kulutushyödykkeiden tai palveluiden hintoihin.

Vaikutukset yrityksiin

Ehdotuksella arvioidaan olevan yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden kannalta pääosin myönteisiä vaikutuksia.

Ehdotettua välitysmenettelylakia sovellettaisiin sekä kotimaisissa että kansainvälisissä välitysmenettelyissä, joissa välitysmenettelyn paikaksi on sovittu Suomi. Kansallisen välitysmenettelylain sisältö vaikuttaa siihen, minkä maan ulkomaiset toimijat valitsevat välitysmenettelyn paikaksi. Koska ehdotettu laki perustuisi kansainvälisesti tunnettuun UNCITRAL:n mallilakiin, uudistuksen odotetaan lisäävän kansainvälisen liike-elämän luottamusta Suomen sääntely- ja toimintaympäristöön ja siten helpottavan kotimaisten yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden mahdollisuuksia sopia ulkomaisten sopimuskumppaniensa kanssa välitysmenettelyn paikaksi Suomi. Jos välitysmenettelyn paikkana on Suomi, istunnot yleensä järjestetään Suomessa, minkä vuoksi yritykselle aiheutuu

vähemmän kustannuksia. Uudistus voi siten pitkällä aikavälillä alentaa yritysten riidanratkaisukustannuksia ja keventää yritysten hallinnollista taakkaa, joka aiheutuu siitä, että ne joutuvat osaltaan hallinnoimaan ulkomailla käytäviä menettelyjä, hankkimaan menettelyihin liittyviä palveluita ulkomailta ja tekemään selvityksiä ulkomailla.

Ehdotuksella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia myös kotimaisten yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden välisessä riidanratkaisussa. Lain uudistettu sisältö ja rakenne vastaavat paremmin modernin liike-elämän tarpeita ja välitysmenettelyn parhaita käytäntöjä. Esimerkiksi monisopimus- ja moniasianosaaisuustilanteita koskeva uusi sääntely tehostaa riidanratkaisua tilanteissa, joissa samaan liiketoimintakokonaisuuteen liittyy useita sopimuksia tai osapuolia.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia, joilla olisi vaikutusta välityslausekkeiden käyttämiseen tai sitovuuteen sopimuksissa, joissa osapuolena on mikro- tai pienyrittäjä. Ehdotuksella ei siten ole vaikutuksia mikro- tai pienyrittäjän asemaan tältä osin. Välitysmenettelyn kustannuksia koskevaan sääntelyyn ehdotetut muutokset voivat vaikuttaa välitysmenettelyssä asianosaisena olevan mikro- tai pienyrittäjän asemaan myönteisesti. Asiaa on arvioitu tarkemmin jaksossa 5.1.

Toimivallan keskittäminen Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen ehdotuksessa yksilöidyissä asioissa tukee välitysmenettelyn kotimaisten ja kansainvälisten käyttäjien näkökulmasta välitysmenettelyyn liittyvien tuomioistuimenmenettelyjen tehokkuutta ja ratkaisukäytännön ennakoitavuutta. Keskittäminen tarkoittaisi välitysmenettelyn asianosaisten kannalta, että etäisyys tuomioistuimeen joissakin tapauksissa pitenisi. Välimatkojen pitenemisestä aiheutuvat lisäkustannukset olisivat kuitenkin vähäisiä, koska pääosa Suomessa käytävistä välitysmenettelyistä on keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja lisäksi tuomioistuinkäsittelyissä on mahdollista käyttää etäyhteyksiä.

Vaikutukset julkiseen talouteen

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia julkiseen talouteen. Vaikutukset eivät ulotu kuntiin tai hyvinvointialueisiin.

Kansainvälisten välitysmenettelyjen määrän odotettu kasvu voi pitkällä aikavälillä lisätä tuomioistuinten käsiteltäväksi tulevia välitysmenettelyyn liittyviä asioita, kuten kumoamiskanteita. Kokonaisuutena arvioiden ehdotuksen ei arvioida muuttavan merkittävästi tuomioistuinten kokonaistalvuutta eikä aiheuttavan lisäresurssitarpeita.

Vaikutukset kansantalouteen

Ehdotuksella arvioidaan olevan pitkällä aikavälillä myönteisiä, mutta rajallisia ja määrältään vaikeasti ennakoitavissa olevia vaikutuksia Suomen kansantalouteen. Kansainväliset kokemukset mallilain omaksuneista valtioista tukevat arviota, jonka mukaan lain uudistaminen vahvistaa kansainvälisen liike-elämän luottamusta Suomen sääntely- ja toimintaympäristöön ja lisää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten välitysmenettelyjen paikkana. Kehityksen ennakoitaan vahvistavan kotimaisten oikeudellisten ja muiden asiantuntijapalvelujen kysyntää ja välillisesti hyödyttävän myös muuta palvelusektoria.

4.2.2 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset viranomaisiin ja oikeusjärjestelmän toimivuuteen

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisiin tai oikeusjärjestelmän toimivuuteen.

Tuomioistuimessa käsiteltävien välitysmenettelyyn liittyvien asioiden määrästä ei ole kattavaa tilastotietoa. Saatavilla olevat tiedot välitysmenettelyiden ja niihin liittyvien tuomioistuinasioiden määristä ilmenevät tarkemmin jaksosta 2.2. Välitysmenettelyyn liittyvien tuomioistuinasioiden määrän voidaan arvioida olevan hyvin vähäinen, vain joitakin kymmeniä asioita vuodessa. Ehdotuksen arvioidaan pitkällä aikavälillä lisäävän kansainvälisten välitysmenettelyjen määrää, mikä jossain määrin vaikuttaa myös tuomioistuinten asiamääriin. Ehdotuksen ei kuitenkaan arvioida vaikuttavan merkittävästi tuomioistuinten työmäärään.

Toimivallan keskittäminen Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen edellyttää vähäisiä hallinnollisia järjestelyjä, mutta ehdotus ei kokonaisuutena arvioiden muuta tuomioistuinten tehtäviä tai vaikuta niiden toimintakykyyn. Keskittäminen parantaa tuomarikunnan edellytyksiä erikoistua välitysmenettelyasioihin, mikä osaltaan tukee asioiden tehokasta käsittelyä ja ratkaisukäytännön ennakoitavuutta. Keskittämisen ei tule pidentää sen kohteena olevissa tuomioistuimissa muiden asioiden keskimääräisiä käsittelyaikoja, minkä vuoksi niiden asiamääriä ja mahdollisia resurssitarpeita tulee seurata ja arvioida.

Vaikutukset työntekijöihin

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia, joilla olisi vaikutusta välityslausekkeiden käyttämiseen tai sitovuuteen työsopimuksissa. Ehdotuksella ei siten ole vaikutuksia työntekijöiden suojaan tältä osin. Välitysmenettelyn kustannuksia koskevaan sääntelyyn ehdotetut muutokset voivat vaikuttaa välitysmenettelyssä asianosaisena olevan työntekijän asemaan myönteisesti. Asiaa on arvioitu tarkemmin jaksossa 5.1.

Vaikutukset oikeusturvaan ja perus- ja ihmisoikeuksiin

Ehdotuksella on yhteys perustuslain (731/1999) oikeusturvaa ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan 21 §:ään. Mainitut oikeudet turvataan myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja Yhdistyneiden kansakuntien kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 14 artiklassa. Ehdotettu uusi välitysmenettelylaki vastaa yleiseurooppalaista UNCITRAL:n mallilakiin perustuvaa sääntelyä ja täyttää mallilain oikeusturvavaatimukset.

Ehdotettu välitysmenettelylaki koskee vapaaehtoista välitysmenettelyä, jossa asianosaiset sopivat riidan ratkaisemisesta välitysmenettelyssä ja siten luopuvat perustuslain 21 §:ssä turvasta oikeudestaan saada asiansa käsitellyksi valtion tuomioistuimessa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asianosaiset voivat valitsemalla välitysmenettelyn riidanratkaisukeinoksi vapaaehtoisesti luopua tietyistä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdan takaamista oikeuksista. Edellytyksenä on, että luopuminen tehdään yksiselitteisesti ja tietoisena luopumisen vaikutuksista.

Välitysmenettelyn keskeinen etu tuomioistuinmenettelyyn verrattuna on menettelyn nopeus. Asian käsittely välitysmenettelyssä edistää siten asianosaisen oikeutta saada asiansa käsitellyksi kohtuullisessa ajassa.

Ehdotetussa välitysmenettelylaissa on otettu huomioon välitysmenettelyn keskeiset oikeusturvavaatimukset, joita ovat välitysoikeuden puolueettomuus ja riippumattomuus, asianosaisen oikeus saada tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa sekä asianosaisten tasavertainen kohtelu. Välitysmenettelyn menettelyllisten takeiden tulee täyttää tietty vähimmäistaso, joka ilmenee välitysmenettelylain säännöksistä osittain suoraan ja osittain välitystuomion kumoamista koskevien säännösten kautta. Ehdotetussa laissa välitysmenettelyn menettelyllisistä takeista säädettäisiin voimassa olevaa lakia tarkemmin. Lakiin otettaisiin muun

muassa nimenomainen säännös asianosaisten tasapuolisen kohtelun vaatimuksesta. Muutoksilla olisi myönteinen vaikutus asianosaisten oikeusturvaan. Koska oikeuskäytäntö kuitenkin jo nykyisin pitkälle vastaa esityksessä ehdotettua sääntelyä, vaikutuksen ei arvioida olevan merkittävä.

Esityksessä ehdotetaan, että jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovutaan ja mahdollisuus ajallisesti rajoittamattoman mitättömyyskanteen nostamiseen poistetaan. Ehdotuksen ei arvioida heikentävän asianosaisten oikeusturvaa, koska voimassa olevan lain mukaiset mitättömyysperusteet, välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, olisivat jatkossa välitystuomion kumoamisperusteita ja täytäntöönpanon esteperusteita, jotka tuomioistuimen tulee ottaa huomioon omasta aloitteestaan.

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin tai oikeusturvaan. Esityksen vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen käsitellään tarkemmin esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevassa jaksossa 10.

Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja kielellisiin oikeuksiin

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yhdenvertaisuuteen tai kielellisiin oikeuksiin. Välitysmenettelyssä ja siihen liittyvissä tuomioistuinmenettelyissä on jatkossakin mahdollista käyttää kansalliskieliä. Lain terminologian modernisoiminen sukupuolineutraaliksi puolestaan edistää osaltaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista.

Ympäristövaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Lakiin sisältyvä uusi säännös etäyhteyden käytöstä voi teknologisen kehityksen edetessä kannustaa järjestämään suullisia käsittelyjä etäyhteyksin. Tämä kehitys saattaa pitkällä aikavälillä vähentää välitysmenettelyihin liittyvää matkustamista ja siten johtaa vähäisiin myönteisiin ilmastovaikutuksiin. Lisäksi sähköisen allekirjoituksen ja sähköisesti toimitettavien välitystuomioiden salliminen voi vähentää paperinkäyttöä ja tehostaa asiointia välitysmenettelyssä ja tuomioistuimessa, minkä vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä ja luonteeltaan myönteisiä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksen valmistelussa on arvioitu tarvetta erityissääntelyyn välityssopimuksen osapuolena olevan mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän suojaksi. Arvioitavana on ollut, tulisiko lakiin ottaa mikro- ja pienyrittäjiä koskeva kuluttajansuojalain 1 d §:ää vastaava poikkeus, jonka mukaan ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen välityslauseke ei sitooisi sopimusosapuolena olevaa mikro- tai pienyrittäjää. Tällainen ehto ei estäisi sitä, että osapuolet riidan jo synnyttyä sopisivat sen käsittelemisestä välitysmenettelyssä. Poikkeussäännöksen mahdollista tarvetta on perusteltu mikro- ja pienyritysten epätasapainoisella neuvotteluasemalla suhteessa suuryritykseen välitysmenettelystä sovittaessa sekä välitysmenettelyn kustannusten vaikutuksella mikro- ja pienyritysten mahdollisuuksiin saattaa riita välitysmenettelyssä käsiteltäväksi. Valmistelussa on arvioitu myös, olisiko työ sopimuksiin sisältyvien välityslausekkeiden osalta tarvetta vastaavalle poikkeussäännökselle työntekijöiden suojaamiseksi.

Korkein oikeus on arvioinut elinkeinonharjoittajien väliseen sopimukseen sisältyvän välityslausekkeen kohtuuttomuutta ratkaisuisaan KKO 2003:60 ja KKO 1996:27 ja työsopimukseen sisältyvän välityslausekkeen kohtuuttomuutta ratkaisuisaan KKO 2024:36. Välityslauseke on ratkaisussa KKO 2003:60 jätetty oikeustoimilain 36 §:n nojalla ja ratkaisussa KKO 2024:36 työsopimuslain 10 luvun 2 §:n nojalla kohtuuttomana huomioon ottamatta. Oikeuskäytännössä välityslausekkeen kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettu huomioon osapuolten neuvotteluasema välityslausekkeesta sovittaessa ja erityisesti se, heikentääkö ehdon soveltaminen välitysmenettelyn kustannuksista johtuen kohtuuttomasti toisen osapuolen mahdollisuuksia saada oikeussuojaa.

Korkein oikeus on arvioidessaan välityslausekkeen kohtuuttomuutta työsopimuslain 10 luvun 2 §:n nojalla katsonut, että huomiota tulee kiinnittää erityisesti henkilön asemaan työntekijänä eli siihen, onko työntekijän asema rinnastunut tavanomaiseen työntekijään vai onko hän ollut johtaja-asemassa, sekä sopimuksenteon olosuhteisiin ja oikeussuojan saatavuuteen ottaen huomioon erityisesti oikeudenkäynnin kustannukset (KKO 2024:36, kohdat 11–12).

Välityssopimuksen sitovuudesta on siten jo nykyisin mahdollisuus poiketa oikeustoimilain 36 §:n tai työsopimuslain 10 luvun 2 §:n nojalla silloin, kun välityslauseketta on pidettävä osapuolten asemaa, sopimuksenteon olosuhteita tai oikeussuojan saatavuutta arvioitaessa kohtuuttomana.

Valmistelussa on katsottu, että välitysmenettelyn käyttäminen asioissa, joissa mikro- tai pienyritys on ollut asianosaisena, on yleensä ollut perusteltua ja tällaisen yrityksen kannalta tarkoituksenmukaista. Käytännössä varsin yleisiä välitysmenettelyssä käsiteltäviä asioita ovat osakassopimuksia koskevat riidat. Keskuskauppakamarin välityslautakunnan tilastojen mukaan osakassopimuksia koskevia riitoja on ollut välitysmenettelyjen kokonaismäärästä 10 prosenttia vuonna 2022, 24 prosenttia vuonna 2023, 13 prosenttia vuonna 2024 ja 10 prosenttia vuonna 2025. Osakassopimuksia koskevissa riidoissa saattaa asianosaisina olla holding-yhtiöitä, jotka yhtiön huomattavastakin varallisuudesta huolimatta ovat kirjanpitolaissa tarkoitettuja mikroyrityksiä. Mikro- tai pienyrittäjiä koskevaa poikkeusta välityslausekkeen sitovuudesta ei ole myöskään vertailumaiden lainsäädännössä eikä mallilaissa.

Työsopimuksissa välityslausekkeita käytetään käytännössä yleensä vain, jos työntekijä on johtavassa asemassa tai sellaisissa asiantuntijatehtävissä, joihin liittyy erityisiä salassapitointressejä. Työ- ja johtajasopimuksissa on välityslausekkeen yhteydessä usein sovittu siitä, että työnantaja vastaa välitysmenettelyn kustannuksista joko osaksi tai kokonaan. Tällöin välitysmenettelystä ei aiheudu välttämättä ainakaan työntekijälle ylimääräisiä kustannuksia verrattuna tuomioistuimissa käytäviin prosesseihin. Keskuskauppakamarin välityslautakunnan tilastojen mukaan johtaja- ja muita työsopimuksia koskevia riitoja on ollut välitysmenettelyjen kokonaismäärästä 6 prosenttia vuonna 2022, 1 prosentti vuonna 2023 ja 5 prosenttia vuonna 2024.

Asianosaiset valitsevat välitysmenettelyn riidanratkaisukeinoksi usein siihen liittyvien etujen, kuten menettelyn luottamuksellisuuden ja nopeuden takia. Näin ollen välityssopimuksen kategorista sitomattomuutta tai muuta sopimusvapauden rajoittamista työsopimusten ja sellaisten sopimusten osalta, jossa osapuolena on mikro- tai pienyrittäjä, ei ole valmistelussa pidetty perusteltuna.

Valmistelussa on arvioitu myös, tulisiko laissa säätää siitä, millaisilla edellytyksillä työsopimuksen tai mikro- tai pienyrittäjän sopimuksen välityslauseke olisi sitomaton. Valmistelussa on katsottu, että yleisesti soveltuvien kriteerien säätäminen on erittäin vaikeaa, koska kohtuuttomuuden arviointi edellyttää käytännössä tapauskohtaista harkintaa, jossa on

huomioitava useita mahdollisesti relevantteja seikkoja. Tällainen harkinta on jo nykyisin mahdollista oikeustoimilain 36 §:n tai työsopimuslain 10 luvun 2 §:n nojalla.

Valmistelussa on näin ollen arvioitu, ettei lainsäädännön muuttamiselle elinkeinonharjoittajien väliseen sopimukseen tai työsopimukseen sisältyvän välityslausekkeen osalta ole tarvetta.

Valmistelussa on myös arvioitu välitysmenettelyn kustannuksia koskevaa sääntelyä menettelyn osapuolena olevan mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän kannalta. Voidaan arvioida, että välitysmenettelyn kustannukset eivät välttämättä ole ainakaan merkittävästi suuremmat kuin tuomioistuimenmenettelyn, jos riita-asiaa käsitellään useassa oikeusasteessa. Esityksessä ehdotetaan, että välitysmenettelylakiin otetaan uusi kustannusten jakautumista koskeva säännös, jossa ei enää viitattaisi siihen, mitä oikeudenkäymiskaaressa oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään. Ehdotuksen mukaan välitysoikeus voisi kustannusten jakautumista asianosaisten välillä harkitessaan ottaa huomioon jutun lopputuloksen ja asianosaisten myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin lisäksi muut olosuhteet. Asianosaisten korvausvastuu välitysoikeuden palkkioista olisi pääsääntöisesti yhteisvastuullista, kuten nykyäänkin, mutta ehdotetun uuden säännöksen mukaan yhteisvastuullisuudesta olisi mahdollista perustellusta syystä poiketa. Ehdotetut säännökset mahdollistavat myös mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän aseman huomioimisen kustannuksia koskevissa ratkaisuissa.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

5.2.1 Johdanto

Esityksen valmistelun aikana oikeusvertailua on tehty erityisesti Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan välitysmenettelylakeihin, jotka UNCITRAL:n luokittelun mukaan perustuvat mallilakiin. Näiden maiden lait vastaavat sisällöltään, rakenteeltaan ja kirjoitustavaltaan pääosin mallilakia, kuten myös esityksessä ehdotettu uusi välitysmenettelylaki. Lisäksi oikeusvertailua on tehty Ruotsiin, joka ei ole UNCITRAL:n luokittelun mukaan ns. mallilakivaltio.

Ruotsin välitysmenettelylaki (Lag om skiljeförfarande, 1999:116) on vuodelta 1999. Lakia on uudistettu vuonna 2018. Norjan välitysmenettelylaki (Lov om voldgift) on vuodelta 2004 ja Tanskan välitysmenettelylaki (Lov om voldgift) vuodelta 2005.

Saksassa välitysmenettelystä säädetään siviiliprosessilaissa (Zivilprozessordnung, 1025–1066 §). Saksassa on käynnissä välitysmenettelyä koskevan lainsäädännön uudistaminen (Draft bill of the Federal Ministry of Justice, Draft Bill for the Modernisation of Arbitration Law, 2024). Itävallassa välitysmenettelystä säädetään siviiliprosessilaissa (Zivilprozessordnung, 577–618 §). Lainsäädäntöä on uudistettu vuosina 2006 ja 2013.

5.2.2 Välityssopimuksen muotovaatimus

Ehdotuksen mukaan voimassa olevan lain mukaisesta välityssopimuksen kirjallisen muodon vaatimuksesta luovuttaisiin. Riidan ratkaisemisesta välitysmenettelyssä voitaisiin siten jatkossa sopia muotovapaasti.

Ruotsin, Norjan tai Tanskan laeissa ei aseteta välityssopimukselle muotovaatimuksia. Ruotsissa muotovaatimusta ei ole nykyisessä vuoden 1999 laissa eikä sitä ollut myöskään aikaisemmassa vuoden 1972 laissa.

Saksan ja Itävallan laeissa välityssopimukselle on asetettu muotovaatimus. Välityssopimus on tehtävä osapuolten allekirjoittamalla asiakirjalla tai todistelumahdollisuuden turvaavalla

asianosaisten viestinvaihdolla. Saksassa lakia ollaan kuitenkin uudistamassa niin, että välityssopimus voitaisiin tehdä muotovapaasti, jos kysymys on kaupallisesta sopimuksesta.

5.2.3 Välitysoikeuden jäsenen esteellisyttä koskevan väitteen ratkaiseminen

Esityksessä ehdotetaan mallilain mukaisesti, että välitysoikeuden päätös, jolla se on hylännyt asianosaisen vaatimuksen välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi, voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn vireilläolon aikana. Asian ollessa vireillä tuomioistuimessa välitysoikeus voisi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion.

Ruotsin lain mukaan asianosainen voi saattaa välitysoikeuden jäsenen esteellisyttä koskevan kysymyksen tuomioistuimen ratkaistavaksi 30 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen sai tiedon esteellisyysväitteen hylkäämistä koskevasta välitysoikeuden päätöksestä. Vastaavasti Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan lakien mukaan asianosaisella on oikeus saattaa esteellisyysväite tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn ollessa vireillä, jos esteellisyysväite on hylätty. Myöskään näiden maiden lakien mukaan asian vireilläolo tuomioistuimessa ei estä välitysmenettelyn jatkamista.

5.2.4 Välitysoikeuden toimivaltaratkaisun saattaminen tuomioistuimen tutkittavaksi

Esityksessä ehdotetaan, että lakiin otettaisiin mallilain mukainen mahdollisuus saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi välitysoikeuden välitysmenettelyn aikana tekemä positiivinen toimivaltaratkaisu eli päätös, jossa välitysoikeus on katsonut olevansa toimivaltainen. Lakiin otettaisiin myös mahdollisuus saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi välitysoikeuden negatiivinen toimivaltaratkaisu eli välitysoikeuden päätös välitysmenettelyn aikana tai välitystuomio, jossa välitysoikeus on katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita.

Mahdollisuus saattaa positiivinen toimivaltaratkaisu tuomioistuimen tutkittavaksi välitysmenettelyn aikana sisältyy myös Ruotsin, Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan lakeihin.

Mahdollisuutta saattaa negatiivinen toimivaltaratkaisu tuomioistuimen tutkittavaksi ei ole Ruotsin, Norjan eikä Tanskan laeissa. Itävallan lain mukaan asianosainen voi vaatia välitystuomion kumoamista, jos välitysoikeus on välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita. Saksan lakia ollaan uudistamassa niin, että lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan asianosainen voisi vaatia tuomioistuimelta myös välitysoikeuden negatiivisen toimivaltaratkaisun kumoamista.

5.2.5 Turvaamistoimet

Esityksessä ehdotetaan, että lakiin otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia. Tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta vahvistaa Suomessa annetun välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, mutta hakemus voitaisiin hylätä eräiden muiden tilanteiden lisäksi vastaavilla perusteilla kuin välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä.

Ruotsin laissa säädetään välitysoikeuden mahdollisuudesta asianosaisen pyynnöstä määrätä vastapuoli ryhtymään toimenpiteeseen välitysoikeuden ratkaistavana olevan vaatimuksen turvaamiseksi. Välitysoikeuden määräys ei ole täytäntöönpanokelpoinen.

Norjan ja Tanskan laeissa on säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä asianosaisen hakemuksesta riitaa koskevia tarpeelliseksi katsomiaan turvaamistoimia. Norjan ja Tanskan laeissa ei ole säännöksiä välitysoikeuden määräämien turvaamistoimien täytäntöönpanosta.

Saksan voimassa olevan lain mukaan tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta sallia välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanon, jos vastaavaa turvaamistointa ei ole jo haettu tuomioistuimelta. Saksassa lakia ollaan uudistamassa niin, että täytäntöönpanoa koskeva hakemus voitaisiin hylätä vain, jos 1) esitetään peruste, jolla välitystuomio voitaisiin kumota, 2) vastaavaa turvaamistointa on jo haettu tuomioistuimelta, 3) välitysoikeuden vaatimusta vakuuden asettamisesta ei ole noudatettu tai 4) välitysoikeus on peruuttanut tai keskeyttänyt turvaamistoimen.

Itävallan laissa on säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia ja välitysoikeuden määräämien turvaamistoimien täytäntöönpanosta. Asianosainen voi pyytää turvaamistoimen täytäntöönpanoa tuomioistuimelta ja täytäntöönpanoa koskeva hakemus voidaan hylätä muun ohella vastaavilla perusteilla kuin välitystuomio voitaisiin kumota tai välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä.

5.2.6 Välitystuomion kumoaminen

Ehdotuksen mukaan jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovuttaisiin eikä lakiin enää otettaisi säännöksiä välitystuomion mitättömyydestä. Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, jotka ovat voimassa olevan lain mukaisia välitystuomion mitättömyysperusteita, olisivat jatkossa mallilain mukaisesti välitystuomion kumoamisperusteita.

Ruotsin laissa välitystuomion moiteperusteet on jaoteltu mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin. Mitättömyysperusteita ovat välityskelpoisuuden puuttuminen, oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus ja se, että välitystuomio ei täytä lain vaatimuksia kirjallisesta muodosta ja allekirjoituksista. Ruotsissa välitystuomion mitättömyyskanne on mahdollista nostaa ilman määräaikaa. Tämä on mallilaille vierasta ja kansainvälisesti poikkeuksellista sääntelyä, jollaista on tietävästi vain Suomessa ja Ruotsissa.

Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan laeissa ei ole jaottelua välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin. Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus ovat välitystuomion kumoamisperusteita, jotka välitysoikeus ottaa huomioon omasta aloitteestaan.

6 Lausuntopalaute

6.1 Yhteenvedo lausuntopalautteesta

Oikeusministeriö pyysi työryhmän mietinnöstä lausuntoa 60 taholta (ministeriöt, valtion virastot ja laitokset, tuomioistuimet, yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat). Lausuntoja saatiin yhteensä 36. Lausunnot ovat saatavilla lausuntopalvelussa sekä osoitteessa <https://oikeusministerio.fi/hankkeet-ja-saadosvalmistelu> tunnuksella OM108:00/2023. Lausunnoista on laadittu lausuntotiivistelmä (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2026:32).

Lausuntopalautteessa työryhmän ehdotusta uudeksi välitysmenettelylaiksi yleisesti kannatettiin ja uudistusta pidettiin tarpeellisena. Lausunnonantajat suhtautuivat työryhmän ehdotuksiin pääosin myönteisesti. Lausunnonantajat suhtautuivat yleisesti myönteisesti lain uudistamiseen niin, että se lähtökohtaisesti vastaa UNCITRAL:n mallilakia.

Esitystä ja sen perusteluja on esityksen jatkovalmistelussa muokattu saadun lausuntopalautteen perusteella.

Pääosa asiasta lausuneista piti välitysmenettelyyn liittyvien tuomioistuinasioiden keskittämistä asiantuntemuksen ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden turvaamiseksi tarkoituksenmukaisena (muun muassa valtioneuvoston oikeuskansleri, korkein oikeus, Helsingin hovioikeus, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus ja Tuomioistuinvirasto).

Osa lausunnonantajista suhtautui kuitenkin varauksella siihen, että tietyt välitysmenettelyyn liittyvät asiat käsiteltäisiin ensimmäisenä oikeusasteena hovioikeudessa eikä käräjäoikeudessa (muun muassa korkein oikeus, Tuomioistuinvirasto ja Suomen tuomariliitto ry). Ehdotusta ei ole jatkovalmistelussa tältä osin muutettu. Ehdotuksen mukaan Helsingin hovioikeudessa käsiteltäisiin välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa koskevat asiat. Nämä asiat eroavat käräjäoikeudessa ensimmäisenä oikeusasteena käsiteltävistä riita-asioista, koska asia on jo ennen tuomioistuinkäsittelyä käsitelty ja ratkaistu välitysmenettelyssä. Tuomioistuimen tutkittavana ei ole välitystuomion aineellinen oikeellisuus, vaan kysymys siitä, onko välitystuomion kumoamiselle tai täytäntöönpanon epäämiselle perusteita. Vastaavilla perusteilla myös Ruotsissa muun muassa välitystuomion kumoamista koskevat asiat käsitellään ensi asteena hovioikeudessa. Voidaan pitää perusteltuna, että myös välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä, välitysoikeuden toimivaltaa ja välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevat asiat käsitellään ensi asteena hovioikeudessa. Nämäkin asiat välitysoikeus on jo kerran ratkaissut ja tuomioistuimen arvioitavana on osittain samoja perusteita kuin välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa koskevissa asioissa.

Esitykseen on lisätty välitysmenettelyyn liittyviä tuomioistuinasioita koskevat menettelysäännökset. Muutoksenhakuoikeutta koskevaa sääntelyä on tarkennettu. Muutoksenhaku Helsingin hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena ratkaisemissa asioissa edellyttäisi, että korkein oikeus myöntää valitusluvan.

Jatkovalmistelussa välitysoikeuden määräämiä turvaamistoimia koskevaa sääntelyä on lausunnonantajien huomioiden perusteella muutettu (muun muassa Ulosottolaitos ja professori Tuula Linna). Esitystä on tarkennettu niin, että täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaminen edellyttäisi, että turvaamistoimi on laadultaan ja sisällöltään sellainen, että se voidaan panna ulosotokaaren (705/2007) nojalla sellaisenaan täytäntöön. Täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaminen edellyttäisi siten, että turvaamistoimi voidaan panna täytäntöön vastaavasti kuin tuomioistuimen määräämä turvaamistoimi. Esitykseen on myös lisätty säännökset tuomioistuimen täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaman turvaamistoimen täytäntöönpanosta.

Osa lausunnonantajista katsoi, että mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän suojaksi tarvitaan vastaavaa erityissääntelyä kuin voimassa olevassa lainsäädännössä on kuluttajan suojaksi niin, että ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen välityslauseke ei sitoisi mikro- tai pienyrittäjää tai työntekijää (muun muassa Suomen Yrittäjät ry, SAK ry ja STTK ry). Ehdotusta ei ole jatkovalmistelussa tältä osin muutettu. Ehdotuksen perustelut ilmenevät esityksen toteuttamisvaihtoehtoja koskevasta jaksosta 5.1.

Lain terminologian muuttamista sukupuolineutraaliksi kannatettiin laajasti. Osa lausunnonantajista ehdotti kuitenkin termiä ”välitystuomari” esityksessä ehdotetun ”välitysoikeuden jäsenen” sijaan (muun muassa Suomen Asianajajat ja Suomen välimiesoikeusyhdistys ry). Esitystä ei ole jatkovalmistelussa terminologian osalta muutettu. On perusteltua, että lainsäädännössä tuomariksi kutsutaan vain valtion tuomioistuimen jäsentä.

Lain terminologian muuttumisesta aiheutuu muutostarpeita useisiin muihin lakeihin. Esitystä on jatkovalmistelussa täydennetty näillä liitelailla.

Esitykseen on tehty lausuntopalautteen perusteella myös muita täydennyksiä ja tarkennuksia.

6.2 Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi esitysluonnoksesta lausunnon 28.5.2026. Arviointineuvosto katsoi, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Kehittämiskohteina arviointineuvosto esitti, että esityksessä kuvataan, muuttuisivatko riidanratkaisukustannukset ja hallinnollinen taakka yrityksissä sekä millä tavoin muutokset edistävät kilpailukykyä. Lisäksi arviointineuvosto suositteli, että esityksessä arvioidaan, voiko ehdotuksella olla vaikutuksia työntekijöiden suojaan.

Arviointineuvoston lausunnon johdosta esityksessä on kuvattu tarkemmin UNCITRAL:n mallilain merkitystä Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukyvyille sekä ehdotuksen vaikutuksia yritysten riidanratkaisukustannuksiin ja hallinnolliseen taakkaan. Lisäksi vaikutusarviointia on täydennetty arviolla ehdotuksen vaikutuksista työntekijöihin ja mikro- tai pienyrittäjiin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Välitysmenettelylaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovelletaan välitysmenettelyyn, jonka paikka on Suomessa. Toisin kuin voimassa olevan lain 51–55 §:ssä, laissa ei olisi enää erikseen säännöksiä vieraassa valtiossa tapahtuvasta välitysmenettelystä. Pykälän 2 ja 4 momentista ilmenisi, miltä osin lakia sovelletaan myös silloin, kun välitysmenettelyn paikka on ulkomailla.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että lain 8 ja 9 §:n säännöksiä välitysmenettelyn ja tuomioistuimenmenettelyn suhteesta sovelletaan myös, jos välitysmenettelyn paikka on ulkomailla tai sitä ei ole vielä määrätty. Lain 8 §:ssä säädetään välityssopimuksen vaikutuksesta tuomioistuimen toimivaltaan käsitellä asiaa ja 9 §:ssä tuomioistuimen toimivallasta määrätä turvaamistoimia asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä.

Laissa on useita säännöksiä, joita on tarvetta soveltaa myös silloin, kun välitysmenettelyn paikkaa ei ole vielä määrätty. Tällaisia ovat välitysoikeuden jäsenten lukumäärää, välitysoikeuden asettamista sekä välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista ja erottamista koskevat säännökset. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan sen vuoksi säädettäväksi, että lain 10, 12, 13, 15 ja 16 §:ää sovelletaan myös, vaikka välitysmenettelyn paikkaa ei ole vielä määrätty, jos ainakin yhdellä asianosaisella on kotipaikka Suomessa.

Pykälän 4 momentin mukaan 8 luvun säännöksiä sovellettaisiin myös ulkomailla annetun välitystuomion tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon. Toisin kuin nykyään, Suomessa ja ulkomailla annetun välitystuomion täytäntöönpanoa koskisi siten jatkossa lähtökohtaisesti yhtenäinen sääntely.

2 §. Tiedoksiantojen vastaanottaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi asiakirjojen ja muiden viestien tiedoksiannosta asianosaisille välitysmenettelyssä. Pykälässä säädetään tiedoksiantotavasta ja tiedoksiannon ajankohdasta. Pykälä koskee myös välitysmenettelyn aloittamisilmoituksen ja välitystuomion tiedoksiantoa. Pykälä vastaa pääosin mallilain 3 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on toimitettu vastaanottajalle tai vastaanottajan edustajalle henkilökohtaisesti tai vastaanottajan toimipaikkaan, asuinpaikkaan tai osoitteeseen. Jos asiakirja tai muu viesti annettaisiin tiedoksi sähköisesti, viesti katsottaisiin vastaanotetuksi, kun se on toimitettu sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamaan tai hyväksymään sähköiseen osoitteeseen siten, että toimitus voidaan todentaa. Sähköisellä osoitteella tarkoitetaan sähköpostiosoitteen lisäksi esimerkiksi käyttöoikeutta sähköiseen järjestelmään. Jos vastaanottajan tai vastaanottajan edustajan olinpaikka on tuntematon eikä sitä voida kohtuullisin toimenpitein saada selville, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on todisteellisesti lähetetty vastaanottajan viimeisimpään tunnettuun toimipaikkaan, asuinpaikkaan tai osoitteeseen.

Pykälää ei sen *2 momentin* mukaan sovellettaisi menettelyyn tuomioistuimessa.

3 §. Oikeudesta luopuminen. Pykälä sisältää pääosin mallilain 4 artiklaa vastaavat säännökset siitä, milloin asianosaisen katsotaan luopuneen oikeudestaan vastustaa virheellistä menettelyä ja oikeudestaan vedota menettelyvirheeseen välitysmenettelyssä tai tuomioistuimessa.

Jos välitysmenettelyssä ei ole noudatettu tämän lain säännöstä, josta asianosaiset voivat poiketa, tai välityssopimuksessa sovittua, asianosaisen olisi vastustettava tätä noudattamatta jättämistä joko vastustamiselle asetetussa määräajassa, tai jos tällaista ei ole, ilman aiheetonta viivytystä saatuaan tietää menettelyvirheestä. Muussa tapauksessa asianosaisen katsottaisiin luopuneen oikeudestaan vastustaa menettelyvirhettä välitysmenettelyssä tai tuomioistuimessa. Vastustamisen määräaika voi perustua lakiin tai asianosaisten sopimukseen tai se voi olla välitysoikeuden asettama. Laissa on säädetty määräaika esimerkiksi esteellisyyteen (15 §:n 2 momentti) ja toimivaltaylitykseen (18 §:n 3 momentti) vetoamiselle välitysmenettelyssä sekä näiden kysymysten saattamiselle tuomioistuimen ratkaistavaksi (15 §:n 3 momentti ja 18 §:n 4 momentti).

Pykälä koskee asianosaisen tiedossa olevan menettelyvirheen vastustamisesta luopumista sekä välitysmenettelyn aikana että välitystuomion kumoamisen perusteena tai täytäntöönpanon esteperusteena. Pykälä on soveltamisalaltaan laajempi kuin voimassa olevan lain 41 §:n 2 momentti, joka koskee vain luopumisen vaikutusta välitystuomion kumoamisperusteeseen.

4 §. Tuomioistuimen toimivallan laajuus. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että tuomioistuin olisi toimivaltainen tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa vain, jos tässä laissa niin säädetään. Nykyisen lain aikana tuomioistuimessa on toisinaan esiintynyt vahvistuskanteita, joissa asianosainen on vaatinut vahvistettavaksi, että tietty välityssopimus on pätevä ja voimassa oleva tai että riita kuuluu välityssopimuksen alaan taikka että tällaista välitysoikeudelle toimivallan perustavaa välityssopimusta ei ole olemassa. Tällaisten kanteiden tarve on liittynyt nykyisen lain toimivaltasääntelyyn, jossa ei esimerkiksi ole ollut mahdollisuutta saada välitysoikeuden tekemää negatiivista toimivaltapäätöstä kumottavaksi. Ehdotettu laki sisältää tähän liittyvät oikeuskeinot, minkä vuoksi vahvistuskanteen ajamiselle ei enää ole tarvetta. Vahvistuskanne on esimerkki vaatimuksesta, joka ei nyt kysymyksessä olevan pykälän perusteella olisi enää mahdollinen. Estettä ei kuitenkaan olisi sille, että tuomioistuin tutkii tuomioistuimessa vireille saatetussa asiassa esitetyn väitteen välityssopimuksen sitomattomuudesta, kohtuuttomuudesta tai asiaan soveltumattomuudesta.

5 §. Toimivaltainen tuomioistuin ja käsittelyjärjestys. Pykälässä ehdotetaan, että asiantuntemuksen turvaamiseksi välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely keskitettäisiin Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen ja Helsingin hovioikeuteen. Pykälässä säädettäisiin myös asian käsittelyssä noudatettavista menettelysäännöksistä.

Pykälän 1 momentin mukaan Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus olisi toimivaltainen tuomioistuin välitysoikeuden asettamista (12 ja 13 §), välitysoikeuden jäsenen erottamista (16 §) ja kolmannen tahon liittämistä välitysmenettelyyn (19 §) koskevista asioissa. Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus olisi toimivaltainen myös 41 §:n mukaisissa välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevista muutoksenhakuasioissa.

Helsingin hovioikeus olisi toimivaltainen välitystuomion kumoamista (44 §) ja täytäntöönpanoa (45 §), välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä (15 §), välitysoikeuden toimivaltaa (18 §) sekä välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanoa (20 §) koskevista asioissa.

Kuten nykyään, tuomioistuinaavusteinen todistelun vastaanottaminen (32 §) tapahtuisi jatkossakin siinä kärjäoikeudessa, jonka alueella kuultava tai se, jota asia muuten koskee, oleskelee.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kärjäoikeudessa käsiteltävien asioiden käsittelyjärjestyksestä. Nämä asiat käsiteltäisiin noudattaen oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä hakemusasioiden käsittelystä, jollei tästä laista muuta johdu. Lain 41 §:ssä on tarkempia menettelysäännöksiä välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevien asioiden osalta. Välitysoikeuden asettamista (12 ja 13 §) ja välitysoikeuden jäsenen erottamista (16 §) koskevista asioissa oikeutta hakea muutosta kärjäoikeuden päätöksiin on osittain rajoitettu.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Helsingin hovioikeuteen keskitettävien asioiden käsittelyjärjestyksestä. Välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä (15 §), välitystuomion täytäntöönpanoa (45 §) ja välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanoa (20 §) koskevat asiat käsiteltäisiin noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa hakemusasioiden käsittelystä kärjäoikeudessa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Välitysoikeuden toimivaltaa (18 §) ja välitystuomion kumoamista (44 §) koskevat asiat käsiteltäisiin noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 27 luvussa säädetään menettelystä hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemissä riita-asioissa, jollei tästä laista muuta johdu. Välitysoikeuden toimivaltaa koskevan kanteen vireillepanon määräajasta säädetään lain 18 §:n 4 momentissa. Kumoamiskanteen vireillepanon määräajasta säädetään lain 44 §:n 4 momentissa ja asian käsittelyn lykkäämisestä tuomioistuimessa mainitun pykälän 5 momentissa.

Helsingin hovioikeuden ratkaisusta voisi valittaa korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus myöntäisi valitusluvan.

2 luku **Välityssopimus**

6 §. Välityskelpoisuus. Lakiin ehdotetaan otettavaksi riidan välityskelpoisuutta koskeva säännös, jonka mukaan välitysmenettelyssä voidaan ratkaista riita, josta voidaan tehdä sovinto. Välitysmenettelyn soveltamisalan osalta pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 2 §:n ensimmäistä virkettä kuitenkin niin, että säännöksestä poistettaisiin maininta riidan yksityisoikeudellisuudesta välityskelpoisuuden edellytyksenä.

Kuten nykyäänkin, välityskelpoisia ovat riita-asiat, joissa sovinto on sallittu, eli niin sanotut dispositiiviset riita-asiat. Niissä kanteessa vaaditaan jotakin sellaista, mikä voidaan laillisesti saada aikaan asianosaisten välisin sopimuksin ilman tuomioistuimen tai muun viranomaisen myötävaikutusta. Välityskelpoisuuden ulkopuolelle jäävät riita-asiat, joissa sovinto ei ole sallittu, eli niin sanotut indispositiiviset riita-asiat. Indispositiivisiin riita-asioihin liittyy jokin

julkinen tai oikeudenkäynnin asianosaisiin nähden ulkopuoliseen tahoon liittyvä intressi, joka ei ole asianosaisten vapaasti määrättävissä.

Välityskelpoinen on myös sellainen dispositiivinen riita-asia, johon sovelletaan pakottavaa aineellista sääntelyä. Kilpailuoikeus on esimerkki oikeudenalasta, jossa on julkisoikeudellisia piirteitä ja pakottavaa sääntelyä. Kilpailuoikeudelliset riidat ovat silti välityskelpoisia sopimuspuolten välisten siviilioikeudellisten oikeusvaikutusten osalta.

Välityskelpoisia ovat lähtökohtaisesti yleisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat riita-asiat ja välityskelpoisuuden ulkopuolelle jäävät hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluvat ns. hallintoriita-asiat. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 20 §:n mukaan hallintosopimusta koskevat riidat käsitellään hallintoriita-asian hallinto-oikeudessa. Ehdotetun säännöksen mukaan ne jäävät siten välityskelpoisuuden ulkopuolelle. Mainitun lain mukaan hallintosopimusten kohteena on viranomaiselle kuuluva toimivalta julkisen vallan käyttöön tai julkisen hallintotehtävän hoitamiseen.

Välityskelpoisen riita-asian osapuolena voi olla myös julkisyhteisö. Riita on välityskelpoinen, jos sen kohteena ovat viranomaisen yksityisoikeudelliset toimet tai viranomaisen toiminta yksityisoikeudellisen suhteen osapuolena.

7 §. Välityssopimus. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välityssopimuksen sisällöstä ja välityssopimukseen sovellettavasta laista.

Pykälän *1 momentissa* olisi säännös välityssopimuksen sisällöstä. Säännöksen mukaan asianosaiset voisivat sopia, että riita taikka kaikki tai tietyt määrätystä oikeussuhteesta aiheutuvat riidat ratkaistaan lopullisesti välitysmenettelyssä, jollei laissa toisin säädetä. Momentti vastaa mallilain 7 artiklassa olevaa välityssopimuksen määritelmää. Momentti vastaa välityssopimuksen sisällön osalta asiallisesti voimassa olevan lain 2 §:ää. Säännös välityskelpoisuuden rajaamisesta asioihin, joissa sovinto on sallittu, olisi kuitenkin edellä 6 §:ssä.

Kuten nykyäänkin, välityssopimus voi koskea jo syntynyttä riitaa tai määrätystä oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvia riitoja. Osapuolten välisten tulevaisuudessa aiheutuvien riitojen osalta pätevän välityssopimuksen syntyminen edellyttää, että sopimuksessa viitataan yksilöityyn oikeussuhteeseen, kuten tiettyyn sopimukseen tai yksilöitävissä olevaan liiketoimintakokonaisuuteen.

Momentissa viitataan erityislaeissa oleviin säännöksiin, joilla rajoitetaan tulevaisuudessa aiheutuvia riitoja koskevien välityssopimusten käyttöä. Kuluttajansuojalain (38/1978) 12 luvun 1 d §:n 1 momentissa ja asuntokauppalain (843/1994) 7 luvun 3 §:ssä säädetään, että ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä, ei sido kuluttajaa. Takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 37 §:n mukaan yksityistakaajaa ei sido ennen riidan syntymistä sovittu ehto, jonka mukaan takausta koskeva riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä. Säännökset eivät ole esteenä sille, että osapuolet riidan jo synnyttäneet sopivat, että se ratkaistaan välitysmenettelyssä.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset välityssopimusta koskevasta lainvalinnasta. Välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan arvioidaan välityssopimuksen syntymistä, pätevyyttä, ulottuvuutta ja tulkintaa koskevat kysymykset. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä välityssopimukseen sovellettavasta laista muilta osin kuin vieraassa valtiossa annetun välitystuomion osalta (53 §:n 1 momentin 1 kohta).

Välityssopimusta koskevassa lainvalinnassa lähtökohtana on osapuolten sopimusvapaus. Välityssopimukseen sovellettaisiin siten sen valtion lakia, jonka soveltumisesta asianosaiset ovat sopineet. Jos välityssopimukseen sovellettavasta laista ei ole nimenomaisesti sovittu, sovellettaisiin asianosaisten sopiman välitysmenettelyn paikan lakia tai, jos välitysmenettelyn paikasta ei ole sovittu, oikeussuhteeseen sovellettavaa lakia. Välitysoikeuden tai välitysinstituutin määräämällä välitysmenettelyn paikalla ei olisi tämän säännöksen tarkoittamaa merkitystä lainvalinnan kannalta. Sen sijaan asianosaisten tekemä paikan valinta osoittaa heidän tarkoitustaan saattaa menettely kyseisen valtion välitysmenettelylainsäädännön piiriin tavalla, joka on pääasiaan soveltuvaa lakia olennaisempi liittymä välityssopimuksen arvioinnin kannalta.

Pykälän 3 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 4 §:ää vastaava selventävä säännös siitä, että välitysmenettely voi perustua myös välitysmenettelyä koskevaan määräykseen testamentissa, lahjakirjassa, konossementissa tai näihin rinnastettavassa asiakirjassa taikka yhteisön säännöissä tai yhtiöjärjestyksessä.

Osakeyhtiölain 24 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä riidan käsittelystä välimiesmenettelyssä yhtiötä, osakkeenomistajia, yhtiön toimielimiä ja niiden jäseniä sekä tilintarkastajaa sitovasti. Sen sijaan yhtiöjärjestykseen otettu välityslauseke ei sido yhtiön ulkopuolisia tahoja, kuten yhtiön velkojia (HE 109/2005 vp s. 208).

8 §. *Välityssopimus ja kanne tuomioistuimessa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välityssopimuksen olemassaolon vaikutuksesta tuomioistuinprosessin esteenä. Säännökset vastaavat pääosin mallilain 8 artiklaa.

Pykälän 1 *momentin* mukaan tuomioistuin ei saisi ottaa tutkittavaksi asiaa, joka on välitysmenettelyssä ratkaistava, jos vastapuoli tekee siitä väitteen viimeistään vastatessaan ensimmäisen kerran pääasiaan. Kuten nykyäänkin, välityssopimuksen olemassaolo merkitsee puutetta tahdonvaltaisissa prosessinedellytyksissä. Väitteen tekoajankohdtaa tarkennettaisiin siten, että voimassa olevan lain 5 §:n 1 momentista poiketen vastaajan olisi tehtävä väite prosessinedellytyksen puuttumisesta viimeistään vastatessaan ensimmäisen kerran pääasiaan. Säännös väitteen tekoajankohdasta vastaa asiallisesti oikeudenkäymiskaaren 16 luvun 1 §:n 1 momenttia, jonka mukaan oikeudenkäyntiväite on tehtävä silloin, kun vastaaja ensimmäisen kerran käyttää asiassa puhevaltaa.

Pykälän 2 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi, mallilain 8 artiklan 2 kohtaa vastaava säännös asian käsittelystä välitysmenettelyssä, kun samaa asiaa koskeva rinnakkainen prosessi on vireillä tuomioistuimessa. Säännöksen mukaan 1 momentissa mainitun asian vireilläolo ei estä välitysmenettelyn aloittamista tai jatkamista eikä välitystuomion antamista. Asian käsittelyn välitysmenettelyssä estää tuomioistuimen lainvoimainen päätös, jolla se on hylännyt 1 momentissa tarkoitetun oikeudenkäyntiväitteen. Vaikka voimassa olevassa laissa ei ole asiasta säännöstä, tämä vastaa myös nykyistä oikeustilaa. Oikeudenkäymiskaaren 16 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan oikeudenkäyntiväitteen hylkäävään ratkaisuun haetaan muutosta samassa yhteydessä kuin käräjäoikeuden tuomioon tai lopulliseen päätökseen, jollei tuomioistuin määrää, että muutosta haetaan erikseen. Jos välitysoikeus on antanut välitystuomion, ennen kuin oikeudenkäyntiväitteen hylkäävä ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, välitystuomio voidaan asianosaisen kanteesta kumota 44 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla. Jos kumoamiskannetta ei nosteta määräajassa, välitysoikeuden toimivallan kiistäneen asianosaisen on katsottava hyväksyneen välitysoikeuden toimivallan asiassa, jolloin saman pääasian käsittelyn jatkaminen tuomioistuimessa on käynyt tarpeettomaksi.

9 §. Välttyssopimus ja tuomioistuimen määräämät turvaamistoimet. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuomioistuimen toimivallasta määrätä turvaamistoimia sekä antaa muita väliaikaismääräyksiä ennen välitysmenettelyä ja välitysmenettelyn aikana. Pykälä vastaa asiallisesti mallilain 9 artiklaa.

Pykälän mukaan tuomioistuin voi välityssopimuksen estämättä, asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä tai sitä ennen, määrätä turvaamistoimia sekä antaa muita väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu sen toimivaltaan. Säännöksen mukaan tuomioistuin voi, kuten nykyäänkin, määrätä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitettuja turvaamistoimia ja antaa muita sen toimivaltaan kuuluvia määräyksiä ja kieltoja.

Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 5 §:n 2 momenttia. Koska voimassa olevan lain säätämisen jälkeen turvaamistoimesta päättäminen on siirretty ulosotonhaltijalta tuomioistuimelle, pykälässä ei kuitenkaan enää viitata muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen. Voimassa olevasta laista poiketen pykälässä säädettäisiin tuomioistuimen toimivallasta määrätä turvaamistoimia ja antaa muita väliaikaismääräyksiä myös, kun asia on välityssopimuksen mukaan ratkaistava vieraassa valtiossa tapahtuvassa välitysmenettelyssä. Voimassa olevassa laissa vieraassa valtiossa tapahtuvan välitysmenettelyn osalta tästä toimivallasta säädetään 5 §:n 2 momenttia vastaavasti lain 51 §:n 2 momentissa.

3 luku **Välitysoikeuden kokoonpano**

10 §. Välitysoikeuden jäsenten lukumäärä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välitysoikeuden jäsenten lukumäärästä. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 7 §:ää ja mallilain 10 artiklaa.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenten lukumäärästä.

Pykälän 2 momentin mukaan välitysoikeudessa olisi kolme jäsentä, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

11 §. Välitysoikeuden jäsenen kelpoisuusvaatimukset. Ehdotettu pykälä välitysoikeuden jäsenen kelpoisuusvaatimuksista vastaa voimassa olevan lain 8 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan välitysoikeuden jäsenenä saisi toimia jokainen täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Asianosaiset voisivat kuitenkin sopia, että välitysoikeuden jäsenen tulee täyttää myös muita kelpoisuusvaatimuksia. Asianosaiset voisivat siten niin halutessaan edellyttää välitysoikeuden jäseneltä esimerkiksi tiettyä koulutustaustaa tai kokemusta.

Pykälän 2 momentista ilmeni, että myös muu kuin Suomen kansalainen saa Suomessa toimia välitysoikeuden jäsenenä.

12 §. Välitysoikeuden asettaminen. Pykälä sisältää välitysoikeuden asettamista koskevat säännökset, jotka vastaavat asiallisesti pitkälti mallilain 11 artiklaa.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenestä tai jäsenistä sekä hänen tai heidän nimeämisessään noudatettavasta menettelystä. Nämä asiat kuuluvat asianosaisten sopimusvapauden piiriin jo nykyään, mikä ilmenee voimassa olevan lain 13 ja 16 §:stä.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi kolmijäsenisen välitysoikeuden asettamisessa noudatettavasta menettelystä, jota noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet. Säännökset vastaavat asiallisesti mallilain 11 artiklan 3 kohdan a alakohtaa sekä pitkälti voimassa olevan lain 13 §:ää ja 15 §:n 1 momenttia. Voimassa olevan lain 13 §:stä poiketen, momentti ei koskisi menettelyä silloin, kun on sovittu, että välitysoikeudessa on enemmän kuin kolme jäsentä. Jos välitysoikeutta ei tällöin saataisi muutoin asetettua, asianosainen voisi pykälän 5 momentin mukaisesti pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenet.

Pykälän 3 *momentin* säännös yksijäsenisen välitysoikeuden asettamisesta vastaa mallilain 11 artiklan 3 kohdan b alakohtaa. Jos asianosaiset eivät pääse sopimukseen välitysoikeuden ainoasta jäsenestä, asianosainen voisi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen. Säännös poikkeaisi voimassa olevan lain 16 §:stä niin, että nimeämisen pyytämistä tuomioistuimelta ei rajoitettaisi niin, että se voidaan tehdä vasta, kun 30 päivää on kulunut välitysmenettelyn aloittamisilmoituksesta. Vastaavaa ajallista rajoitusta ei ole myöskään mallilaissa.

Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 18 §:ää asiallisesti vastaava säännös nimeämisen peruuttamisesta. Säännöksen mukaan asianosainen ei saa ilman vastapuolen suostumusta peruuttaa tekemänsä välitysoikeuden jäsenen nimeämistä sen jälkeen, kun vastapuoli on saanut tiedon nimeämisestä. Tämän ajankohdan jälkeen asianosainen ei voi yksipuolisesti päättää nimeämänsä välitysoikeuden jäsenen tehtävän päättymisestä. Jos välitysoikeuden jäsen ei itse eroa tehtävästään, hänen tehtävänsä päättymisen voi tapahtua esteellisyttä koskevien 15 §:n tai erottamista koskevien 16 §:n säännösten nojalla. Ehdotetun 16 §:n mukaan välitysoikeuden jäsenen erottaminen voi tapahtua tuomioistuimen päätöksellä tai asianosaiset voivat yhdessä sopia erottamisesta.

Pykälän 5 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi yleissäännös tuomioistuimen toimivallasta määrätä välitysoikeuden jäsen, jos välitysoikeutta ei voida asettaa asianosaisten sopiman menettelyn mukaisesti. Säännöksellä turvataan välitysoikeuden asettaminen muissa kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa välitysoikeutta ei muutoin saataisi asetettua. Säännös vastaa asiallisesti mallilain 11 artiklan 4 kohtaa. Säännös kattaa muun muassa tilanteet, joissa välitysoikeutta ei saada asetettua asianosaisten sopiman menettelyn mukaisesti kolmannelta taholta johtuvasta syystä taikka useammasta kuin kolmesta jäsenestä koostuvaa välitysoikeutta ei saada asetettua asianosaisista tai välitysoikeuden jäsenistä johtuvasta syystä. Säännös voi tulla sovellettavaksi myös esimerkiksi tilanteessa, jossa osapuolet ovat erehdyksessä sopineet välitysoikeuden nimeäjäksi välitysinstituutin, jota ei ole olemassa (KKO 2023:38).

Pykälän 6 *momentin* mukaan tuomioistuimen olisi määrättävä välitysoikeuden jäsen, kun sitä on tuomioistuimelta 2, 3 tai 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa pyydetty, jollei ole ilmeistä, että välitysmenettelylle ei ole laillisia edellytyksiä. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain 17 §:n 1 momenttia. Koska välitysmenettelyssä lähtökohtana on 18 §:n mukaisesti, että välitysoikeus päättää omasta toimivallastaan ja ratkaisee välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä koskevat kysymykset, kynnys välitysoikeuden jäsenen määräämistä koskevan hakemuksen hylkäämiselle olisi korkea. Tuomioistuin ei voisi hylätä hakemusta vain sillä perusteella, että kysymys riidan välityskelpoisuudesta tai välityssopimuksen pätevyydestä olisi epäselvä, jos välitysmenettelyn edellytysten puuttuminen ei olisi ilmeistä. Momenttiin otettaisiin mallilain mukainen uusi säännös tuomioistuimen harkintaan vaikuttavista seikoista, kun se määrää välitysoikeuden jäsenen. Tuomioistuimen olisi otettava huomioon asianosaisten sopimuksessa välitysoikeuden jäsenelle asetetut kelpoisuusvaatimukset sekä seikat, jotka ovat omiaan turvaamaan puolueettoman ja riippumattoman välitysoikeuden jäsenen määräämisen.

Pykälän 7 *momentissa* säädettäisiin muutoksenhakukiellosta tuomioistuimen päätökseen, jolla se on määrännyt välitysoikeuden jäsenen. Muutoksenhakukiellosta säädetään voimassa olevan lain 17 §:n 3 momentissa ja mallilain 11 artiklan 5 kohdassa.

Voimassa olevan lain 17 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuimen päätökseen välimiehen määräämistä koskevassa asiassa ei saa hakea muutosta. Säännöstä on sanamuodostaan huolimatta tulkittu oikeuskäytännössä (KKO 2023:38) niin, että muutoksenhakukielto koskee vain päätöstä, jolla välimies on määrätty. Säännöstä selvennettäisiin niin, että tämä ilmenee yksiselitteisesti säännöksen sanamuodosta. Ehdotetun säännöksen mukaan muutosta ei saa hakea tuomioistuimen päätökseen, jolla se on määrännyt välitysoikeuden jäsenen. Muutosta saa kuitenkin hakea päätökseen, jolla hakemus välitysoikeuden jäsenen määräämisestä on hylätty.

13 §. *Välitysoikeuden asettaminen moniasianosaismenettelyssä.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi nimenomaiset säännökset välitysoikeuden asettamisesta moniasianosaismenettelyssä eli silloin, kun välitysmenettelyssä on useampi kuin kaksi asianosaista. Vastaavia säännöksiä ei sisälly voimassa olevaan lakiin eikä mallilakiin.

Pykälän 1 *momentti* koskee kolmijäsenisen välitysoikeuden asettamista silloin, kun välitysmenettelyssä on useita asianosaisia kantajina tai vastaajina. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, tällöin sekä kantajapuoli että vastaajapuoli nimeävät kumpikin yhden jäsenen välitysoikeuteen. Jos kantajat tai vastaajat eivät pääse keskenään sopimukseen niiden nimettävänä olevasta jäsenestä 30 päivän kuluessa nimeämispyyntöön vastaanottamisesta, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään kaikki välitysoikeuden jäsenet kaikkien asianosaisten puolesta, ja tarvittaessa myös erottamaan jo nimetyt jäsenet. Menettely varmistaa sen, että yksi tai useampi asianosainen ei saa muita asianosaisia suurempaa vaikutusvaltaa välitysoikeuden kokoonpanoa muodostettaessa. Tuomioistuimen päätökseen, jolla tuomioistuin on määrännyt välitysoikeuden jäsenet ja erottanut jo nimetyn välitysoikeuden jäsenen tämän momentin perusteella, ei saa hakea muutosta.

Pykälän 2 *momentti* koskee tilannetta, jossa kolmas taho on liitetty asianosaiseksi välitysmenettelyyn 19 §:n mukaisesti, eikä tämä ole päässyt osallistumaan välitysoikeuden jäsenten nimeämiseen. Tällöin tuomioistuimen on kyseisen asianosaisten hakemuksesta erotettava muut kuin tuomioistuimen nimeämät välitysoikeuden jäsenet. Välitysmenettelyyn liitetyn kolmannen tahon on tehtävä erottamista koskeva hakemus 15 päivän kuluessa liittämistä koskevan päätöksen tiedoksisaannista. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, erottamista koskevan tuomioistuimen päätöksen jälkeen puuttuvat välitysoikeuden jäsenet nimetään siten kuin 1 momentissa tai 12 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Säännöksen tarkoitus on turvata se, että välitysmenettelyyn liitetty taho saa yhdenvertaisen mahdollisuuden vaikuttaa välitysoikeuden kokoonpanoon kuin alkuperäiset asianosaiset. Tuomioistuimen tämän momentin nojalla tekemään päätökseen, jolla tuomioistuin on erottanut välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta.

Pykälän 3 *momentissa* on viittaussäännös, jonka mukaan välitysoikeuden asettamiseen moniasianosaismenettelyssä sovelletaan muilta osin, mitä 12 §:ssä säädetään.

14 §. *Esteellisyysperusteet.* Pykälässä säädettäisiin välitysoikeuden jäsenen esteellisyydestä. Pykälä vastaa asiallisesti pitkälti voimassa olevan lain 9 ja 10 §:ää sekä mallilain 12 artiklaa. Toisin kuin voimassa olevassa 10 §:ssä, pykälässä ei kuitenkaan enää viitattaisi tuomarin esteellisyyssperusteisiin.

Erona mallilain 12 artiklaan olisi, että pykälään ei otettaisi säännöstä asianosaisten sopimien kelpoisuusvaatimusten täyttämättä jättämisestä. Välitysoikeuden jäsenen erottamisesta tällä perusteella säädettäisiin ehdotetussa 16 §:ssä.

Pykälän 1 momentin säännös siitä, että välitysoikeuden jäsenen tulee tehtävässään olla puolueeton ja riippumaton, vastaa voimassa olevan lain 9 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin välitysoikeuden jäseneksi pyydetyn velvollisuudesta ilmoittaa asianosaisille esteellisysharkinnassa huomioon otettavista seikoista. Momentti vastaa asiallisesti mallilain 12 artiklan 1 kohtaa sekä voimassa olevan lain 9 §:n 2 ja 3 momenttia. Voimassa olevan lain 9 §:n 3 momentin säännöstä, joka koskee menettelyn aikana ilmenneistä uusista seikoista ilmoittamista, on kuitenkin täydennetty siten, että ilmoittaminen on tehtävä viipymättä.

Momentin mukaan sen, jonka suostumusta välitysoikeuden jäsenen tehtävään on pyydetty, tulee heti ilmoittaa kaikki seikat, jotka ovat omiaan aiheuttamaan perusteltuja epäilyjä hänen puolueettomuudestaan tai riippumattomuudestaan. Ilmoitusvelvollisuutta ei luonnollisesti ole, jos välitysoikeuden jäseneksi pyydetty kieltäytyy heti tehtävästä. Säännöksen sanamuotoa on lähennetty mallilakiin, mutta sen sisältöä ei ole asiallisesti muutettu. Kuten nykyäänkin, välitysoikeuden jäsenen tehtävään pyydetyn ilmoitusvelvollisuus ei rajoitu ainoastaan seikkoihin, joiden perusteella hänet voitaisiin julistaa esteelliseksi. Ilmoitusvelvollisuus kattaa myös sellaiset seikat, joiden välitysoikeuden jäsenen tehtävään pyydetty ei itse katso aiheuttavan esteellisyyttä, mutta joiden voidaan olettaa aiheuttavan epäilyjä tehtävään pyydetyn puolueettomuudesta tai riippumattomuudesta.

Momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus esteellisysharkinnassa huomioon otettavista seikoista ei rajoitu vain välitysmenettelyn aloittamiseen, vaan jatkuu koko välitysmenettelyn ajan. Välitysoikeuden jäsen on velvollinen välitysmenettelyn päättymiseen asti viipymättä ilmoittamaan asianosaisille kaikki seikat, jotka ovat omiaan aiheuttamaan perusteltuja epäilyjä hänen puolueettomuudestaan tai riippumattomuudestaan, jos näitä seikkoja ei ole ennestään saatettu asianosaisten tietoon. Välitysmenettelyn aikainen ilmoitusvelvollisuus koskee siten seikkoja, jotka ovat ilmenneet vasta välitysmenettelyn aikana tai joista välitysoikeuden jäsen on jättänyt ilmoittamatta tehtävän vastaanottaessaan.

Pykälän 3 momentin mukaan välitysoikeuden jäsen on asianosaisen vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos ilmenee seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan. Säännös vastaa voimassa olevan lain 10 §:ään sisältyvää yleistä esteellisyysperustetta. Voimassa olevasta laista poiketen välitysoikeuden jäseniin ei sen sijaan enää sovellettaisi tuomareita koskevia oikeudenkäymiskaaren 13 luvun esteellisyysperusteita. Säännös vastaa yleisen esteellisyysperusteen osalta myös mallilain 12 artiklan 2 kohtaa. Toisin kuin mallilaissa väitetä siitä, että välitysoikeuden jäsen ei täytä asianosaisten sopimia kelpoisuusvaatimuksia, ei käsiteltäisi samassa menettelyssä kuin esteellisyysväitettä eikä säännöksessä siten viitattaisi asianosaisten sopiman kelpoisuuden puuttumiseen. Välitysoikeuden jäsenen erottamisesta tällä perusteella säädettäisiin ehdotetussa 16 §:ssä.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeuden jäsen voitaisiin julistaa esteelliseksi vain asianosaisen vaatimuksesta. Asianosainen voi sitovasti luopua vetoamasta tiedossaan olevaan esteellisyysperusteeseen. Siten muodollisesti esteellinenkin henkilö voi toimia välitysoikeuden jäsenenä, jos kaikki asianosaiset hyväksyvät tämän.

Momenttiin otettaisiin uusi säännös, jolla rajoitetaan asianosaisen oikeutta vaatia sellaisen välitysoikeuden jäsenen julistamista esteelliseksi, jonka hän on nimennyt tai jonka nimeämiseen hän on osallistunut. Asianosainen voisi vaatia kyseisen välitysoikeuden jäsenen julistamista esteelliseksi vain sellaisen seikan perusteella, jonka asianosainen on saanut tietää vasta nimeämisen jälkeen. Säännös vastaa mallilain 12 artiklan 2 kohdan jälkimmäistä virkettä.

15 §. Esteelliseksi julistamista koskeva menettely. Pykälä sisältää säännökset välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä. Voimassa olevan lain 11 §:n säännöksistä poiketen kysymys esteellisyydestä voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn aikana. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti pääosin mallilain 13 artiklaa.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain 11 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä. Voimassa olevan momentin toinen virke poistettaisiin, koska esteellisyyttä koskevan kysymyksen tutkimisesta tuomioistuimessa ehdotetaan säädettäväksi pykälän uudessa 3 momentissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Säännökset vastaavat asiallisesti voimassa olevan lain 11 §:n 2 momenttia ja 3 momentin ensimmäistä virkettä sekä mallilain 13 artiklan 2 kohtaa. Asianosaisen on esitettävä vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon välitysoikeuden asettamisesta ja 14 §:ssä tarkoitettua esteellisyysväitteen perusteena olevasta seikasta. Jos asianosainen saadessaan tiedon välitysoikeuden asettamisesta ei ollut tietoinen esteellisyysväitteen perusteena olevasta seikasta, määräaika alkaisi siten kulua vasta, kun asianosainen sai tiedon mainitusta seikasta. Asianosaisen on tehtävä vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi kirjallisesti ja vaatimuksessa on ilmoitettava sen peruste.

Vastaavasti kuin nykyään, asianosainen voisi vaatia välitystuomion kumoamista välitysoikeuden jäsenen esteellisyyden perusteella, jos asianosainen on saanut tiedon esteellisyydestä niin myöhään, että hän ei ole välitysmenettelyn aikana voinut vaatia esteelliseksi julistamista. Asianosainen ei ole menettänyt oikeuttaan vedota esteellisyyteen kumoamisperusteena, jos pykälän 2 momentissa tarkoitettu määräaika ei ole kulunut loppuun ennen välitystuomion antamista.

Esteellisyysväite voi käytännössä johtaa siihen, että välitysoikeuden jäsen luopuu tehtävästään vapaaehtoisesti. Esteellisyysväite voi johtaa myös siihen, että toinen asianosainen hyväksyy väitteen ja välitysoikeuden jäsen erotetaan tehtävästään asianosaisten sopimuksella 16 §:n mukaisesti. Vastaavasti kuin mallilain 14 artiklan 2 kohdassa todetaan, välitysoikeuden jäsenen luopuminen tehtävästään esteellisyysväitteen takia ei tarkoita, että hän pitää esteellisyysväitettä perusteltuna.

Jos välitysoikeuden jäsen ei luovu tehtävästään tai toinen asianosainen hyväksy vaatimusta välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi, välitysoikeuden on ratkaistava esteellisyyttä koskeva kysymys. Myös esteellisyysväitteen kohteena oleva välitysoikeuden jäsen osallistuu asian ratkaisemiseen. Yksijäsenisessä välitysoikeudessa ainoa jäsen ratkaisee omaa esteellisyyttään koskevan väitteen.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä koskeva kysymys voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi nykyisestä poiketen jo välitysmenettelyn aikana, jos asianosaisten sopimassa tai 2 momentin mukaisessa menettelyssä esitetty esteellisyysväite on hylätty. Esteelliseksi julistamista vaatinut asianosainen voi 30

päivän kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon vaatimuksen hylkäämisestä, pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyttä koskevan kysymyksen. Jos asianosainen ei tekisi niin, hänen katsottaisiin ehdotetun 3 §:n nojalla luopuneen oikeudestaan vedota esteellisyyteen myöhemmin välitystuomion kumoamisperusteena tai täytäntöönpanon esteperusteena. Asianosainen ei voisi vedota esteellisyyteen enää myöhemmin myöskään, jos tuomioistuimen tämän momentin nojalla tekemä esteellisyysväitteen hylkäävä ratkaisu olisi tullut lainvoimaiseksi ennen välitystuomion antamista.

Asian vireilläolo tuomioistuimessa ei estä välitysmenettelyn jatkamista eikä välitystuomion antamista. Mikäli esteellisyysväitettä koskeva kysymys olisi tuomioistuimessa vielä ratkaisematta välitystuomion antamisen ajankohtana, asianosaisen olisi muuttamalla vaatimuksiaan tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa tai erillisellä kanteella vaadittava välitystuomion kumoamista 44 §:n 4 momentissa säädetyssä määräajassa voidakseen edelleen vedota esteellisyysväitteeseen. Pykälän 3 momentin säännökset vastaavat mallilain 13 artiklan 3 kohtaa.

16 §. Välitysoikeuden jäsenen erottaminen. Pykälä sisältää välitysoikeuden jäsenen erottamista koskevat säännökset, jotka asiallisesti pitkälti vastaavat voimassa olevan lain 19 §:ää. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että erottamisen perusteena voi olla myös kelpoisuusvaatimusten täyttämättä jättäminen. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti pitkälti mallilain 14 artiklaa.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenen erottamisesta. Välitysoikeuden jäsenen erottaminen edellyttää asianosaisten yksimielisyyttä. Asianosainen ei yksipuolisella päätöksellään voi erottaa edes nimeämäänsä välitysoikeuden jäsentä. Jos asianosaiset yhteisesti sopivat asiasta, välitysoikeuden jäsenen erottaminen ei edellytä mitään perustetta. Säännös vastaa voimassa olevan lain 19 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuomioistuimen toimivallasta päättää välitysoikeuden jäsenen erottamisesta.

Momentin 1 kohtaan ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava välitysoikeuden jäsen, joka ei täytä 11 §:ssä säädettyjä tai asianosaisten sopimia kelpoisuusvaatimuksia.

Momentin 2 kohta vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 19 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä. Kohdan sanamuotoa on muokattu niin, että se paremmin vastaa mallilain 14 artiklan 1 kohdan sanamuotoa. Kohdan mukaan tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava välitysoikeuden jäsen, joka tulee oikeudellisesti tai tosiasiallisesti kykenemättömäksi hoitamaan tehtävänsä tai ei muusta syystä hoida tehtävää ilman aiheutonta viivästystä.

Pykälän 3 momentti vastaa osittain voimassa olevan lain 19 §:n 2 momentin toista virkettä. Ehdotetun säännöksen mukaan tuomioistuimen on varattava ennen erottamista toiselle asianosaiselle ja välitysoikeuden jäsenille tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Pykälän 4 momentissa on voimassa olevan lain 19 §:n 3 momenttia ja mallilain 14 artiklan 1 kohtaa vastaava muutoksenhakukielto. Säännöksen mukaan päätökseen, jolla tuomioistuin on erottanut välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta. Muutoksenhakukieltoa on pidetty tarpeellisena, jotta välitysmenettely ei viivästyisi kohtuuttomasti.

17 §. Uuden välitysoikeuden jäsenen nimeäminen. Pykälään ehdotetaan otettavaksi asiallisesti mallilain 15 artiklaa vastaava säännös uuden välitysoikeuden jäsenen nimeämisestä, kun välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy ennen välitysoikeuden tehtävän päättymistä. Säännöstä sovelletaan, jos välitysoikeuden jäsen erotetaan 16 §:n nojalla tai hänen tehtävänsä päättyy 15 §:ssä tarkoitetun esteelliseksi julistamisen, tehtävästä luopumisen tai muun syyn takia. Tällöin hänen tilalleen on nimettävä uusi jäsen noudattaen samoja menettelysääntöjä, joita sovellettiin hänen nimeämiseensä. Toisin kuin voimassa olevan lain 14 §:n 1 momentin mukaan, näitä menettelysääntöjä sovellettaisiin uuden välitysoikeuden jäsenen nimeämiseen myös silloin, kun alkuperäisen välitysoikeuden jäsenen tilalle valitun välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy. Voimassa olevan lain mukaan näissä tilanteissa uuden välimiehen määrääminen kuuluu tuomioistuimelle.

Pykälä koskisi välitysoikeuden jäsenen määräämistä myös niissä voimassa olevan lain 14 §:n 2 momentin mukaisissa tilanteissa, joissa välityssopimuksessa määrätyn välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy. Jos välityssopimuksessa määrätty välitysoikeuden jäsen ei voisi tai tahtois ottaa tehtävää vastaan tai välitysoikeutta ei muutoin saataisi asetettua asianosaisten sopimuksen mukaisesti, tuomioistuin voisi määrätä välitysoikeuden jäsenen ehdotetun 12 §:n 5 momentin nojalla.

4 luku **Välitysoikeuden toimivalta**

18 §. Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan. Pykälä sisältää uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta päättää omasta toimivallastaan ja säännökset menettelystä tilanteessa, jossa asianosainen riitauttaa välitysoikeuden toimivallan. Pykälä vastaa pääosin mallilain 16 artiklaa. Mallilaista poiketen asianosainen voisi välitysmenettelyn aikana saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi kysymyksen välitysoikeuden toimivallasta myös silloin, kun välitysoikeus on tehnyt negatiivisen toimivaltaratkaisun eli katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita. Mallilain mukaan kysymys välitysoikeuden toimivallasta voidaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi vain silloin, kun välitysoikeus on tehnyt positiivisen toimivaltaratkaisun eli katsonut olevansa toimivaltainen.

Pykälän 1 momenttiin otettaisiin säännös kansainvälisesti vakiintuneesta periaatteesta, jonka mukaan välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita. Välitysoikeudella on toimivalta ratkaista itse osana välitysmenettelyä välityssopimuksen olemassaoloa, pätevyyttä ja soveltamisalaa koskevat kysymykset.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännös erillisyyisperiaatteesta, joka on myös kansainvälisesti vakiintunut periaate välitysmenettelyssä. Säännöksen mukaan välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä arvioitaessa välityslauseketta, joka on osa muuta sopimusta, pidetään itsenäisenä suhteessa sopimuksen muihin ehtoihin.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että väite välitysoikeuden toimivallan puuttumisesta tai ylittämisestä olisi tehtävä viimeistään vastauksessa kanteeseen tai vaatimukseen, jonka väitetään ylittävän välitysoikeuden toimivallan. Tällainen vaatimus voisi olla 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu vastakanne tai kuittausvaatimus tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu uusi vaatimus. Välitysoikeus voisi ratkaista toimivaltaväitteen joko päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai välitystuomiossa. Välitystuomiolla tarkoitetaan myös osatuomiota. Välitysoikeus ei tutkisi toimivaltansa omasta aloitteestaan, vaan vain asianosaisten tekemästä tässä momentissa tarkoitettua väitteestä. Jos asianosainen ei tekisi väitettä toimivallan ylittämisestä tässä momentissa säädetyssä määräajassa, asianosaisten katsottaisiin ehdotetun 3 §:n nojalla luopuneen oikeudestaan vedota toimivallan ylittämiseen.

Pykälän 4 momentti sisältää säännökset välitysoikeuden toimivaltaa koskevan kysymyksen saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi. Momentti koskee myös sellaista välitysoikeuden toimivaltaratkaisua, jossa välitysoikeus on katsonut, että se on vain osittain toimivaltainen. Asianosaisella olisi oikeus saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi 30 päivän kuluessa välitysoikeuden toimivaltaratkaisun sisältävän päätöksen tai välitystuomion tiedoksisaannista. Ehdotetun 5 §:n 1 momentin mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin olisi Helsingin hovioikeus.

Momentti koskee välitysoikeuden välitysmenettelyn aikana tekemää positiivista toimivaltaratkaisua sekä välitysoikeuden negatiivista toimivaltaratkaisua, jonka välitysoikeus tekee joko välitysmenettelyn aikana tai välitystuomiossa. Momentti ei sen sijaan koske välitysoikeuden välitystuomiossa tekemää positiivista toimivaltaratkaisua. Asianosainen, joka katsoisi välitysoikeuden välitystuomiossaan ylittäneen toimivaltansa, voisi vaatia välitystuomion kumoamista 44 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla.

Jos asianosainen ei saattaisi välitysmenettelyn aikaista toimivaltaratkaisua tuomioistuimen tutkittavaksi, asianosaisen katsottaisiin ehdotetun 3 §:n nojalla luopuneen oikeudestaan vedota toimivaltaylitykseen välitystuomion kumoamisperusteena tai täytäntöönpanon esteperusteena. Asianosainen ei voisi vedota toimivaltaylitykseen enää myöhemmin myöskään, jos tuomioistuimen tämän momentin nojalla tekemä toimivaltaväitteen hylkäävä ratkaisu olisi tullut lainvoimaiseksi ennen välitystuomion antamista.

Välitysoikeuden toimivaltaa koskevan asian ollessa vireillä tuomioistuimessa välitysoikeus voisi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion. Mikäli toimivaltaväitettä koskeva kysymys olisi tuomioistuimessa vielä ratkaisematta välitystuomion antamisen ajankohtana, olisi asianosaisen muuttamalla vaatimuksiaan tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa tai erillisellä kanteella vaadittava välitystuomion kumoamista 44 §:n 4 momentissa säädetyssä määräajassa voidakseen edelleen vedota toimivaltaväitteeseen.

Välitysoikeuden olisi jatkettava välitysmenettelyä, jos tuomioistuin olisi päättänyt, että välitysoikeus on toimivaltainen, ja tuomioistuimen päätös olisi tullut lainvoimaiseksi.

19 §. Liittäminen ja yhdistäminen. Pykälään otettaisiin uudet säännökset kolmannen tahon liittämistä asianosaiseksi välitysmenettelyyn ja välitysmenettelyjen yhdistämisestä. Vastaavia säännöksiä ei sisälly voimassa olevaan lakiin eikä mallilakiin.

Pykälän 1 momentissa on säännökset kolmannen tahon liittämistä asianosaiseksi välitysmenettelyyn. Asianosaiset ja kolmas taho voisivat sopia kolmannen tahon liittämistä välitysmenettelyn asianosaiseksi. Tällainen sopimus voidaan tehdä etukäteen tai välitysmenettelyn vireilletulon jälkeen. Jos toisin ei olisi sovittu, välitysoikeus voisi asianosaisen hakemuksesta momentissa säädetyillä edellytyksillä liittää kolmannen tahon asianosaiseksi välitysmenettelyyn.

Kolmannen tahon liittäminen asianosaiseksi välitysmenettelyyn voitaisiin tehdä ensinnäkin, jos asianosaiset ja kolmas taho suostuvat liittämiseen (1 kohta). Toiseksi liittäminen voitaisiin tehdä, jos liittäminen perustuisi asianosaisia ja kolmatta tahoja sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus katsoisi liittämiseen olevan perusteltu syy (2 kohta). Jos välitysoikeutta ei olisi vielä asetettu, tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta päättää liittämistä.

Pykälän 2 momentissa on säännökset välitysmenettelyjen yhdistämisestä. Kahden tai useamman välitysmenettelyn asianosaiset voisivat sopia menettelyjen yhdistämisestä yhdeksi välitysmenettelyksi. Jos toisin ei olisi sovittu, välitysoikeus voisi yhdistettäväksi pyydettävän

välitysmenettelyn asianosaisen hakemuksesta momentissa säädetyillä edellytyksillä yhdistää yhdeksi välitysmenettelyksi käsiteltäväkseen kaksi tai useampia välitysmenettelyjä. Asianosainen voisi esittää yhdistämispyyntöä myös välitysoikeudelle, jonka käsittelyssä olevan välitysmenettelyn asianosainen hän ei itse ole.

Välitysmenettelyjen yhdistäminen voitaisiin tehdä ensinnäkin, jos kaikkien välitysmenettelyjen asianosaiset suostuvat yhdistämiseen (*1 kohta*). Toiseksi yhdistäminen voitaisiin tehdä, jos yhdistettävissä välitysmenettelyissä olisi samat välitysoikeudet ja yhdistäminen perustuisi kaikkien välitysmenettelyjen asianosaisia sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus katsoisi yhdistämiseen olevan perusteltu syy.

Pykälän *3 momentin* mukaan välitysoikeuden tai tuomioistuimen olisi varattava asianosaisille ja kolmannelle taholle tilaisuus tulla kuulluksi ennen liittämistä päättämistä. Vastaavasti välitysoikeuden olisi ennen välitysmenettelyjen yhdistämisestä päättämistä varattava kaikkien yhdistettävien välitysmenettelyjen asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin mahdollisuudesta erottaa yhdistetyt välitysmenettelyt erillisiksi välitysmenettelyiksi. Asianosaiset voisivat sopia erottamisesta. Lisäksi välitysoikeus voisi asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan perustellusta syystä erottaa yhdistetyt menettelyt, jos asianosaiset eivät olisi toisin sopineet. Välitysoikeuden olisi ennen päätöksen tekemistä kuultava asianosaisia.

Pykälän säännökset ovat *5 momentin* mukaan tahdonvaltaisia. Niitä sovelletaan vain, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

20 §. Välitysoikeuden määräämät turvaamistoimet. Pykälään otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia. Säännöksillä selvennettäisiin oikeustilaa sen suhteen, onko välitysoikeudella toimivaltaa määrätä turvaamistoimia silloinkin, kun toimivalta ei perustu välitysmenettelyssä noudatettaviin välitysinstituutin sääntöihin tai asianosaiset eivät ole tällaisesta toimivallasta muuten sopineet. Vastaavasti kuin mallilain IV A luvussa, ehdotettujen säännösten lähtökohtana olisi, että tuomioistuin vahvistaisi välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, mutta täytäntöönpanoa koskeva hakemus voitaisiin hylätä muun ohella samoilla perusteilla kuin välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä. Ehdotetut säännökset eivät kuitenkaan ole yhtä yksityiskohtaisia kuin mallilaissa.

Kuten nykyäänkin, ehdotetun 9 §:n nojalla tuomioistuin voisi asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä tai sitä ennen määrätä turvaamistoimia sekä antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan. Välitysoikeudella ja tuomioistuimella olisi siten rinnakkainen toimivalta määrätä turvaamistoimia. Nyt kysymyksessä oleva pykälä ei koske tuomioistuimen määräämiä turvaamistoimia.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että välitysoikeus voisi asianosaisen hakemuksesta määrätä riitaa koskevan tarpeelliseksi katsomansa turvaamistoimen, jos asianosaiset eivät olisi toisin sopineet. Välitysoikeuden määräämä turvaamistoimi sitoisi asianosaisia. Säännöksellä selvennettäisiin, että välitysoikeudella on toimivalta määrätä asianosaisia sitovia turvaamistoimia. Välitysoikeuden määräämä turvaamistoimi voitaisiin kuitenkin panna täytäntöön vain, jos tuomioistuin vahvistaa sen täytäntöönpanokelpoiseksi pykälän 4 momentin mukaisesti. Täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaminen edellyttää muun ohella sitä, että turvaamistoimi voidaan panna sellaisenaan täytäntöön vastaavasti kuin tuomioistuimen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun nojalla määräämä turvaamistoimi.

Pykälän 2 *momentin* mukaan välitysoikeus ei voisi hyväksyä hakemusta turvaamistoimen määräämisestä varaamatta hakijan vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi. Toisin kuin mallilaissa, välitysoikeudella ei siten olisi oikeutta antaa väliaikaisia turvaamistoimimääräyksiä, jotka voidaan antaa varaamatta vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi.

Välitysoikeus voisi muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa turvaamistoimen asianosaisen hakemuksesta tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan. Välitysoikeus voisi näin tehdä, jos se katsoisi olosuhteiden muuttumisen tai uudelleenarvioinnin perusteella, että turvaamistoimelle alkuperäisessä muodossaan ei ole tarvetta.

Välitysoikeuden olisi viimeistään lopullisessa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamispäätöksessä määrättävä, kuinka kauan turvaamistoimi on voimassa.

Pykälän 3 *momentin* mukaan välitysoikeus voisi määrätä turvaamistoimen hakijan asettamaan vakuuden vahingosta, joka vastapuolelle voi syntyä turvaamistoimesta. Välitysoikeus voisi tarvittaessa muuttaa vakuutta koskevaa päätöstä. Välitysoikeus määräisi vakuuden asettamistavasta ja hyväksymisestä. Välitysoikeuden vakuuspäätöstä olisi tarve muuttaa, jos asianosainen hakisi turvaamistoimen täytäntöönpanoa pykälän 4 *momentin* mukaisesti. Täytäntöönpanossa noudatettaisiin hakijavakuuden osalta, mitä ulosottokaassa säädetään. Täytäntöönpano edellyttää, että vakuus asetetaan ulosottomiehelle, joka päättää myös vakuuden hyväksymisestä. Vakuutta koskevan päätöksen muuttamiseen voisi olla tarve myös olosuhteiden muuttumisen tai uudelleenarvioinnin perusteella. Hakijan korvausvelvollisuudesta tarpeettomasta turvaamistoimesta aiheutuneesta vahingosta säädetään pykälän 7 *momentissa*.

Pykälän 4 *momentissa* on säännökset välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamisesta. Tuomioistuin vahvistaisi asianosaisen hakemuksesta Suomessa annetun turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, jos täytäntöönpanolle ei olisi *momentissa* säädettyä estettä. Tuomioistuin ei tutkisi sitä, onko turvaamistoimen määräämiselle ollut edellytyksiä. Ehdotetun 5 §:n mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin on Helsingin hovioikeus ja asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa hakemusasioiden käsittelystä käräjäoikeudessa säädetään.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskeva hakemus voitaisiin hylätä samoilla perusteilla, joilla välitystuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä.

Momentin 2 kohdan mukaan hakemus voitaisiin hylätä, jos Suomen tuomioistuin olisi määrännyt vastaavan turvaamistoimen tai sitä koskeva hakemus olisi vireillä Suomen tuomioistuimessa.

Momentin 3 kohdan mukaan hakemus voitaisiin hylätä, jos välitysoikeus olisi peruuttanut tai keskeyttänyt turvaamistoimen.

Momentin 4 kohdan mukaan hakemus voitaisiin hylätä, jos turvaamistoimi olisi laadultaan tai sisällöltään sellainen, että sitä ei voida ulosottokaaren nojalla panna sellaisenaan täytäntöön. Täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaminen edellyttäisi siten, että turvaamistoimi voidaan panna täytäntöön vastaavasti kuin tuomioistuimen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun nojalla määräämä turvaamistoimi. Täytäntöönpanokelpoiseksi ei siten voitaisi vahvistaa esimerkiksi sellaista turvaamistoimiin laajassa merkityksessä kuuluvaa määräystä tai kieltä, joka pannaan täytäntöön hallinnollisesti, kuten konkurssilain 4 luvun 8 §:n mukainen velallisen maastapoistumiskiello. Täytäntöönpanokelpoiseksi ei voitaisi vahvistaa myöskään turvaamistoimea, jota Suomen laissa ei tunneta ja jota ei sen vuoksi voida panna sellaisenaan

täytäntöön, kuten esimerkiksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa käytettyä laajamittaista varojen jäädyttämistä (ns. freezing order).

Välitysoikeus voisi pykälän 2 momentin nojalla muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa turvaamistoimen myös sen jälkeen, kun tuomioistuin on vahvistanut sen täytäntöönpanokelpoiseksi. Pykälän 5 momentin mukaan asianosainen voisi näissä tilanteissa hakea tuomioistuimelta täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamista koskevan päätöksen kumoamista tai muuttamista.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin tuomioistuimen täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaman turvaamistoimen täytäntöönpanosta. Tuomioistuimen vahvistamispäätöksen jälkeen turvaamistoimi pantaisiin täytäntöön asianosaisen hakemuksesta noudattaen soveltuvin osin, mitä ulosottokaaren 8 luvussa säädetään turvaamistomipäätöksen täytäntöönpanosta. Välitysoikeuden määrittämisen turvaamistoimen täytäntöönpano edellyttäisi siten ulosottokaaren 8 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti, että täytäntöönpanon hakija asettaa ulosottomiehelle vakuuden vahingosta, joka voi syntyä vastaajalle turvaamistomesta. Sitä vastoin mainituissa pykälässä viitattua oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:n säännöstä mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta tuomioistuimen päätöksellä ei sovellettaisi, koska ehdotetun pykälän mukaan tuomioistuimella ei olisi toimivaltaa tutkia turvaamistoimen määrittämisen edellytyksiä, vaan ainoastaan täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamisen esteitä. Täytäntöönpanossa noudatettaisiin soveltuvin osin ulosottokaaren 3 luvun 43–47 §:n yleisiä säännöksiä ulosottoasiassa asetettavasta vakuudesta.

Ulosottomies päättäisi hakijavakuudesta ulosottokaaren säännösten mukaisesti eikä olisi sidottu välitysoikeuden aiemmin tekemään päätökseen vakuudesta. Täytäntöönpanon hakijan asetettua vakuuden ulosottomiehelle välitysoikeuden tulisi kumota 3 momentin nojalla tekemänsä vakuuspäätös.

Pykälän 7 momentissa olisi säännökset tarpeettomasta turvaamistomesta aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Turvaamistoimen hakijan olisi korvattava vastapuolelle turvaamistomesta ja sen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko ja kulut, jos ilmenisi, että turvaamistomella turvattavaa oikeutta ei turvaamistointa myönnettäessä ole ollut. Korvausvastuu olisi ankaraa eli tuottamuksesta riippumatonta.

Turvaamistoimen määrännyt välitysoikeus voisi ratkaista korvausvaatimuksen, jos se on esitetty välitysmenettelyn aikana, tai korvausvaatimuksen voisi panna vireille myöhemmin uudessa välitysmenettelyssä. Osapuolet voisivat myös sopia asian kuulumisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi.

5 luku Asian käsittely välitysmenettelyssä

21 §. *Asianosaisten tasapuolinen kohtelu ja tarpeellinen asianajotilaisuus.* Pykälässä säädettäisiin kahdesta keskeisestä prosessuaalisesta oikeusturvaperiaatteesta välitysmenettelyssä, asianosaisten tasapuolisesta kohtelusta ja oikeudesta saada tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa.

Asianosaisten tasapuolisen kohtelun periaate ilmenee voimassa olevan lain 23 §:stä, jonka mukaan välimiesten on menettelystä päättäessään otettava huomioon asianosaisten tasapuolisen kohtelun vaatimukset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tästä mallilain 18 artiklaa vastaava nimenomainen säännös, jonka mukaan välitysoikeuden on kohdeltava asianosaisia tasapuolisesti.

Pykälän mukaan välitysoikeuden on varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa. Säännös vastaa voimassa olevan lain 22 §:ää. Kuten nykyään, säännös edellyttää, että asianosaisella on mahdollisuus paitsi esittää omat vaatimuksensa, niiden perusteet ja todisteet myös lausua vastapuolen vaatimuksista, niiden perusteista ja todisteista. Säännöksen kannalta riittävää on, että asianosaiselle varataan tilaisuus tulla kuulluksi. Tilaisuuden käyttämättä jättäminen ei estä välitysoikeutta ratkaisemasta asiaa (HE 202/1991 vp s. 19).

Pykälän säännökset ovat pakottavia välitysmenettelyssä noudatettavia yleisiä menettelyperiaatteita, joita ei koske ehdotetun 3 §:n säännös oikeudesta luopumisesta. Vaatimus tarpeellisen asianajotilaisuuden turvaamisesta ei kuitenkaan estä sitä, että asianosaiset sopivat tai välitysoikeus päättää menettelyn yksityiskohdista asianajotilaisuuden laajuuteen vaikuttavalla tavalla, esimerkiksi menettelyn aikataulun, kirjelmien tai todistelun osalta.

22 §. Menettelysäännökset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi yleiset asian käsittelyssä noudatettavat menettelysäännökset.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin asianosaisten vapaudesta sopia asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei muuta johdu. Asianosaisten sopimusvapautta rajoittavat siten lain pakottavat menettelysäännökset.

Pykälän *2 momentin* mukaan välitysoikeus päättäisi asianosaisia kuultuaan asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin siitä ei ole sovittu eikä tämän lain säännöksistä muuta johdu. Tavanomaisen käytännön mukaan välitysoikeus pitää menettelyn alkuvaiheessa järjestäytymisistunnon ja vahvistaa siinä käydyn keskustelun perusteella menettelykäytännöt ja aikataulut antamallaan prosessimääräyksellä.

Pykälän 1 ja 2 momentin säännökset asianosaisten sopimusvapaudesta ja välitysoikeuden päätösvallasta, jos menettelystä ei ole sovittu, vastaavat asiallisesti voimassa olevan lain 23 §:ää ja mallilain 19 artiklaa.

Pykälän *3 momentin* mukaan välitysoikeuden olisi edistettävä riidan asianmukaista ja joutuisaa käsittelyä.

Momenttiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös myötävaikutusvelvollisuudesta, joka koskisi asianosaisia, asiamiehiä ja muita välitysmenettelyyn osallisia. Välitysmenettelyyn osallisten olisi myötävaikutettava siihen, että asia voidaan käsitellä joutuisasti ja aiheuttamatta tarpeettomia kustannuksia. Välitysoikeus voisi ottaa myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin huomioon harkitessaan kustannusten jakautumista asianosaisten välillä lain 42 §:n nojalla.

Kuulemisperiaate edellyttää, että asianosainen saa tiedon kaikesta asiassa esitetystä aineistosta. Pykälän *4 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi tästä nimenomainen säännös, joka vastaa asiallisesti mallilain 24 artiklan 3 kohtaa. Säännöksen mukaan asianosaisen on toimitettava kaikki välitysoikeudelle toimittamansa lausumat, asiakirjat, viestit ja muut tiedot myös toiselle asianosaiselle. Aineisto on toimitettava toiselle asianosaiselle samalla, kun se toimitetaan välitysoikeudelle, esimerkiksi samalla sähköpostilla, tai joka tapauksessa ilman aiheutonta viivytystä välitysoikeudelle toimittamisen jälkeen.

Asianosaisella on oikeus saada tieto myös välitysoikeuden muulta kuin asianosaiselta saamasta asiaa koskevasta aineistosta. Asiaa koskevalla aineistolla tarkoitetaan asian ratkaisemiseksi välitysoikeudelle toimitettua aineistoa, kuten välitysoikeuden hankkimaa todistetta tai asiantuntijalausuntoa. Säännös ei sen sijaan kata esimerkiksi välitysoikeuden välitysinstituutilta

saamia viestejä eikä välitysoikeuden sisäisiä asiakirjoja, kuten välitysoikeuden laatimia muistiinpanoja tai luonnoksia. Momentin mukaan välitysoikeuden on toimitettava muulta kuin asianosaiselta saamansa asiaa koskeva aineisto viipymättä asianosaisille.

23 §. *Välitysmenettelyn paikka.* Säännökset välitysmenettelyn paikasta vastaisivat asiallisesti voimassa olevan lain 24 §:ää ja mallilain 20 artiklaa. Välitysmenettelyn paikan mukaan määräytyy, minkä valtion prosessilakia välitysmenettelyyn sovelletaan.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysmenettelyn paikasta. Välitysoikeus määräisi välitysmenettelyn paikan, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Voimassa olevaa lakia tarkennettaisiin niin, että välitysoikeuden on välitysmenettelyn paikkaa harkitessaan otettava huomioon paikan tarkoituksenmukaisuus asian olosuhteiden ja käsittelyn kannalta.

Pykälän *2 momentin* mukaan välitysoikeus voisi kokoontua, järjestää istuntoja ja suorittaa katselmuksia myös muualla kuin 1 momentissa tarkoitettussa välitysmenettelyn paikassa, myös Suomen rajojen ulkopuolella, kuten nykyäänkin. Välitysmenettelyn paikasta sopiminen ei siten estä istuntojen järjestämistä muualla kuin välitysmenettelyn paikassa, ellei tästä ole otettu välityssopimukseen nimenomaista määräystä.

24 §. *Välitysmenettelyn aloittaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välitysmenettelyn aloittamisilmoituksesta ja vireilletulosta asiallisesti voimassa olevan lain 12 §:n 1 momenttia ja 21 §:ää vastaavasti. Säännös vireilletulon ajankohdasta vastaa asiallisesti myös mallilain 21 artiklaa. Säännökset aloittamisilmoituksesta ja vireilletulosta ovat tahdonvaltaisia.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, riitaa koskeva välitysmenettely tulee vireille sinä päivänä, jolloin vastaaja vastaanottaa ehdotetun 2 §:n mukaisesti vastapuolen kirjallisen ilmoituksen riidan osoittamisesta välitysoikeuden ratkaistavaksi. Aloittamisilmoituksessa on viitattava välityssopimukseen ja siinä on oltava tieto asianosaisista ja välitysoikeuden ratkaistavaksi osoitetusta riitakysymyksestä. Aloittamisilmoituksessa ei tarvitse erikseen mainita riitakysymystä, jos se ilmenee jo välityssopimuksesta. Välitysmenettelyn vireilletulo edellyttää, että aloittamisilmoitus sisällöltään täyttää pykälän mukaiset vähimmäisvaatimukset.

Lakiin ei otettaisi voimassa olevan lain 12 §:n 2 momenttia vastaavaa säännöstä, jonka mukaan aloittamisilmoituksessa olisi oltava myös tieto nimettävästä välitysoikeuden jäsenestä ja kehoitus vastapuolelle ilmoittaa välitysoikeuden jäsen. Lakiin ei otettaisi myöskään mainitun pykälän 3 momentin mukaista säännöstä aloittamisilmoituksen toimittamisesta muulle välitysoikeuden jäsenen nimeäville taholle.

25 §. *Välitysmenettelyn kieli.* Säännökset välitysmenettelyn kielestä vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevan lain 26 §:ää ja mallilain 22 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaiset voisivat sopia, mitä kieltä tai kieliä välitysmenettelyssä on käytettävä. Jos asiasta ei ole sovittu, välitysoikeus päättäisi välitysmenettelyn kielestä tai kielistä. Asianosaisten sopimaa tai välitysoikeuden päättämää välitysmenettelyn kieltä on käytettävä suullisissa käsittelyissä ja kuulemisissa, asianosaisten kirjallisissa lausumissa sekä välitysoikeuden laatimissa asiakirjoissa ja viestinnässä.

Säännöksen mukaan välitysmenettelyn kielestä voitaisiin sopia tai päättää myös niin, että välitysmenettelyssä käytetään useampaa kuin yhtä kieltä. Tarkoituksenmukaista voisi olla esimerkiksi, että asianosaisten kirjelmissä ja välitysoikeuden laatimissa asiakirjoissa käytetään

tiettyä kieltä, mutta henkilö- ja asiakirjatodistelua saadaan esittää myös muulla kielellä ilman tulkkausta tai käännöksiä.

Välitysoikeus voisi pykälän 2 *momentin* mukaan tarvittaessa päättää, että koko asiakirja-aineisto on käännettävä kielelle, josta asianosaiset ovat sopineet tai jonka välitysoikeus on päättänyt.

26 §. Kanne ja vastaus. Pykälä vastaa asiallisesti pääosin voimassa olevan lain 25 §:ää ja mallilain 23 artiklaa. Voimassa olevan lain 25 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi uudella säännöksellä prosessitoimille asetettavasta ajallisesta rajoituksesta.

Pykälän 1 *momentti* sisältää säännökset kannekirjelmän ja vastauksen sisällöstä. Kantajan on kannekirjelmässään ilmoitettava yksilöidyt vaatimuksensa ja niiden perusteena olevat tosiseikat sekä vastaajan annettava näiden johdosta vastauksensa välitysoikeuden asettamisessa tai asianosaisten sopimissa määräajoissa. Välitysoikeus voi kehottaa asianosaisia samalla esittämään tai ilmoittamaan välitysoikeudelle todistelunsa, jonka he aikovat kanteen tueksi esittää.

Vastaajan on vastauksessaan ilmoitettava, miltä osin hän myöntää tai kiistää kantajan vaatimukset sekä esitettävä kiistämisen perusteena olevat tosiseikat. Voimassa olevasta laista poiketen vastaajan olisi esitettävä mahdollinen vastakanteensa ja kuittausvaatimuksensa jo kanteen johdosta antamassaan vastauksessa. Voimassa olevan lain 25 §:n 2 *momentin* mukaan vastaaja saa esittää vastakanteen tai vaatia kuittausta myös myöhemmin menettelyn aikana. Kuten nykyäänkin, vastakanteen tai kuittausvaatimuksen esittäminen edellyttää, että niiden peruste kuuluu asiassa sovellettavan välityssopimuksen alaan. *Momentissa* tarkoitetut kannekirjelmän sisältövaatimukset koskevat myös mahdollista vastakannetta.

Pykälän 2 *momentti* sisältää säännöksen asianosaisen oikeudesta muuttaa tai täydentää vaatimuksiaan ja niiden perusteita välitysmenettelyn aikana. Vastaavasti kuin vastakanteen ja kuittausvaatimuksen, uusien vaatimusten perusteen on kuuluttava asiassa sovellettavan välityssopimuksen alaan. Välitysoikeus voi rajoittaa *momentissa* tarkoitettua asianosaisen oikeutta vaatimusten muuttamiseen, jos se katsoo, että asian ratkaiseminen sen vuoksi kohtuuttomasti viivästyy. Säännöksessä uutena perusteena oikeuden rajoittamiseen on, että vaatimusten muuttamista ei ole pidettävä hyväksyttävänä asianosaisen viivyttely huomioon ottaen.

Pykälän 3 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi säännös välitysoikeuden oikeudesta asettaa ajallisia rajoituksia prosessitoimille. Välitysoikeus voisi asettaa määräpäivän, jonka jälkeen asianosaiset eivät saa esittää pääasiaan liittyviä uusia vaatimuksia, väitteitä tai todistelua. Määräaika ei olisi ehdoton, vaan välitysoikeus voisi sallia nämä prosessitoimet määräajan jälkeenkin, jos siihen olisi erityinen syy. Erityinen syy voisi olla poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa prosessitoimi ei ole ollut mahdollinen määräajassa esimerkiksi sen vuoksi, että todiste ei ole ollut asianosaisen saatavilla aikaisemmin.

Tämän pykälän säännökset ovat 4 *momentin* mukaan tahdonvaltaisia. Niitä sovelletaan vain, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

27 §. Useisiin sopimuksiin perustuvat vaatimukset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan samassa välitysmenettelyssä voidaan säädetyin edellytyksin esittää ja käsitellä useisiin sopimuksiin perustuvia vaatimuksia. Vastaavaa säännöstä ei sisälly voimassa olevaan lakiin eikä mallilakiin. Pykälän tarkoitus on mahdollistaa toisiinsa liittyvien

vaatimusten tehokas käsittely yhdessä välitysmenettelyssä ja välttää rinnakkaisten menettelyjen tarve, vaikka vaatimukset perustuisivat eri sopimuksiin.

Säännöksen mukaan asianosaiset voivat esittää yhdessä välitysmenettelyssä useisiin eri sopimuksiin perustuvia vaatimuksia edellyttäen, että vaatimukset perustuvat samaan tai toisiinsa tosiasiallisesti liittyviin oikeussuhteisiin. Tosiasiallinen liityntä voi olla esimerkiksi asianosaisten välisen kaupankäynnin erillisten tilausvahvistusten välillä tai asianosaisten välisen toimitussopimuksen ja siihen liittyvän palvelusopimuksen välillä. Lisäksi edellytetään, että vaatimukset perustuvat samaan välityssopimukseen tai useisiin välityssopimuksiin, joiden määräykset eivät ole keskenään ristiriidassa. Välityssopimusten välillä on ristiriita esimerkiksi silloin, kun ne poikkeavat toisistaan välitysoikeuden jäsenten lukumäärän tai välitysmenettelyn paikan osalta.

28 §. Suullinen käsittely ja kirjallinen menettely. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uudet mallilain 24 artiklan 1 ja 2 kohtia vastaavat säännökset suullisesta käsittelystä ja kirjallisesta menettelystä. Pykälään otettaisiin myös uusi säännös suullisen käsittelyn järjestämisestä etäyhteydellä.

Pykälän *1 momentin* mukaan välitysoikeus päättäisi, järjestetäänkö asiassa suullinen käsittely todistelun vastaanottamista tai suullisten lausumien esittämistä varten vai ratkaistaanko asia asiakirjojen ja muun aineiston perusteella kirjallisessa menettelyssä. Välitysoikeuden olisi kuitenkin järjestettävä suullinen käsittely sopivassa vaiheessa asian käsittelyä, jos asianosainen pyytää suullista käsittelyä.

Välitysoikeus voisi päättää olla järjestämättä suullista käsittelyä vain, jos kukaan asianosainen ei ole pyytänyt suullista käsittelyä.

Suullisen käsittelyn laajuus ja ajankohta on välitysoikeuden harkinnassa. Jos asianosainen on pyytänyt suullista käsittelyä, välitysoikeus päättää, mikä on sopiva ajankohta sen järjestämiseen. Välitysoikeuden on kuitenkin järjestettävä menettely niin, että asianosaiset saavat tarpeellisen tilaisuuden ajaa asiaansa.

Momentin säännökset ovat tahdonvaltaisia. Asianosaiset voivat siten sopia, että suullista käsittelyä ei järjestetä, vaan asia ratkaistaan pelkästään kirjelmien ja asiakirjatodisteiden perusteella.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan suullinen käsittely tai kuuleminen voitaisiin järjestää etäyhteydellä. Välitysoikeus voisi määrätä, että suullinen käsittely järjestetään kokonaan tai osittain etäyhteydellä taikka että asianosaista, todistajaa tai asiantuntijaa kuullaan etäyhteydellä. Säännöksessä etäyhteydellä tarkoitetaan joko ääni- ja kuvayhteyttä tai pelkkää ääniyhteyttä. Etäyhteyden toteuttamistapa olisi välitysoikeuden harkinnassa. Välitysoikeuden olisi ennen asiasta päättämistä kuultava asianosaisia etäyhteyden käyttämisestä ja toteuttamistavasta.

Jotta asianosaisilla olisi mahdollisuus valmistautua suulliseen käsittelyyn tai kuulemiseen, välitysoikeuden olisi *3 momentin* mukaan ilmoitettava siitä asianosaisille riittävän ajoissa etukäteen. Ilmoittamisvelvollisuus koskisi myös katselmusta.

29 §. Asianosaisen laiminlyönnin seuraukset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uudet mallilain 25 artiklaa vastaavat säännökset menettelystä, jos asianosainen on laiminlyönyt osallistua asian käsittelyyn.

Pykälän *1 momentissa* on säännös menettelystä kantajan laiminlyödessä toimittaa kannekirjelmän. Säännöksen mukaan välitysoikeuden on tällöin tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos laiminlyönnille ei ole hyväksyttävää syytä. Kuulemisperiaatteen mukaisesti välitysoikeuden on ennen lopettamispäätöksen tekemistä varattava kantajalle tilaisuus tulla kuulluksi laiminlyönnin syystä. Välitysoikeuden tehtyä lopettamispäätöksen välitysoikeuden tehtävä päättyy 38 §:n 3 momentin mukaisesti eikä välitysoikeudella ole enää toimivaltaa käsitellä asiaa.

Välitysoikeus ei kuitenkaan voisi tehdä momentissa tarkoitettua välitysmenettelyn lopettamispäätöstä koko menettelyn osalta, jos vastaaja olisi esittänyt vastakanteen. Tässä tilanteessa välitysoikeuden olisi jatkettava välitysmenettelyä, mutta asiaa käsiteltäisiin vain vastakanteen osalta.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin menettelystä, jos vastaaja on ilman hyväksyttävää syytä laiminlyönyt toimittaa vastauksen. Säännöksen mukaan välitysoikeuden on tällöin jatkettava asian käsittelyä pitämättä laiminlyöntiä kantajan vaatimusten tai väitteiden myöntämisenä. Säännös vastaa voimassa olevaa oikeutta, vaikka laissa ei ole asiasta nimenomaista säännöstä. Välitysmenettelyssä ei voida antaa vastaajan passiivisuuteen perustuvaa yksipuolista tuomiota, vaan välitysoikeuden on tutkittava asia käytettävissään olevan aineiston perusteella ja kanteen hyväksyminen edellyttää, että kantaja esittää kanteen tueksi riittävän näytön. Välitysoikeuden on hylättävä vaatimukset siltä osin kuin ne jäävät näyttämättä toteen.

Pykälän *3 momentti* koskee muuta asianosaisen laiminlyöntiä osallistua asian käsittelyyn kuin kannekirjelmän tai vastauksen toimittamista. Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jäänyt pois suullisesta käsittelystä, jättänyt esittämättä todistelua tai muutoin jättänyt käyttämättä tilaisuuden asiansa ajamiseen, välitysoikeus voi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion. Säännöstä sovellettaisiin myös kantajaan, joka on jättänyt osallistumatta näihin myöhempiin käsittelyn vaiheisiin. Myöskään kantajaa vastaan ei voida antaa yksipuolista tuomiota, vaan välitysoikeuden on tutkittava asia käytettävissään olevan aineiston perusteella.

Edellytyksenä asian käsittelyn jatkamiselle ja välitystuomion antamiselle 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on, että passiiviseksi jäänyt asianosainen on saanut välitysmenettelystä asianmukaisesti tiedon. Muussa tapauksessa olisi olemassa peruste välitystuomion kumoamiselle tai täytäntöönpanon epäämiseksi tarpeellisen asianajotilaisuuden saamatta jäämisen vuoksi.

Pykälän *4 momentin* mukaan pykälän säännökset ovat tahdonvaltaisia. Niitä sovelletaan vain, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

30 §. Todistelu. Voimassa olevaa lakia ehdotetaan täydennettäväksi niin, että lakiin otettaisiin säännökset asianosaisten esittämästä todistelusta. Voimassa olevassa laissa säädetään ainoastaan välimiesten aloitteesta tapahtuvasta todistusaineiston hankkimisesta.

Pykälän *1 momenttiin* otettaisiin uusi säännös, jonka mukaan asianosaisten tehtävänä on esittää tarpeelliseksi katsomansa todistelu. Säännöksen mukaan pääsääntönä välitysmenettelyssä siten on, että asianosaiset esittävät välitysoikeudelle haluamansa todistelun. Välitysmenettelyssä keskeisenä periaatteena noudatettava asianosaisen oikeus saada tarpeellinen tilaisuus asiansa ajamiseen edellyttää, että asianosaisella on riittävä mahdollisuus todistelun esittämiseen. Vallitseva käytäntö välitysmenettelyssä jo nykyään on, että asianosaiset pääsääntöisesti huolehtivat todistelun hankkimisesta.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin todistelulle asetettavista rajoituksista. Välitysoikeus voisi evätä ensinnäkin asian ratkaisun kannalta selvästi merkityksettömän todistelun. Välitysoikeus voisi siten evätä todistelun, joka koskee asiaan vaikuttamatonta seikkaa tai on muuten tarpeetonta. Todistelu voi olla tarpeetonta esimerkiksi sen vuoksi, että se koskee riidatonta seikkaa tai seikkaa, josta on jo esitetty riittävä näyttö.

Toiseksi välitysoikeus voisi evätä todistelun, jos epääminen on perusteltua ottaen huomioon, missä vaiheessa menettelyä uutta todistelua aiotaan esittää. Ehdotetun 26 §:n 3 momentin mukaan välitysoikeus voisi asettaa uuden todistelun esittämiseksi määräpäivän, jonka jälkeen todistelun esittäminen sallittaisiin vain erityisestä syystä. Vaikka määräpäivää ei olisi asetettu, välitysoikeus voisi evätä myöhäisessä vaiheessa esitetyn todistelun, jos asian ratkaiseminen muutoin kohtuuttomasti viivästyisi eikä todistelun myöhäiseen esittämiseen ole perusteltua syytä.

Kolmantena perusteena todistelun epäämiselle olisi, että todistelun esittäminen olisi sen sisältö tai hankintatapa huomioon ottaen epäasiallista. Säännöksen nojalla voitaisiin evätä tarjottu todistelu esimerkiksi todistamiskiellon alaisesta tiedosta.

Pykälän 3 *momentissa* on säännökset välitysoikeuden toimesta tapahtuvasta todistusaineiston hankkimisesta. Koska tämän pykälän 1 momentin mukaisesti todistelun hankkiminen on pääsääntöisesti asianosaisten tehtävä, momenttiin ei otettaisi voimassa olevan lain 27 §:n 1 momentissa olevaa säännöstä välitysoikeuden velvollisuudesta asian selvittämiseen ja todistelun hankkimiseen. Momenttiin ei myöskään otettaisi voimassa olevassa laissa olevaa säännöstä asiakirjan tai esineen esittämismääräyksen antamisesta kolmannelle henkilölle, koska tällainen määräys on käytännössä vaikutukseton, jos kolmas henkilö ei sitä vapaaehtoisesti noudata. Eritiomääräyksen antaminen olisi mahdollista silloin kun todistusaineisto on tai sen perustellusti oletetaan olevan asianosaisen hallussa tai asianosaisen saatavilla tai määräysvallassa. Vastaavasti kuin nykyään välitysoikeus voisi pyytää asianosaista, todistajaa tai muuta henkilöä saapumaan kuultavaksi asiassa sekä velvoittaa asianosaisen esittämään asiakirjan tai muun todisteen, jolla voi olla merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Momenttiin lisättäisiin nimenomainen säännös siitä, että välitysoikeus voisi myös määrätä toimitettavaksi esineen, kiinteän omaisuuden tai paikan taikka muun kohteen katselmuksen. Välitysoikeus voisi myös antaa todisteluun liittyviä väliaikaismääräyksiä.

Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uudet todistusharkintaa koskevat säännökset. Momentin mukaan välitysoikeus päättää, mikä merkitys kullekin todisteelle on annettava. Vastaava säännös todistusharkinnasta sisältyy mallilain 19 artiklan 2 kohtaan. Momentin mukaan näytön arvioinnissa voitaisiin ottaa huomioon myös asianosaisen laiminlyönti noudattaa välitysoikeuden antamaa todistelua koskevaa päätöstä tai määräystä. Välitysoikeus voisi tehdä laiminlyönnistä asianmukaiseksi katsomansa päätelmät todistelua arvioidessaan, jos laiminlyönnille ei ole hyväksyttävää syytä.

Pykälän 5 *momentti* vastaa voimassa olevan lain 27 §:n 2 momenttia. Välitysoikeudella ei ole oikeutta asettaa uhkasakkoa eikä määrätä pakkokeinoja. Välitysoikeudella ei ole myöskään oikeutta ottaa vastaan vakuutusta.

31 §. *Välitysoikeuden nimeämä asiantuntija.* Säännökset välitysoikeuden nimeämästä asiantuntijasta vastaavat asiallisesti mallilain 26 artiklaa ja pääosin voimassa olevan lain 28 §:ää. Voimassa olevaan lakiin on lisätty säännökset asiantuntijan kuulemisesta välitysoikeuden suullisessa käsittelyssä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voisi pykälän *1 momentin* mukaan nimetä asiantuntijan antamaan lausunnon välitysoikeuden yksilöimästä kysymyksestä. Säännöksen sanamuotoa on tarkistettu, mutta säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 28 §:n 1 momenttia.

Välitysoikeus voisi pykälän *2 momentin* mukaan velvoittaa asianosaisen antamaan asiantuntijalle tehtävän suorittamista varten tarpeelliset tiedot sekä varaamaan tälle tilaisuuden tutkia asianosaisen hallussa olevia asiakirjoja, tavaraa tai muuta omaisuutta. Säännöksen perusteella välitysoikeus voi velvoittaa asianosaisen antamaan asiantuntijan tutustuttavaksi myös sellaisia asiakirjoja ja muuta aineistoa, jotka eivät sisälly välitysoikeudelle jo esitettyyn asiaa koskevaan aineistoon.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin asiantuntijan suullisesta kuulemisesta välitysoikeuden istunnossa sen jälkeen, kun asiantuntija on antanut kirjallisen lausuntonsa. Välitysoikeus voisi joko asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan katsoessaan sen tarpeelliseksi velvoittaa asiantuntijan osallistumaan suulliseen käsittelyyn, jossa asianosaisilla on mahdollisuus esittää asiantuntijalle kysymyksiä tai esittää omaa asiantuntijatodisteluaan riidanalaisista kysymyksistä.

Tämän pykälän säännökset koskevat vain välitysoikeuden nimeämää asiantuntijaa. Asianosaisen nimeämään asiantuntijaan sovelletaan lain 30 §:n todistelua koskevia säännöksiä.

32 §. *Tuomioistuinaavustein todistelun vastaanottaminen.* Säännökset todistelun vastaanottamisesta tuomioistuimessa vastaavat pääosin voimassa olevan lain 29 §:ää. Voimassa olevaa lakia on täydennetty säännöksillä välitysoikeuden osallistumisesta tuomioistuimessa tapahtuvaan kuulemiseen.

Koska välitysoikeudella ei ole tämän lain 30 §:n 5 momentin mukaan toimivaltaa pakkokeinojen käyttämiseen, välitysoikeudella olisi mahdollisuus pyytää oikeusapua tuomioistuimelta todistelun hankkimiseksi, kuten nykyäänkin. Pykälän *1 momentin* mukaan tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta toimittaa asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelun taikka velvoittaa asianosaisen tai kolmannen henkilön esittämään asiakirjan tai esineen, jolla voi olla merkitystä todisteena asiassa. Pykälässä tarkoitettu todistelun vastaanottaminen tuomioistuimessa edellyttää, että välitysoikeus pitää sitä tarpeellisenä. Asianosainen voisi siten tehdä hakemuksen tuomioistuimelle vasta sen jälkeen, kun välitysoikeus on tehnyt päätöksen todistelun tarpeellisuudesta.

Tuomioistuimella ei ole harkintavaltaa todistelun tarpeellisuudesta, vaan sen on pykälän *2 momentin* mukaan suoritettava pyydetty toimenpide, jollei siihen ole estettä. Este voi olla joko tosiasiallinen, esimerkiksi se, että todistajaa ei saada haastettua tai tuotua tuomioistuimeen, tai oikeudellinen, kuten todistajan kieltäytymisoikeuden käyttäminen. Tuomioistuimen on suoritettava pyydetty toimenpide noudattaen oikeudenkäymiskaaren 17 luvun säännöksiä. Esineen tai asiakirjan esittämismääräyksen tulee olla riittävästi yksilöity, jotta se voidaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 40 §:n 3 momentin mukaisesti panna täytäntöön. Tuomioistuin voisi sen vuoksi hylätä asianosaisen hakemuksen kokonaan tai osittain esittämismääräyksen kohteen puutteellisen yksilöinnin vuoksi.

Tuomioistuimen on varattava molemmille asianosaisille tilaisuus osallistua tässä pykälässä tarkoitettuun tuomioistuimessa tapahtuvaan kuulemiseen. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että myös välitysoikeuden jäsenille on varattava tilaisuus osallistua kuulemiseen ja esittää kuultavalle kysymyksiä.

33 §. *Sovellettavat oikeusohjeet.* Säännökset riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista ja muista oikeusohjeista vastaavat pääosin mallilain 28 artiklaa ja osittain voimassa olevan lain 31 §:ää. Voimassa olevaa lakia on täydennetty säännöksellä lainvalinnasta, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Pykälä koskee aineellisiin riitakysymyksiin sovellettavan lain valintaa. Säännös välityssopimukseen sovellettavasta laista on 7 §:n 2 momentissa.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaiset voisivat sopia riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista tai muista oikeusohjeista. Uutta olisi, että lakiin otettaisiin selvyyden vuoksi nimenomainen säännös siitä, että asianosaiset voivat sopia myös, että riidan ratkaisemiseen sovelletaan muita oikeusohjeita kuin lakia. Tällaisia oikeusohjeita voivat olla esimerkiksi kansainvälisten järjestöjen säännösten, kuten UNIDROIT:n kansainvälisiin kaupallisiin sopimuksiin sovellettavat periaatteet. Asianosaiset voisivat halutessaan sopia oikeusohjeiden lisäksi laista, jota sovelletaan siltä osin kuin oikeusohjeissa ei säännellä ratkaistavia kysymyksiä tyhjentävästi. Jos asianosaiset eivät olisi näin tehneet, välitysoikeus päättäisi tarvittaessa oikeusohjeiden lisäksi sovellettavasta laista 2 momentin nojalla.

Momenttiin otettaisiin myös selventävä säännös siitä, että tietyn valtion lain soveltamista koskevan asianosaisten sopimuksen katsotaan viittaavan kyseisen valtion aineelliseen oikeuteen eikä sen lainvalintasäännöksiin, jollei asianosaisten sopimuksesta muuta ilmene.

Pykälän 2 momentin lainvalintasäännös on uusi. Jos asianosaiset eivät olisi sopineet riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista tai muista oikeusohjeista, välitysoikeus soveltaisi sen valtion lakia tai muita oikeusohjeita, joiden soveltamista se pitää asiassa perustelluimpana. Mallilaista poiketen riidan ratkaisemisessa sovellettava laki ei siten määräytyisi välitysoikeuden valitsemien lainvalintasääntöjen mukaan, vaan välitysoikeus vahvistaisi sovellettavan lain suoralla lainvalinnalla. Tämä vastaa kansainvälisessä välitysmenettelyssä vallitsevaksi muodostunutta käytäntöä. Välitysoikeuden tulisi olosuhteiden kokonaisarvioinnin perusteella valita laki, jonka soveltaminen olisi asiassa perustelluinta. Välitysoikeus voisi arvioinnissaan ottaa huomioon muun muassa sen, mihin valtioon riitakysymyksellä ja muilla asiaan liittyvillä seikoilla on läheisin liittyminen.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeus saisi 3 momentin mukaan perustaa tuomionsa siihen, mitä se pitää kohtuullisena vain, jos asianosaiset ovat niin nimenomaisesti sopineet. Säännös vastaa voimassa olevan lain 31 §:n 3 momenttia ja mallilain 28 artiklan 3 kohtaa. Säännös ei tarkoita sovellettavan lain mukaista kohtuusharkintaa, vaan sitä, että välitystuomio perustetaan lain tai muiden oikeusohjeiden sijaan yleiseen kohtuuteen (*ex aequo et bono*).

34 §. *Päätöksenteko välitysoikeudessa.* Pykälä koskee päätöksentekoa ja äänestämistä välitysoikeuden tuomiosta ja muista päätöksistä. Säännökset vastaavat osittain voimassa olevan lain 32 §:ää ja osittain mallilain 29 artiklaa.

Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 32 §:ää. Pääsääntö on, että jos välitysoikeuden jäsenet ovat eri mieltä asian ratkaisemisesta, tuomio annetaan enemmistön mielipiteen mukaisesti. Jos mikään mielipide ei saa enemmistön kannatusta, puheenjohtajan kanta ratkaisee. Momentissa on erityissäännös ääntenlaskusta tilanteessa, jossa erimielisyys koskee vaadittua määrää ja useampi kuin yksi mielipide on saanut kannatusta. Ääntenlasku tapahtuisi tällöin siten, että korkeimman määrän puolesta annetut äänet yhdistettäisiin sitä lähinnä olevan määrän puolesta annettuihin ääniin ja tarvittaessa jatkettaisiin vastaavalla tavalla, kunnes löytyy mielipide, jota enemmistö kannattaa.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin uusi mallilain 29 artiklan mukainen säännös siitä, että asianosaiset tai välitysoikeuden muut jäsenet voisivat valtuuttaa välitysoikeuden puheenjohtajan päättämään yksin menettelyä koskevista kysymyksistä.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin uusi säännös asian ratkaisemisesta yhden välitysoikeuden jäsenen ollessa passiivinen tai kieltäytyessä osallistumasta päätöksentekoon. Jos yksi välitysoikeuden jäsen jättäisi ilman hyväksyttävää syytä osallistumatta päätöksentekoon, tämä ei estäisi muita välitysoikeuden jäseniä ratkaisemasta asiaa. Säännöksen soveltaminen edellyttäisi, että asia on valmis ratkaistavaksi. Yksi jäsen ei siten voisi estää asian ratkaisemista kieltäytymällä osallistumasta päätösneuvotteluihin tai tuomion laatimiseen. Vajaaalukuinen kokoonpano ei sen sijaan voi ottaa vastaan henkilötodistelua tai toteuttaa muita asian varsinaiseen käsittelyvaiheeseen liittyviä toimenpiteitä. Jos välitysoikeuden jäsen luopuu tehtävästään asian varsinaisen käsittelyn aikana, hänen tilalleen on valittava uusi jäsen 17 §:n mukaisesti.

Ehdotetusta 37 §:n 1 momentista ja voimassa olevan lain 40 §:n 2 momentista ilmenee, että yhden välitysoikeuden jäsenen laiminlyönti allekirjoittaa välitystuomio ei estä pätevän välitystuomion antamista. Allekirjoituksen puuttumista koskevan säännöksen voidaan jo voimassa olevan lain esitöiden (HE 202/1991 vp s. 25–26) mukaan katsoa tarkoittavan, että välitystuomio voidaan nykyäänkin antaa, vaikka yksi jäsen kieltäytyisi allekirjoittamisen lisäksi osallistumasta päätösneuvotteluihin tai tuomion laatimiseen. Nyt ehdotettuun 3 momenttiin otettaisiin tästä nimenomainen selventävä säännös.

Pykälän 4 momentin mukaan pykälän säännökset ovat tahdonvaltaisia. Niitä sovelletaan vain, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

35 §. Sovinto. Pykälässä säädetään välitysoikeuden oikeudesta vahvistaa välitystuomiolla asianosaisten tekemä sovinto. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 33 §:ää ja mallilain 30 artiklaa. Sovinnon vahvistaminen edellyttää asianosaisten yhteistä pyyntöä. Sovinnon vahvistamisessa on noudatettava, mitä 37 §:ssä säädetään välitystuomion muodosta ja sisällöstä. Välitysoikeuden vahvistamalla sovinnolla on välitystuomion oikeusvaikutukset. Siihen sovelletaan siten muun muassa välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä.

36 §. Osa- ja välituomio. Pykälä sisältää säännökset osa- ja välituomioista, joista säädetään voimassa olevan lain 34 ja 35 §:ssä.

Kuten nykyään, välitysoikeus voisi 1 momentin mukaan ratkaista osatuomiolla erikseen itsenäisen vaatimuksen asiassa, jossa on esitetty useita vaatimuksia. Osatuomiolla voidaan ratkaista myös sellainen vaatimuksen osa, joka on myönnetty.

Osatuomion antaminen on välitysoikeuden harkinnassa. Ennen osatuomion antamista välitysoikeuden on kuitenkin kuultava asianosaisia.

Osatuomion käyttöä rajoittaa 2 momentin säännös siitä, että saamisvaatimus ja sitä vastaan esitetty kuittausvaatimus on ratkaistava yhdessä. Kuittausvaatimuksella ei voida antaa pää- tai vastasaatavasta siltäkään osin kuin pää- tai vastasaatava on myönnetty. Sekä vastakanteella että kuittausväitteenä esitetty kuittausvaatimus estää osatuomion antamisen.

Osatuomio voidaan panna itsenäisesti täytäntöön 45 §:n nojalla ja se voidaan kumota 44 §:ssä säädetyillä edellytyksillä. Kanne osatuomion kumoamisesta on nostettava 60 päivän kuluessa osatuomion tiedoksisaannista.

Pykälän 3 momentissa olisi säännös välituomion antamisesta. Toisin kuin voimassa olevan lain 35 §:ssä välituomion antaminen ei enää edellyttäisi, että asianosaiset ovat tällaisesta mahdollisuudesta sopineet.

Välitysoikeus voisi ratkaista erikseen välituomiolla sellaisen riitakysymyksen, jonka selvittämisestä asian ratkaiseminen muilta osin riippuu. Tällaisen ennakkoluonteisen kysymyksen ratkaiseminen erikseen voisi olla prosessitehokkuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Välitysoikeus voisi ratkaista välituomiolla ennen asian lopullista ratkaisemista esimerkiksi kysymyksen saamisen vanhentumisesta tai korvausvaatimuksen perusteesta. Välituomio sitoo välitysoikeutta asian jatkokäsittelyssä niin, että se ei voi enää prosessin myöhemmissä vaiheissa arvioida välituomiolla ratkaistua kysymystä uudestaan.

Välitysoikeuden olisi kuultava välituomion antamisesta asianosaisia. Välituomiota ei voitaisi antaa, jos kaikki asianosaiset vastustaisivat sitä.

Välituomio voidaan kumota 44 §:ssä säädetyillä edellytyksillä. Kumoamiskanne on nostettava 60 päivän kuluessa välituomion tiedoksisaannista. Välitysoikeus voisi kuitenkin välituomiossa määrätä, että välituomion kumoamista voidaan vaatia ainoastaan vaadittaessa asian lopullisesti ratkaisevan välitystuomion kumoamista. Välitysoikeuden olisi kuultava määräyksen antamisesta asianosaisia.

37 §. Välitystuomion muoto ja sisältö. Pykälä sisältää välitystuomion muotoa ja sisältöä koskevat vaatimukset, jotka vastaavat pääosin voimassa olevan lain 36 ja 37 §:ää sekä mallilain 31 artiklaa. Uutta olisi, että lakiin otettaisiin mallilain mukainen säännös välitystuomion perusteleminen ja laissa säädettäisiin myös mahdollisuudesta antaa välitystuomio sähköisessä muodossa.

Pykälän 1 momentin mukaan välitystuomion on oltava kirjallinen ja välitysoikeuden jäsenen tai jäsenten on allekirjoitettava välitystuomio.

Allekirjoitusvaatimus täytyisi myös, jos välitystuomio on useampijäsenisen välitysoikeuden jäsenten enemmistön allekirjoittama ja nämä ovat merkinneet välitystuomioon, miksi asian käsittelyyn osallistuneen jäsenen allekirjoitus puuttuu. Vastaava säännös allekirjoitusvaatimuksen täyttymisestä on voimassa olevassa laissa välitystuomion mitättömyyttä koskevan 40 §:n 2 momentissa. Kuten nykyäänkin, allekirjoitusvaatimus täytyisi vain, jos välitystuomion allekirjoittamatta jättänyt välitysoikeuden jäsen on osallistunut asian käsittelyyn ainakin siihen asti, kunnes asia on ollut valmis ratkaistavaksi. Säännöksen tarkoituksena on, että välitysoikeuden jäsen ei voi estää välitysmenettelyn loppuunsaattamista ja täytäntöönpanokelpoisen välitystuomion antamista vetäytymällä asian käsittelystä siinä vaiheessa, kun asia on ollut valmis päätösharkinnan aloittamiselle. Jos välitysoikeuden jäsen luopuu tehtävästään aikaisemmassa vaiheessa, hänen tilalleen on valittava uusi jäsen 17 §:n mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan välitystuomio olisi perusteltava, paitsi jos asianosaiset ovat sopineet, että välitystuomiota ei tarvitse perustella tai jos kyse on 35 §:n mukaisesta välitysoikeuden vahvistamasta sovinnosta. Myös voimassa olevan oikeuden mukaan välitystuomio on perusteltava, jos toisin ei ole sovittu tai kyse ei ole sovinnon vahvistamisesta, vaikka voimassa olevassa laissa ei ole tästä nimenomaista säännöstä.

Pykälän 3 momentin mukaan välitystuomiossa on mainittava sen antamispäivä ja 23 §:n 1 momentin mukainen välitysmenettelyn paikka. Välitystuomio katsotaan annetuksi

välitysmenettelyn paikassa, vaikka se olisi tosiasiassa laadittu ja allekirjoitettu muulla paikkakunnalla.

Pykälän 4 momentissa on säännös välitystuomion tiedoksiannosta asianosaiselle. Kuten nykyäänkin, välitystuomion tiedoksianto tapahtuisi toimittamalla allekirjoitettu kappale välitystuomiosta kullekin asianosaiselle. Tiedoksianto on toimitettava ehdotetun 2 §:n mukaisesti. Käytännössä tiedoksianto on kuitenkin syytä toimittaa todisteellisesti, koska välitystuomion tiedoksisaannin ajankohdasta lasketaan 18 §:n mukaisen toimivaltaa koskevan kanteen, 39 §:n mukaisen oikaisu-, tulkinta- tai lisätuomiopyynnön, 41 §:n mukaisen palkkioita koskevan muutoksenhaun sekä 44 §:n mukaisen välitystuomion kumoamista koskevan kanteen määräaika.

Pykälän 5 momentissa on uusi säännös sähköisestä välitystuomiosta. Välitystuomio voitaisiin asianosaisten suostumuksella antaa sähköisessä muodossa, josta sen sisältö, allekirjoitukset ja antamispäivä ilmenevät. Pykälän 1 momentissa tarkoitettu allekirjoitusvaatimus täyttyisi, jos välitystuomio on allekirjoitettu käyttämällä vähintään eIDAS-asetuksen 3 artiklan 11 kohdan mukaista kehittyntä sähköistä allekirjoitusta. Koska allekirjoittaja voi olla myös EU:n ulkopuolinen henkilö, pykälän 1 momentin mukaisen allekirjoitusvaatimuksen täyttäisi myös muu vastaava sähköinen allekirjoitus, jonka oikeaperäisyydestä ei ole epäilystä.

38 §. Välitysmenettelyn lopettaminen. Pykälä sisältää välitysmenettelyn lopettamista ja välitysoikeuden tehtävän päättymistä koskevat säännökset. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 30 §:ää ja mallilain 32 artiklaa.

Pykälän 1 momentin mukaan välitysmenettely päättyy, kun välitysoikeus antaa välitystuomion tai tekee päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa välitysoikeuden on tehtävä lopettamispäätös. Lisäksi välitysoikeuden olisi ehdotetun 29 §:n 1 momentin mukaan tehtävä lopettamispäätös, jos kantaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta kannekirjelmän. Ehdotetun 43 §:n 1 momentin mukaan välitysoikeus voisi tehdä päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta, jos välitysoikeuden palkkioita varten vaadittua ennakkoa ei makseta tai vakuutta aseteta.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos kantaja peruuttaa kanteensa. Kanteen peruuttaminen tarkoittaa, että kantaja lopettaa kanteensa ajamisen eikä halua, että kanteen käsittelyä jatketaan. Kanteen peruuttamisesta huolimatta välitysoikeus jatkaisi asian käsittelyä, jos vastaaja vastustaisi menettelyn lopettamista ja välitysoikeus katsoisi, että vastaajalla on hyväksyttävä syy saada asia lopullisesti ratkaistuksi välitystuomiolla.

Jos kantaja peruuttaa kanteen ja välitysoikeus tekee päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta, kantaja voi halutessaan panna menettelyn myöhemmin uudelleen vireille. Kanteen peruuttaminen eroaa siten kanteesta luopumisesta, joka tarkoittaa kantajan ilmoitusta, että kanne voidaan hylätä. Kantajan luopuessa kanteestaan kokonaan tai osittain, asia ratkaistaan välitystuomiolla.

Momentin 2 kohdan mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos asianosaiset sopivat menettelyn lopettamisesta. Asia ratkaistaisiin kuitenkin välitystuomiolla, jos asianosaiset pyytäisivät välitysoikeudelta sovinnon vahvistamista 35 §:n mukaisesti.

Momentin 3 kohdan mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos menettelyn jatkamisesta on muusta syystä tullut tarpeetonta tai mahdotonta.

Kohta kattaa muut kuin pykälässä erikseen mainitut tilanteet, joissa välitysmenettelyä ei voida jatkaa eikä myöskään välitystuomion antamiselle ole edellytyksiä. Näin voisi olla esimerkiksi sen vuoksi, että asia ei ole välityskelpoinen tai se on jo oikeusvoimaisesti ratkaistu taikka välitysoikeudelta puuttuu toimivalta ratkaista riita.

Pykälän 3 momentin mukaan välitysoikeuden tehtävä päättyisi, kun välitysoikeus olisi antanut välitystuomion tai tehnyt päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta. Tämän ajankohdan jälkeen välitysoikeudella olisi toimivalta tehdä vain 18 §:n 4 momentissa, 39 §:ssä ja 44 §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Lain 18 §:n 4 momentin mukaan välitysoikeuden olisi jatkettava välitysmenettelyä negatiivisen toimivaltaratkaisun sisältävän välitystuomion antamisen jälkeen, jos tuomioistuin on lainvoimaisesti päättänyt, että välitysoikeus on toimivaltainen. Välitysmenettelyn lopettamisen jälkeen välitysoikeus voisi 39 §:n nojalla tehdä päätöksen välitystuomion oikaisusta tai tulkinnasta tai antaa lisätuomion. Lain 44 §:n 5 momentissa on välitystuomion kumoamiskanteen käsittelyyn liittyvä erityissäännös välitysoikeuden toimivallasta jatkaa välitysmenettelyä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen kumoamisperusteen poistamiseksi.

Välitysmenettelyn lopettamispäätös ei estä saman asian uutta vireillepanoa uudessa välitysmenettelyssä.

39 §. Välitystuomion oikaisu, tulkinta ja lisätuomio. Pykälä sisältää pääosin mallilain 33 artiklaa vastaavat säännökset välitystuomion oikaisusta ja tulkinnasta sekä lisätuomiosta. Välitystuomion oikaisun ja lisätuomion osalta säännökset vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevan lain 38 ja 39 §:ää. Lakiin on lisätty määräajat lisätuomion pyytämiseksi ja antamiselle. Lakiin otettaisiin uudet säännökset mahdollisuudesta pyytää välitysoikeudelta välitystuomion tulkintaa.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaisen olisi pyydettävä välitysoikeudelta välitystuomion oikaisua tai tulkintaa tai lisätuomion antamista 30 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista.

Momentin 1 kohdan nojalla asianosainen voisi pyytää välitysoikeutta oikaisemaan välitystuomiossa olevan lasku- tai kirjoitusvirheen taikka muun sen kaltaisen virheen. Säännös kattaisi puhtaasti teknisluonteiset virheet, kuten asianosaisen yksilöintitiedoissa olevan tai laskutoimituksessa tapahtuneen virheen. Kohta mahdollistaa myös puuttuvan allekirjoituksen, välitysmenettelyn paikan tai tuomion antopäivän lisäämisen välitystuomioon. Säännöksen nojalla ei sen sijaan voitaisi oikaista välitysoikeuden harkinnassa tapahtuneita virheitä.

Momentin 2 kohdan nojalla asianosainen voisi pyytää välitysoikeutta tulkitsemaan välitystuomion yksittäistä kohtaa tai osaa. Säännöksen nojalla välitysoikeus voisi esimerkiksi selvittää välitystuomion tuomiolauselmaa, jos siinä olisi epäselvyyksiä, jotka voisivat estää välitystuomion täytäntöönpanon.

Momentin 3 kohdan nojalla asianosainen voisi pyytää lisätuomion antamista välitysmenettelyssä esitetystä vaatimuksesta, jota ei ole välitystuomiossa ratkaistu. Lisätuomio voitaisiin antaa esimerkiksi sellaisesta vaatimuksesta tai liitännäisvaatimuksesta, kuten korkovaatimuksesta, josta välitysoikeus on jättänyt tuomiolauselmassa lausumatta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että oikaisua, tulkintaa tai lisätuomiota koskeva pyyntö olisi toimitettava toiselle asianosaiselle samalla, kun se toimitetaan välitysoikeudelle, tai joka tapauksessa ilman aiheetonta viivytystä tämän jälkeen.

Pykälän 3 *momentin* mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitystuomion oikaisusta ja tulkinnasta 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, jos se pitää pyyntöä perusteltuna. Määräaika lisätuomion antamiselle olisi 60 päivää pyynnön vastaanottamisesta.

Pykälän 4 *momentin* mukaan välitysoikeus voisi myös omasta aloitteestaan oikaista välitystuomiossa olevan kirjoitus- tai laskuvirheen tai muun sen kaltaisen virheen. Välitysoikeuden omasta aloitteesta tapahtuva oikaisu olisi tehtävä 30 päivän määräajassa välitystuomion antamispäivästä.

Välitysoikeudella olisi pykälän 5 *momentin* mukaan mahdollisuus pidentää 3 momentissa tarkoitettua määräaikaa välitystuomion oikaisulle tai tulkinnalle tai lisätuomion antamiselle, jos pidentäminen olisi tarpeellista perustellusta syystä.

Pykälän 6 *momentissa* säädettäisiin, että välitysoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen kuin se tekee päätöksen välitystuomion oikaisemisesta tai tulkinnasta tai antaisi lisätuomion. Välitystuomion oikaisun osalta kuulemisvelvoite koskee sekä asianosaisen pyynnöstä että välitysoikeuden omasta aloitteesta tapahtuvaa oikaisua.

Pykälän 7 *momentin* mukaan 37 §:n säännökset välitystuomion muodosta, sisällöstä ja antamisesta koskevat myös välitystuomion oikaisua ja tulkintaa sekä lisätuomiota.

40 §. Välitysoikeuden palkkiot ja kulukorvaukset. Pykälä sisältää välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevat säännökset, jotka pääosin vastaavat voimassa olevan lain 46 §:n 1 ja 2 momenttia sekä 47 §:n 1 momenttia.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeus saisi pykälän 1 *momentin* mukaan välitystuomiossa vahvistaa ja maksettavaksi tuomita kullekin välitysoikeuden jäsenelle tulevan palkkion ja korvauksen kuluista. Selvyyden vuoksi voimassa olevaa lakia täydennettäisiin niin, että välitysoikeus voisi päättää palkkioista ja kulukorvauksista myös välitysmenettelyn lopettamispäätöksessä. Lakiin otettaisiin myös uusi säännös palkkioiden ja kulukorvausten erääntymisestä. Tuomitut palkkiot ja kulukorvaukset erääntyisivät maksettaviksi 30 päivän kuluttua välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä. Määräajalla olisi käytännön merkitystä lähinnä niissä tapauksissa, joissa palkkioita ja kulukorvauksia ei maksettaisi välitysoikeuden hallussa olevasta ennakosta. Momentin säännöksiä sovelletaan, jos muuta ei ole sovittu tai muutoin sitovasti määrätty.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin, että välitysoikeuden jäsenille tulevien palkkioiden on oltava kohtuullisia ottaen huomioon tehtävän vaatima aika, asian vaikeusaste ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Pykälän 3 *momentin* mukaan asianosaiset olisivat yhteisvastuullisesti velvollisia suorittamaan välitysoikeuden jäsenten palkkiot ja kulukorvaukset, jollei muuta ole sovittu tai määrätty. Pääsääntönä olevasta yhteisvastuullisuudesta olisi kuitenkin mahdollista poiketa, jos välitysoikeus katsoo siihen olevan perusteltua syytä. Poikkeuksellisissa tilanteissa tällaisena syyinä voisi olla esimerkiksi moniasianosaismenettelyyn liitettyyn asianosaiseen kohdistuneiden vaatimusten vähäinen määrä suhteessa alkuperäiseen vastaajaan kohdistuneisiin vaatimuksiin.

41 §. Muutoksenhaku välitysoikeuden palkkioihin ja kulukorvauksiin. Välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevaa muutoksenhakua koskevat säännökset koottaisiin omaksi pykäläkseen. Säännökset vastaisivat pääosin voimassa olevan lain 47 §:n 2 ja 3 momenttia sekä 48 §:ää. Muutoksenhakuaikaa kuitenkin lyhennettäisiin nykyisestä. Lakiin otettaisiin lisäksi uusi säännös palkkioiden alentamista koskevan tuomioistuimen päätöksen vaikutuksista.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaisella olisi oikeus 30 päivän kuluessa välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista hakea tuomioistuimelta muutosta välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevaan päätökseen. Lain 5 §:n 1 momentin mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin olisi Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus.

Pykälän *2 momentin* mukaan muutosta haettaisiin toimittamalla kirjallinen hakemus ja jäljennös välitystuomiosta tai välitysmenettelyn lopettamista koskevasta päätöksestä tuomioistuimelle.

Välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskeva muutoksenhaku käsiteltäisiin tuomioistuimessa oikeudenkäymiskaaren 8 luvun mukaisena hakemusasiana. Pykälän *3 momentin* mukaan tuomioistuimen olisi ennen asian ratkaisemista varattava muilla asianosaisille ja niille välitysoikeuden jäsenille, joiden palkkioita tai kulukorvauksia muutoksenhakemus koskee, tilaisuus tulla kuulluiksi.

Pykälän *4 momentissa* on uusi säännös palkkioiden alentamista koskevan tuomioistuimen päätöksen vaikutuksesta muiden asianosaisten maksuvelvollisuuteen. Voimassa olevasta laista poiketen tuomioistuimen päätös alentaa palkkioita tai kulukorvauksia tulisi myös sellaisen asianosaisen hyväksi, joka ei ole hakenut muutosta.

42 §. Kustannusten jakautuminen. Pykälässä säädettäisiin välitysmenettelystä aiheutuneiden kustannusten jakautumisesta asianosaisten välillä. Toisin kuin voimassa olevan lain 49 §:ssä, laissa ei enää viitattaisi oikeudenkäymiskaaren oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeviin säännöksiin.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että välitysoikeus voi välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamispäätöksessä päättää välitysmenettelystä aiheutuneiden kustannusten jakautumisesta asianosaisten välillä, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet. Välitysoikeus voisi asianosaisen hakemuksesta velvoittaa vastapuolen korvaamaan asianosaiselle välitysmenettelystä aiheutuneet kohtuulliset kulut osaksi tai kokonaan sekä päättää välitysoikeuden kustannusten jakautumisesta asianosaisten keskinäisessä suhteessa. Kulujen korvaamista ja kustannusten jakautumista harkitessaan välitysoikeus voisi ottaa huomioon jutun lopputuloksen, asianosaisen myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin ja muut olosuhteet. Asianosaisten ja muiden välitysmenettelyyn osallisten velvollisuudesta myötävaikuttaa siihen, että asia voidaan käsitellä joutuisasti ja aiheuttamatta tarpeettomia kustannuksia, ehdotetaan säädettäväksi 22 §:n 3 momentissa.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi viivästyskorkoa koskeva säännös. Pykälän 1 momentin nojalla asianosaisen maksettavaksi tuomittavalle korvaukselle olisi vaadittaessa määrättävä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamispäätöksen antamispäivästä.

43 §. Ennako tai vakuus. Pykälän *1 momentin* mukaan välitysoikeudella olisi oikeus vaatia asianosaisilta ennako tai vakuus välitysoikeuden jäsenille tulevista palkkioista ja kulukorvauksista, kuten nykyäänkin. Ennakon tai vakuuden vaatiminen olisi välitysoikeuden harkinnassa. Jos 19 §:n mukaisesti välitysmenettelyyn on liitetty kolmas taho tai välitysmenettelyjä on yhdistetty, välitysoikeus voisi tarvittaessa määrätä useamman erillisen ennakon tai vakuuden ottaen huomioon sen, miltä osin menettelyssä käsitellään kuhunkin asianosaiseen liittyviä vaatimuksia.

Lakiin otettaisiin selvyyden vuoksi nimenomainen säännös siitä, että välitysoikeus voi tehdä päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta kokonaan tai osittain, jos sen vaatimaa ennakkoa ei ole maksettu tai vakuutta asetettu.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa toinen asianosaisista laiminlyö vaaditun ennakon maksamisen tai vakuuden asettamisen. Jos asianosainen ei omalta osaltaan maksaisi ennakkoa tai asettaisi vakuutta välitysoikeuden asettamassa määräajassa, vastapuoli voisi maksaa ennakon tai asettaa vakuuden kokonaisuudessaan. Välitysoikeus ei siten voisi tehdä 1 momentissa tarkoitettua välitysmenettelyn lopettamispäätöstä varaamatta oman osuutensa suorittaneelle asianosaiselle tilaisuutta maksaa myös toisen asianosaisen osuus ennakosta tai vakuudesta. Vaikka säännös on uusi, se vastaa välitysmenettelyssä jo nykyisin yleisesti noudatettua käytäntöä.

7 luku **Välitystuomion kumoaminen**

44 §. Välitystuomion kumoaminen. Pykälän 1 momentin mukaan välitystuomioon ei voi hakea muutosta ja välitystuomio voidaan kumota vain tässä pykälässä tarkoitetun kanteen johdosta. Pykälä koskee lopullisten välitystuomioiden lisäksi 36 §:ssä tarkoitettuja osa- ja välituomioita.

Pykälän 2 momentin mukaiset välitystuomion kumoamisperusteet vastaavat sisällöltään pääosin voimassa olevan lain 41 §:n 1 momenttia. Ehdotetut kumoamisperusteet on kuitenkin kirjoitettu mallilain 34 artiklan 2 kohdan ja New Yorkin yleissopimuksen V(1) artiklan mukaisesti yksityiskohtaisemmiksi ja jaoteltu osittain eri tavalla kuin voimassa olevassa laissa. Esityksessä ehdotetaan, että jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovuttaisiin eikä lakiin enää otettaisi 40 §:n mukaista säännöstä välitystuomion mitättömyydestä. Voimassa olevan lain 40 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaiset välitystuomion mitättömyysperusteet, välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, olisivat jatkossa välitystuomion kumoamisperusteita.

Asianosainen menettäisi oikeutensa vaatia välitystuomion kumoamista, jos hänen katsottaisiin menettelyn aikana luopuneen oikeudestaan vedota kyseiseen kumoamisperusteeseen. Voimassa olevasta laista (41 §:n 2 momentti) poiketen, vetoamiseen luopumisesta ei säädettäisi välitystuomion kumoamista koskevassa pykälässä, vaan mallilain mukaisesti lain alussa olevissa yleisissä säännöksissä. Jos välitysmenettelyssä ei ole noudatettu tämän lain säännöstä, josta asianosaiset voivat poiketa, tai välityssopimuksessa sovittua, asianosaisen olisi ehdotetun 3 §:n mukaan vastustettava tätä noudattamatta jättämistä joko vastustamiselle asetetussa määräajassa tai ilman aiheutonta viivytystä saatuaan tietää menettelyvirheestä. Muussa tapauksessa asianosaisen katsottaisiin luopuneen moiteoikeudestaan eikä hän voisi vedota kyseiseen seikkaan välitystuomion kumoamisperusteena. Ehdotettu 3 § koskee nyt kysymyksessä olevan pykälän 2 momentin 1–5 kohdissa tarkoitettuihin kumoamisperusteisiin vetoamista. Asianosainen ei sen sijaan voisi menettää oikeuttaan vaatia välitystuomion kumoamista välityskelpoisuuden puuttumisen (6 kohta) tai oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuuden (7 kohta) perusteella.

Tuomioistuin voisi kumota välitystuomion vain, jos kumoamiselle olisi ehdotetun pykälän 2 momentissa tarkoitettu peruste. Välitystuomion osittainen kumoaminen olisi mahdollista, jos kumoamisperuste koskisi vain osaa välitystuomiosta.

Momentin 1 kohta koskee tilanteita, joissa osapuolten välillä ei ole ollut pätevää välityssopimusta. Välitystuomio voitaisiin kumota, jos välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan.

Kohta vastaa asiallisesti mallilain 34(2)(a)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(a) artiklaa. Voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan välitystuomio voidaan kumota, jos välimiehet ovat menneet toimivaltaansa ulommaksi. Tämä voimassa olevan lain mukainen mallilakia yleisemmin muotoiltu kumoamisperuste kattaa myös nyt ehdotetun 1 kohdan mukaiset pätevän välityssopimuksen puuttumista koskevat tilanteet. Ehdotettu säännös ei siten merkitse asiallista muutosta nykytilaan.

Momentin 2 kohta koskee välitystuomion kumoamista välitysmenettelyä koskevan tiedonsaannin puutteiden perusteella. Välitystuomio voitaisiin kumota, jos asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa. Kohta vastaa mallilain 34(2)(a)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(b) artiklaa.

Voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan välitystuomio voidaan kumota, jos välimiehet eivät ole varanneet asianosaiselle tarpeellista tilaisuutta asiansa ajamiseen. Tämä voimassa olevan lain mukainen kumoamisperuste kattaa myös nyt ehdotetun 2 kohdan eikä ehdotettu säännös siten merkitse asiallista muutosta nykytilaan. Voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdan kumoamisperuste on kuitenkin laajempi kuin nyt ehdotettu 2 kohta. Ehdotuksen mukaan tarpeellisen asianajotilaisuuden saamatta jääminen voisi tulla arvioitavaksi joko 2 kohdan nojalla tai menettelyvirheitä koskevan 5 kohdan nojalla.

Momentin 3 kohdan mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa. Kohta vastaa asiallisesti mallilain 34(2)(a)(iii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(c) artiklaa. Kohta vastaa voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 1 kohtaa kuitenkin niin, että voimassa olevan lain säännös kattaa myös nyt kysymyksessä olevan momentin 1 kohdan.

Momentin 4 kohdassa on säännös välitysoikeuden kokoonpanoon liittyvästä kumoamisperusteesta. Säännöksen mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen. Asiallisesti vastaava kumoamisperuste sisältyy mallilain 34(2)(a)(iv) artiklaan ja yleissopimuksen V(1)(d) artiklaan. Kohta vastaa asiallisesti välimiehen virheellistä asettamista koskevaa voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja osittain välimiehen esteellisyyttä koskevaa 3 kohtaa.

Momentin 4 kohdan nojalla asianosainen voisi vaatia välitystuomion kumoamista välitysoikeuden jäsenen esteellisyyden perusteella, jos asianosaisen 15 §:n mukaisesti tekemää esteellisyyšvätettä ei ole lainvoimaisesti ratkaistu ennen välitystuomion antamista tai jos asianosainen on saanut tiedon esteellisyydestä niin myöhään, että asianosainen ei ole ennen välitystuomion antamista voinut vaatia esteelliseksi julistamista. Välitysmenettelyn aikana asianosaisen on ehdotetun 15 §:n mukaisesti vedottava tiedossaan olevaan välitysoikeuden jäsenen esteellisyyteen esittämällä vaatimus esteelliseksi julistamisesta välitysoikeudelle ja saattamalla esteellisyyšvätteen hylkäävä päätös tuomioistuimen ratkaistavaksi. Muussa tapauksessa asianosaisen katsotaan ehdotetun 3 §:n mukaisesti luopuneen vetoamasta esteellisyyteen eikä asianosaisella olisi oikeutta vaatia sen perusteella välitystuomion kumoamista.

Momentin 5 kohdan mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen. Asiallisesti vastaava kumoamisperuste sisältyy mallilain 34(2)(a)(iv) artiklaan ja yleissopimukseen V(1)(d) artiklaan kuitenkin sillä erotuksella, että ehdotetussa säännöksessä edellytyksenä lisäksi on, että menettelyvirhe on todennäköisesti

vaikuttanut jutun lopputulokseen. Nyt ehdotetun kohdan mukainen menettely voisi nykyään tulla arvioitavaksi voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisena toimivallan ylityksenä tai 4 kohdan mukaisena tarpeellisen asianajotilaisuuden saamatta jäämisenä.

Momentin 6 kohdan mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä. Kohta vastaa mallilain 34(2)(b)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(a) artiklaa. Kohta vastaa voimassa olevan lain 40 §:n 1 momentin 1 kohtaa kuitenkin sillä erotuksella, että välityskelpoisuuden puuttuminen ei olisi enää välitystuomion mitättömyysperuste, vaan peruste välitystuomion kumoamiselle.

Momentin 7 kohdan mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa. Kohta vastaa mallilain 34(2)(b)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(b) artiklaa. Kohta vastaa voimassa olevan lain 40 §:n 1 momentin 2 kohtaa kuitenkin sillä erotuksella, että oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus ei olisi enää välitystuomion mitättömyysperuste, vaan peruste välitystuomion kumoamiselle.

Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus eroavat muista kumoamisperusteista niihin liittyvän julkisen intressin vuoksi. Sen vuoksi pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tuomioistuimen olisi kumoamiskannetta ratkaistessaan otettava nämä perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Pykälän 4 momentissa on säännös kumoamiskanteen nostamisen määräajasta. Asianosaisen olisi nostettava kanne välitystuomion kumoamisesta 60 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista. Jos välitysoikeus antaa useita välitystuomioita, kanneaika lasketaan jokaisen välitystuomion osalta erikseen. Kanne osatuomion kumoamisesta on siten nostettava 60 päivän kuluessa osatuomion tiedoksisaannista. Kanne välituomion kumoamisesta on nostettava 60 päivän kuluessa välituomion tiedoksisaannista, jollei välitysoikeus ole 36 §:n 3 momentin nojalla määrännyt, että välituomion kumoamista voidaan vaatia ainoastaan vaadittaessa asian lopullisesti ratkaisevan välitystuomion kumoamista. Jos asiassa olisi tehty välitystuomion oikaisua, tulkintaa tai lisätuomiota koskeva pyyntö, kanne olisi nostettava 60 päivän kuluessa välitysoikeuden tällaisen pyynnön johdosta tekemän päätöksen tiedoksisaannista. Ehdotetun 5 §:n 1 momentin mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin välitystuomion kumoamista koskevassa asiassa olisi Helsingin hovioikeus.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 42 §:ää vastaava säännös kumoamiskannetta koskevan asian käsittelyn lykkäämisestä tuomioistuimessa. Tuomioistuin voisi asianosaisen pyynnöstä perustellusta syystä lykätä asian käsittelyä ja varata välitysoikeudelle tilaisuuden kumoamisperusteen poistamiseksi jatkaa välitysmenettelyä tai ryhtyä muuhun sitä varten tarpeelliseen toimenpiteeseen. Voimassa olevaa lakia on täydennetty niin, että asian käsittelyn lykkääminen edellyttäisi perusteltua syytä.

8 luku **Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano**

45 §. *Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi pääosin mallilain 35 artiklaa vastaavat säännökset välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Voimassa olevasta laista poiketen pykälässä säädettäisiin sekä Suomessa että vieraassa valtiossa annetun välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Voimassa olevassa laissa välitystuomion täytäntöönpanoa koskevat eri säännökset riippuen siitä, onko välitystuomio annettu Suomessa vai vieraassa valtiossa.

Pykälän 1 momentista ilmenee, että välitystuomio on sitova riippumatta siitä, missä valtiossa se on annettu. Välitystuomio voitaisiin hakemuksesta tuomioistuimen päätöksellä panna

täytäntöön, jollei tästä pykälästä tai 46 §:stä muuta johdu. Toimivaltainen tuomioistuin olisi 5 §:n 1 momentin mukaisesti Helsingin hovioikeus.

Välitystuomion täytäntöönpano edellyttää, että tuomioistuin määrää välitystuomion täytäntöönpantavaksi. Välitystuomion oikeusvoimavaikutus ei sen sijaan edellytä tuomioistuimen päätöstä välitystuomion tunnustamisesta. Ehdotetun pykälän nojalla olisi kuitenkin mahdollista, että asianosainen hakisi vain välitystuomion tunnustamisen vahvistamista tuomioistuimelta. Asianosaisella voisi olla tarve tehdä näin esimerkiksi silloin, kun välitystuomio on ns. vahvistamis- tai muotoamistuomio, jota ei voida ulosottokaaren nojalla panna täytäntöön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin välitystuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen sisällöstä. Hakemukseen olisi liitettävä alkuperäinen välitystuomio tai sen jäljennös. Voimassa olevasta laista poiketen hakemukseen ei olisi enää liitettävä välityssopimusta tai sen jäljennöstä.

Muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä laadittuun välitystuomioon olisi lisäksi liitettävä oikeaksi todistettu käännös jommallekummalle näistä kielistä. Käännösvaatimuksesta voitaisiin kuitenkin poiketa, kuten nykyäänkin. Usein voitaisiin pitää riittävänä, että tuomiolauselma on käännetty suomen tai ruotsin kielelle.

Ehdotetussa 37 §:n 5 momentissa säädettäisiin Suomessa annetun sähköisen välitystuomion muotoa ja sisältöä koskevista vaatimuksista. Nyt kysymyksessä olevan pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös siitä, että välitystuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa ei saa kuitenkaan evätä pelkästään sillä perusteella, että välitystuomio on sähköisessä muodossa.

Pykälän 4 momentin mukaan tuomioistuimen olisi varattava hakijan vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi, jos siihen ei ole erityistä estettä. Asia käsiteltäisiin kirjallisessa menettelyssä, jos tuomioistuin ei muuta määrää.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös välitysmenettelyn lopettamispäätökseen sisältyvien välitysmenettelyn kustannuksia koskevien päätösten täytäntöönpanosta. Momentti koskisi 40 §:n mukaisia päätöksiä välitysoikeuden jäsenten palkkioista ja kulukorvauksista sekä 42 §:n mukaisia päätöksiä asianosaiselle välitysmenettelystä aiheutuneiden kulujen korvaamisesta ja päätöksiä välitysoikeuden kustannusten jakautumisesta. Nämä päätökset voitaisiin hakemuksesta panna täytäntöön samalla tavoin kuin välitystuomio.

Pykälän 6 momentissa olisi viittaussäännös ulosottokaaren 2 luvun 19 §:n säännöksiin välitystuomion täytäntöönpanosta. Välitystuomio, jonka tuomioistuin on määrännyt pantavaksi täytäntöön, pannaan täytäntöön kuten tuomioistuimen lainvoimainen tuomio.

46 §. Välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteet. Sääntely välitystuomion tunnustamisen ja täytäntöönpanon esteperusteista muutettaisiin mallilakia vastaavaksi niin, että Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskisivat jatkossa lähtökohtaisesti samat esteperusteet.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi pääosin mallilain 36 artiklaa ja New Yorkin yleissopimuksen V artiklaa vastaavat säännökset välitystuomion tunnustamisen ja täytäntöönpanon esteperusteista. Tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä osittain, jos esteperuste koskisi vain osaa välitystuomiosta. Momentissa mainittuja

kieltäytymisperusteita sovellettaisiin myös hakemuksiin, jotka koskevat vain välitystuomion tunnustamista.

Momentin *1 kohta* koskee tilanteita, joissa osapuolten välillä ei ole ollut pätevää välityssopimusta. Täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 1 kohdan kumoamisperustetta ja asiallisesti mallilain 36(1)(a)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(a) artiklaa. Kohta vastaa myös pääosin vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskevaa voimassa olevan lain 53 §:n 1 kohdan täytäntöönpanon esteperustetta.

Momentin *2 kohta* koskee täytäntöönpanon epäämistä välitysmenettelyä koskevan tiedonsaannin puutteiden perusteella. Täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisperustetta ja voimassa olevan lain 53 §:n 2 kohdan täytäntöönpanon esteperustetta. Kohta vastaa myös mallilain 36(1)(a)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(b) artiklaa.

Momentin *3 kohdan* mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 3 kohdan kumoamisperustetta ja voimassa olevan lain 53 §:n 3 kohdan täytäntöönpanon esteperustetta. Kohta vastaa myös pääosin mallilain 36(1)(a)(iii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(c) artiklaa.

Momentin *4 kohdan* mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 4 kohdan kumoamisperustetta sillä erotuksella, että kumoamisperustetta koskevassa säännöksessä välitysmenettelyn paikan laki on tämä laki, koska säännöstä sovelletaan välitysmenettelyihin, joiden paikka on Suomessa. Erona voimassa olevaan 53 §:n 4 kohdan täytäntöönpanon esteperusteeseen on, että kohdassa ei edellytetä, että välitysoikeuden kokoonpano on poikennut merkittävästi asianosaisten sopimuksesta tai sovellettavasta laista. Kohta vastaa mallilain 36(1)(a)(iv) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(d) artiklaa.

Momentin *5 kohdan* mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisperustetta sillä erotuksella, että kumoamisperustetta koskevassa säännöksessä välitysmenettelyn paikan laki on tämä laki. Ehdotetussa kohdassa edellytyksenä on, että menettelyvirhe on todennäköisesti vaikuttanut jutun lopputulokseen. Tältä osin säännöksen sanamuoto eroaa voimassa olevan 53 §:n 4 kohdasta. Kohta vastaa pääosin mallilain 36(1)(a)(iv) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(d) artiklaa.

Momentin *6 kohdan* mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitystuomio ei ole vielä tullut asianosaisia sitovaksi tai se on kumottu tai sen täytäntöönpanoa on lykätty siinä valtiossa, jossa tai jonka lain mukaan välitystuomio on annettu. Kohta vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 53 §:n 5 kohtaa.

Momentin *7 kohdan* mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 6

kohdan kumoamisperustetta. Kohta vastaa mallilain 36(1)(b)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(a) artiklaa.

Momentin 8 kohdan mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 7 kohdan kumoamisperustetta. Kohta vastaa mallilain 36(1)(b)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(b) artiklaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus olisivat sellaisia tunnustamisen ja täytäntöönpanon esteperusteita, jotka tuomioistuimen olisi asiaa ratkaistessaan otettava huomioon omasta aloitteestaan.

Ehdotetun välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan sääntelyn lähtökohtana on mallilain mukaisesti, että Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskevat samat tunnustamisen ja täytäntöönpanon esteperusteet ja että nämä esteperusteet vastaavat välitystuomion kumoamisperusteita. Tämä mallilain mukainen sääntely olisi kuitenkin ongelmallinen tilanteissa, joissa tuomioistuin on jo hylännyt välitystuomion kumoamista koskevan kanteen tai asianosainen on laiminlyönyt kumoamiskanteen nostamisen määräajassa. Sen vuoksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi näitä tilanteita koskevat poikkeussäännökset. Momentin mukaan Suomessa annetun välitystuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta ei voitaisi kieltäytyä, jos kumoamiskanne on lainvoimaisesti hylätty. Jos kannetta Suomessa annetun välitystuomion kumoamisesta ei olisi nostettu määräajassa, välitystuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä vain, jos riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä tai jos välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa.

47 §. Täytäntöönpanoa koskevan päätöksen lykkääminen. Pykälä sisältää välitystuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevan päätöksen lykkäämistä koskevat säännökset, jotka pääosin vastaavat voimassa olevan lain 55 §:n 2 momenttia ja mallilain 36 artiklan 2 kohtaa.

Pykälä koskee tilannetta, jossa välitystuomion täytäntöönpanon hakijan vastapuoli on pyytänyt välitystuomion kumoamista tai sen täytäntöönpanon lykkäämistä sen valtion viranomaiselta, jossa tai jonka lain mukaan välitystuomio on annettu. Tuomioistuin, jolta välitystuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa on pyydetty, voisi tällöin lykätä päätöksen antamista, jos se pitäisi lykkäämistä perusteltuna. Tuomioistuin voisi samalla määrätä, että hakijan vastapuolen on asetettava asianmukainen vakuus uhalla, että tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskeva päätös muutoin voidaan antaa. Vakuutta koskeva määräys voitaisiin antaa vain hakijan pyynnöstä.

9 luku **Voimaantulo**

48 §. Voimaantulo. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen.

49 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentissa on siirtymäsäännös, jonka mukaan lakia ei sovelleta välitysmenettelyyn, joka on tullut vireille ennen lain voimaantuloa. Välitysmenettelyn vireilletulon ajankohdasta säädetään ehdotetussa 24 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn välityssopimukseen sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

50 §. Aiemmat viittaussäännökset. Pykälässä säädettäisiin siitä, että muussa laissa oleva viittaus kumottuun välimiesmenettelystä annettuun lakiin tarkoittaa välitysmenettelylain voimaantumisen jälkeen viittausta tähän lakiin.

7.2 Laki ulosottokaaren 2 luvun 2 ja 19 §:n muuttamisesta

2 §. Ulosottoperusteiden luettelo. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan tehdään uutta välitysmenettelylakia vastaavat viittausta ja terminologiaa koskevat päivitykset.

19 §. Välitystuomio. Pykälän 1 momentissa otettaisiin huomioon ehdotetun välitysmenettelylain 5 §:n 1 momentin mukainen muutos, jonka mukaan jatkossa välitystuomion täytäntöönpanosta päättäisi Helsingin hovioikeus. Momentista poistettaisiin viittaus välitystuomion mitättömäksi julistamista koskevaan kanteeseen, koska ehdotetussa välitysmenettelylaissa ei olisi enää säännöksiä välitystuomion mitättömyydestä. Momentista poistettaisiin myös vanhentunut viittaus ylempään viranomaiseen.

Lakiin otettaisiin vastaava siirtymäsäännös kuin ehdotettuun välitysmenettelylakiin. Jos välitysmenettely on tullut vireille ennen tämän lain voimaantumista, sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.3 7.33 Liitelait

Liitelaissa viittauksia ja terminologiaa päivitetään vastaamaan uutta välitysmenettelylakia sekä tehdään muita kielellisiä päivityksiä, jotka eivät tarkoita asiallisia muutoksia säännöksiin.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan keväällä 2027 noin puolen vuoden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Lakien tarkempaa voimaantuloajankohtaa määrittäessä on otettava huomioon tarve varata aikaa koulutuksen järjestämiseksi. Lisäksi ehdotetut muutokset edellyttävät jossain määrin muutoksia tuomioistuinten tietojärjestelmään (AIPA).

9 Suhde muihin esityksiin

Eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys HE 5/2026 vp laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta, jossa ehdotetaan ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n 1 momentin muuttamista.

Oikeusministeriössä on valmisteltavana osakeyhtiölain ja osuuskuntalain tarkistamista koskeva hallituksen esitys, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2026. Esityksellä muutettaisiin osittain samoja osakeyhtiölain pykäläitä kuin tässä esityksessä.

Mainitut esitykset on tarvittaessa sovittava eduskunnassa yhteen tämän esityksen kanssa.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esitys on merkityksellinen perustuslain oikeusturvaa ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan 21 §:n, 15 §:ssä turvatun omaisuuden suojan sekä julkisen vallan käyttöä koskevien perustuslain 2 §:n 3 momentin ja 124 §:n kannalta. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Perustuslain 124 §:n mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa määrätään oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut, että riidan ratkaisemisessa välitysmenettelyssä voi olla etuja sekä yksilön että oikeudenhoidon kannalta eikä välitysmenettelyn käyttäminen riidanratkaisukeinona siten periaatteessa ole ihmisoikeussopimuksen vastaista (Pastore v. Italia 1999, Eiffage SA ja muut v. Sveitsi 2009, Tabbane v. Sveitsi 1.3.2016, kohta 25, Mutu ja Pechstein v. Sveitsi 2018, kohta 94). Asianosainen voi siten tekemällä välityssopimuksen luopua oikeudestaan saada asiansa käsitellyksi valtion tuomioistuimessa.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on kuitenkin tehtävä periaatteellinen ero vapaaehtoisien ja pakollisen välitysmenettelyn välillä. Pakollisen välitysmenettelyn on täytettävä ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdan vaatimukset, koska asianosaiset eivät ole vapaaehtoisesti luopuneet oikeuksistaan (Tabbane v. Sveitsi, kohdat 26 27 ja Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, kohta 95). Sitä vastoin sitoutumalla välityssopimukseen ja siten valitsemalla välitysmenettelyn riidanratkaisukeinoksi asianosaiset voivat vapaaehtoisesti luopua tietyistä 6 artiklan takaamista oikeuksista, kunhan luopuminen tehdään vapaaehtoisesti, laillisesti ja yksiselitteisesti. Jotta luopuminen olisi pätevä, sille voidaan asettaa vähimmäisvaatimuksia, jotka vastaavat sen merkitystä. (Beg S.P.A. v. Italia 20.5.2021, kohta 127, Semenya v. Sveitsi 10.7.2025, kohta 197, Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, kohdat 94 96 ja Tabbane v. Sveitsi, kohta 27).

Ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohta ei estä asianosaista vapaaehtoisesti luopumasta oikeudestaan julkiseen käsittelyyn (Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, kohdat 180 181). Koska asianosainen voi pätevästi luopua oikeudestaan julkiseen käsittelyyn tuomioistuinmenettelyssä, sama soveltuu myös välitysmenettelyyn, jonka tarkoituksena usein onkin julkisuuden välttäminen (Suovaniemi ja muut v. Suomi 1999, Klausecker v. Saksa 2015, kohta 74, Kolgu v. Turkki 2013, kohdat 44 45).

Välityssopimuksen tekeminen itsessään ei vielä välttämättä tarkoita, että asianosainen luopuisi kaikista 6 artiklan 1 kohdan mukaisista oikeuksistaan. Ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä asianosaisen ei ole katsottu pelkästään välityssopimuksen allekirjoittamalla luopuneen yksiselitteisesti ja tietoisesti oikeudestaan riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen (Beg S.p.a v. Italia, kohdat 135 138 ja Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, kohdat 121-122).

Toisaalta välitysmenettelyn aikana tehtyä luopumista on pidetty yksiselitteisenä, koska asianosainen on ollut tietoinen luopumisen seurauksista. Asianosaisen on siten katsottu vapaaehtoisesti luopuneen oikeudestaan saada asia puolueettoman tuomarin käsiteltäväksi, kun asianosainen ei ole välitysmenettelyssä riitauttanut välitysoikeuden jäsenen riippumattomuutta

ja puolueettomuutta, vaikka hänellä on ollut siihen perusteet ja tilaisuus (Suovaniemi ja muut v. Suomi).

Ehdotetussa välitysmenettelylaissa säädetään välitysmenettelyn keskeisistä oikeusturvavaatimuksista, joita ovat välitysoikeuden puolueettomuus ja riippumattomuus, asianosaisen oikeus saada tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa sekä asianosaisten tasavertainen kohtelu. Perustuslain 21 §:n kannalta merkityksellistä on, että vaikka välitystuomioon ei voi hakea muutosta, välitystuomioihin kohdistuu rajattu tuomioistuinkontrolli, jolla voidaan puuttua välitysmenettelyssä tapahtuneisiin olennaisiin menettelyvirheisiin. Tuomioistuimen tehtävänä on valvoa, että välitysmenettelyssä on noudatettu menettelyllisiä vähimmäisvaatimuksia.

Välitystuomioiden tuomioistuinkontrolli tapahtuu välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa koskevien tuomioistuinprosessien kautta. Ehdotetut säännökset välitystuomion kumoamisperusteista ja täytäntöönpanon esteperusteista perustuvat UNCITRAL:n mallilakiin ja vastaavat pääosin New Yorkin yleissopimuksen määräyksiä täytäntöönpanon esteperusteista. Voimassa olevan lain mukainen välitystuomion moiteperusteiden erottelu mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin on kansainvälisesti hyvin poikkeuksellista sääntelyä, joka ei vastaa myöskään mallilakia eikä New Yorkin yleissopimusta. Jaottelusta luopumista ei voida pitää ongelmallisena asianosaisten oikeusturvan tai julkisen edun kannalta, koska voimassa olevan lain mukaiset mitättömyysperusteet, välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, ovat ehdotuksen mukaan välitystuomion kumoamisperusteita ja täytäntöönpanon esteperusteita, jotka tuomioistuimen tulee ottaa huomioon omasta aloitteestaan.

Esityksessä ehdotettu välitysmenettelyyn liittyvien tuomioistuinasioiden keskittäminen edistää asiantuntemuksen vahvistumista ja osaltaan turvaa oikeuskäytännön yhtenäisyyttä.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa välityssopimus voitaisiin tehdä muotovapaasti. Voimassa olevan lain mukainen kirjallisen muodon vaatimus jää täyttymättä lähinnä vain, jos välitysmenettelystä on sovittu kokonaan suullisesti ilman viittausta mihinkään kirjalliseen välityssopimuksen sisällön tarkentavaan tekstiin. Nykyisen muotovaatimuksen ei arvioida juurikaan vähentävän epäselvyyksiä välityssopimuksen olemassaolosta tai soveltamisalasta. Toisaalta se voi itsessään lisätä asianosaisten väitteitä välitysoikeuden toimivallan puuttumisesta, mikä lisää asianosaisten kustannuksia ja pidentää asian käsittelyn kestoa. Muotovaatimuksesta luopumista ei siten voida pitää asianosaisten oikeusturvan kannalta ongelmallisena.

Ehdotuksen mukaan välitysoikeuden jäsenen määräämistä ja erottamista (12, 13 ja 16 §) koskevilla asioilla asianosaisen oikeutta hakea muutosta rajoitettaisiin tilanteissa, joissa muutoksenhaku voisi kohtuuttomasti viivästyttää välitysmenettelyn aloittamista tai jatkamista. Näissä tilanteissa kysymys ei ole asianosaisen oikeudesta saada välitysoikeuteen jäseneksi esteetön ja kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö, vaan ainoastaan oikeudesta vaatia tiettyä henkilöä välitysoikeuden jäseneksi. Vastaavasta syystä tuomioistuinmenettelyssä muutoksenhakuoikeutta on rajoitettu niin, että ratkaisuun, jolla tuomari on todettu esteelliseksi käsittelemään asiaa, ei saa hakea muutosta (oikeudenkäymiskaaren 16 luvun 3 §:n 2 momentti). Ehdotetut muutoksenhakukiellot eivät sitä vastoin koskisi tilanteita, joissa käräjäoikeus on hylännyt tai jättänyt tutkimatta välitysoikeuden jäsenen määräämistä koskevan pyynnön. Muutoksenhakuoikeuden rajoittaminen ei olisi perusteltua, koska käräjäoikeuden päätös tarkoittaisi, että asianosainen ei saisi asiaa välitysmenettelyssä ratkaistavaksi. Välitysmenettelystä sopineen asianosaisen oikeusturvan kannalta keskeinen kysymys on, käsitelläänkö asia välitysmenettelyssä vai yleisessä tuomioistuimessa. Muutoksenhakua ei olisi

kielletty myöskään, jos käräjäoikeus on hylännyt tai jättänyt tutkimatta välitysoikeuden jäsenen erottamista koskevan pyynnön. Kysymys on tällöin asianosaisen oikeudesta saada asia sellaisen välitysoikeuden käsiteltäväksi, jonka jäsenet ovat esteettömiä ja täyttävät heille asetetut kelpoisuusvaatimukset (16 §) tai oikeudesta osallistua välitysoikeuden jäsenten nimeämiseen (13 §). Muutoksenhakuoikeuden rajoittamiselle esityksessä ehdotetulla tavalla on siten perustuslain 21 §:n kannalta hyväksyttävät perusteet.

Esityksen mukaan välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpano edellyttäisi, että tuomioistuin vahvistaisi sen asianosaisen hakemuksesta täytäntöönpanokelpoiseksi. Tämä on perusteltua, koska turvaamistoimen täytäntöönpano on merkittävää julkisen vallan käyttöä, joka on merkityksellistä sekä turvaamistoimen hakijan että hakijan vastapuolen omaisuudensuojan kannalta. Hakemus voitaisiin hylätä vastaavilla perusteilla kuin välitystuomion täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä. Välitysoikeuden määräämiin turvaamist toimiin kohdistuisi siten tältä osin vastaava tuomioistuinkontrolli kuin välitystuomioihin. Turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaminen edellyttäisi muun ohella, että turvaamistoimi on laadultaan ja sisällöltään sellainen, että se voidaan panna ulosottokaaren nojalla sellaisenaan täytäntöön. Ehdotetulla sääntelyllä ei siten puututtaisi omaisuudensuojaan enempää kuin nykyisellä turvaamist oimissääntelyllä. Tuomioistuin hylkäisi hakemuksen myös, jos Suomen tuomioistuin olisi jo määrännyt vastaavan turvaamistoimen tai sitä koskeva hakemus olisi vireillä Suomen tuomioistuimessa. Näin vältettäisiin keskenään ristiriitaisten turvaamist oimien täytäntöönpano, vaikka välitysoikeudella ja tuomioistuimella on rinnakkainen toimivalta määrätä turvaamist oimia.

Välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanossa noudatettaisiin, mitä ulosottokaareissa säädetään tuomioistuimen määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanosta. Turvaamistoimen hakijan vastapuolen oikeusturvan osalta keskeistä on, että hakijalla olisi velvollisuus asettaa ulosottomiehelle vakuus vahingosta, joka voi syntyä vastapuolelle turvaamist oimesta. Ulosottomies päättäisi vakuuden hyväksyttävyydestä ja riittävyyydestä vastaavasti kuin tuomioistuimen määräämän turvaamist oimen täytäntöönpanossa.

Edellä mainituista syistä esitys ei ole ongelmallinen perustuslain oikeusturvaa, omaisuuden suojaa tai julkisen vallan käyttöä koskevien säännösten kannalta.

Esitys on perustuslain ja Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukainen.

Lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Välitysmenettelylaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan välitysmenettelyyn, jonka paikka on Suomessa.

Tämän lain 8 ja 9 §:ää sovelletaan myös, jos välitysmenettelyn paikka on ulkomailla tai sitä ei ole vielä määrätty.

Vaikka välitysmenettelyn paikkaa ei ole vielä määrätty, 10, 12, 13, 15 ja 16 §:ää sovelletaan myös, jos ainakin yhdellä asianosaisella on kotipaikka Suomessa.

Tämän lain 8 lukua sovelletaan myös ulkomailla annetun välitystuomion tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon.

2 §

Tiedoksiantojen vastaanottaminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on toimitettu vastaanottajalle tai vastaanottajan edustajalle henkilökohtaisesti tai vastaanottajan toimipaikkaan, asuinpaikkaan tai osoitteeseen taikka toimitettu sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamaan tai hyväksymään sähköiseen osoitteeseen siten, että toimitus voidaan todentaa. Jos vastaanottajan tai vastaanottajan edustajan olinpaikka on tuntematon eikä sitä voida kohtuullisin toimenpitein saada selville, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on todisteellisesti lähetetty vastaanottajan viimeisimpään tunnettuun toimipaikkaan, asuinpaikkaan tai osoitteeseen.

Tätä pykälää ei sovelleta menettelyyn tuomioistuimessa.

3 §

Oikeudesta luopuminen

Jos asianosainen on saanut tietää, että välitysmenettelyssä ei ole noudatettu sellaista tämän lain säännöstä, josta asianosaiset voivat poiketa, tai välityssopimuksessa sovittua, asianosaisen on välitysmenettelyn aikana vastustettava tätä noudattamatta jättämistä laissa säädettyssä, asianosaisten sopimassa tai välitysoikeuden asettamassa määräajassa, tai jos sellaista ei ole, ilman aiheutonta viivytystä saatuaan tietää edellä mainitusta seikasta. Muussa tapauksessa asianosaisen katsotaan luopuneen oikeudestaan vastustaa noudattamatta jättämistä välitysmenettelyssä ja tuomioistuimessa.

4 §

Tuomioistuimen toimivallan laajuus

Tuomioistuin on toimivaltainen tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa vain, jos tässä laissa niin säädetään.

5 §

Toimivaltainen tuomioistuin ja käsittelyjärjestys

Toimivaltainen tuomioistuin 12, 13, 16, 19 ja 41 §:ssä tarkoitetussa asiassa on Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus ja 15, 18, 20, 44 ja 45 §:ssä tarkoitetussa asiassa Helsingin hovioikeus. Toimivaltainen tuomioistuin 32 §:ssä tarkoitetussa asiassa on se kärjäoikeus, jonka alueella kuultava tai se, jota asia muuten koskee, oleskelee.

Tämän lain 12, 13, 16, 19, 32 ja 41 §:ssä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä, jollei tästä laista muuta johdu.

Tämän lain 15, 20 ja 45 §:ssä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvien osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa hakemusasioiden käsittelystä kärjäoikeudessa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Tämän lain 18 ja 44 §:ssä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvien osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 27 luvussa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Helsingin hovioikeuden ratkaisuun haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

2 luku

Välityssopimus

6 §

Välityskelpoisuus

Välitysmenettelyssä voidaan ratkaista riita, josta voidaan tehdä sovinto.

7 §

Välityssopimus

Asianosaiset voivat sopia, että riita taikka kaikki tai tietyt määrätystä oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvat riidat ratkaistaan lopullisesti välitysmenettelyssä, jollei laissa toisin säädetä.

Välityssopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka soveltumisesta asianosaiset ovat sopineet. Jos asianosaiset eivät ole sopineet välityssopimukseen sovellettavasta laista, sovelletaan asianosaisten sopiman välitysmenettelyn paikan lakia tai, jos välitysmenettelyn paikasta ei ole sovittu, oikeussuhteeseen sovellettavaa lakia.

Välityssopimukseen rinnastettavana pidetään sellaista testamenttiin, lahjakirjaan, konossementtiin tai näihin rinnastettaviin asiakirjoihin, yhdistyksen tai säätiön sääntöihin taikka osakeyhtiön tai muun yhtiön taikka yhteisön yhtiöjärjestykseen sisältyvää välitysmenettelyä koskevaa määräystä, jota asianosaiset tai se, jota vastaan vaatimuksia esitetään, ovat velvollisia noudattamaan.

8 §

Välityssopimus ja kanne tuomioistuimessa

Tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavaksi asiaa, joka on välitysmenettelyssä ratkaistava, jos vastapuoli tekee siitä väitteen viimeistään vastatessaan ensimmäisen kerran pääasiaan.

Välitysmenettely voidaan aloittaa tai sitä voidaan jatkaa ja asiassa voidaan antaa välitystuomio sen estämättä, että 1 momentissa mainittu asia on vireillä tuomioistuimessa.

9 §

Välityssopimus ja tuomioistuimen määräämät turvaamistoimet

Välityssopimuksen estämättä tuomioistuin voi asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä tai sitä ennen määrätä turvaamistoimia sekä antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan.

3 luku

Välitysoikeuden kokoonpano

10 §

Välitysoikeuden jäsenten lukumäärä

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenten lukumäärästä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeudessa on kolme jäsentä.

11 §

Välitysoikeuden jäsenen kelpoisuusvaatimukset

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeuden jäsenenä saa olla jokainen täysikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Välitysoikeuden jäsenenä saa Suomessa toimia myös muu kuin Suomen kansalainen.

12 §

Välitysoikeuden asettaminen

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenestä tai jäsenistä sekä hänen tai heidän nimeämisessään noudatettavasta menettelystä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, kummankin asianosaisen on nimettävä kolmijäseniseen välitysoikeuteen yksi jäsen, ja näin nimettyjen jäsenten on nimettävä kolmas jäsen toimimaan välitysoikeuden puheenjohtajana. Jos asianosainen ei ole nimennyt välitysoikeuden jäsentä 30 päivän kuluessa toiselta asianosaiselta saamastaan pyynnöstä tehdä niin tai jos asianosaisten nimeämät välitysoikeuden jäsenet eivät pääse sopimukseen kolmannesta jäsenestä 30 päivän kuluessa nimeämisestään, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välitysoikeuden jäsenen.

Jos asianosaiset eivät pääse sopimukseen yksijäsenisen välitysoikeuden jäsenestä, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen.

Asianosainen ei saa ilman vastapuolen suostumusta peruuttaa tekemäänsä välitysoikeuden jäsenen nimeämistä sen jälkeen, kun vastapuoli on saanut tiedon nimeämisestä.

Jos välitysoikeutta ei voida asettaa asianosaisten sopiman menettelyn mukaisesti, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välitysoikeuden jäsenen tai puuttuvat jäsenet.

Kun asianosainen on 2, 3 tai 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa pyytänyt tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen, tuomioistuimen on määrättävä välitysoikeuden jäsen, jollei ole ilmeistä, että välitysmenettelylle ei ole laillisia edellytyksiä. Määrätessään välitysoikeuden jäsenen tuomioistuimen on otettava huomioon asianosaisten sopimuksessa välitysoikeuden jäsenelle asetetut kelpoisuusvaatimukset sekä seikat, jotka ovat omiaan turvaamaan puolueettoman ja riippumattoman välitysoikeuden jäsenen määräämisen.

Päätökseen, jolla tuomioistuin on määrännyt välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta.

13 §

Välitysoikeuden asettaminen moniasianosaismenettelyssä

Jos välitysmenettelyssä on useita asianosaisia joko kantajina tai vastaajina, näiden tahojen on nimettävä yhdessä välitysoikeuden jäsen kolmijäseniseen välitysoikeuteen, jos toisin ei ole sovittu. Jos he eivät nimeä yhdessä välitysoikeuden jäsentä 30 päivän kuluessa saamastaan 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua pyynnöstä, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenet kaikkien asianosaisten puolesta ja erottamaan jo nimetyn välitysoikeuden jäsenen tehtävästään. Päätökseen, jolla tuomioistuin on määrännyt välitysoikeuden jäsenet ja erottanut jo nimetyn välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta.

Jos kolmas taho on liitetty asianosaiseksi välitysmenettelyyn 19 §:n mukaisesti eikä tämä ole päässyt osallistumaan välitysoikeuden jäsenten nimeämiseen, tuomioistuimen on kyseisen asianosaisen hakemuksesta erotettava muut kuin tuomioistuimen nimeämät välitysoikeuden jäsenet. Hakemus on tehtävä 15 päivän kuluessa liittämistä koskevan päätöksen tiedoksisaannista. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, puuttuvat välitysoikeuden jäsenet nimetään tämän jälkeen noudattaen, mitä 1 momentissa tai 12 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Päätökseen, jolla tuomioistuin on erottanut välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta.

Muilta osin välitysoikeuden asettamiseen, kun välitysmenettelyssä on useampi kuin kaksi asianosaista, sovelletaan, mitä 12 §:ssä säädetään.

14 §

Esteellisyyisperusteet

Välitysoikeuden jäsenen tulee tehtävässään olla puolueeton ja riippumaton.

Sen, jonka suostumusta välitysoikeuden jäsenen tehtävään on pyydetty, tulee heti ilmoittaa, jollei hän kieltäydy tehtävästä, kaikki seikat, jotka ovat omiaan aiheuttamaan perusteltuja epäilyjä hänen puolueettomuudestaan tai riippumattomuudestaan. Välitysoikeuden jäsen on velvollinen välitysmenettelyn päättymiseen asti viipymättä ilmoittamaan asianosaisille kaikki edellä tarkoitettut seikat, joita ei ole ennestään saatettu asianosaisten tietoon.

Välitysoikeuden jäsen on asianosaisen vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos ilmenee seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan. Asianosainen voi vaatia välitysoikeuden jäsenen, jonka hän on nimennyt tai jonka nimeämiseen hän on osallistunut, julistamista esteelliseksi vain sellaisen seikan perusteella, jonka asianosainen on saanut tietää vasta nimeämisen jälkeen.

15 §

Esteelliseksi julistamista koskeva menettely

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty, asianosaisen on esitettävä vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon välitysoikeuden asettamisesta ja 14 §:ssä mainitusta seikasta. Vaatimus on tehtävä välitysoikeudelle kirjallisesti. Vaatimuksessa on ilmoitettava sen peruste. Jos asianosainen on vaatinut välitysoikeuden jäsenen julistamista esteelliseksi eikä tämä luovu tehtävästään tai toinen asianosainen ei hyväksy vaatimusta, välitysoikeuden on ratkaistava esteellisyyttä koskeva kysymys.

Jos asianosaisten sopimassa tai 2 momentin mukaisessa menettelyssä esitetty vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi ei menesty, esteelliseksi julistamista vaatinut asianosainen voi 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon vaatimuksen hylkäämisestä, pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyyttä koskevan kysymyksen. Asian ollessa vireillä tuomioistuimessa välitysoikeus voi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion.

16 §

Välitysoikeuden jäsenen erottaminen

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenen erottamisesta.

Tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava välitysoikeuden jäsen:

- 1) joka ei täytä 11 §:ssä säädettyjä tai asianosaisten sopimia kelpoisuusvaatimuksia; tai
- 2) joka tulee oikeudellisesti tai tosiasiallisesti kykenemättömäksi hoitamaan tehtäväänsä tai ei muusta syystä hoida tehtävää ilman aiheetonta viivästystä.

Tuomioistuimen on ennen erottamista varattava toiselle asianosaiselle ja välitysoikeuden jäsenille tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Päätökseen, jolla tuomioistuin on erottanut välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta.

17 §

Uuden välitysoikeuden jäsenen nimeäminen

Jos välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy 15 tai 16 §:n nojalla, tehtävästä luopumisen tai asianosaisten sopimuksen vuoksi tai muusta syystä, hänen tilalleen on nimettävä uusi jäsen noudattaen samoja menettelysääntöjä, joita sovellettiin hänen nimeämiseensä.

4 luku

Välitysoikeuden toimivalta

18 §

Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan

Välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita.

Välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä arvioitaessa välityslauseketta, joka on osa muuta sopimusta, pidetään itsenäisenä suhteessa sopimuksen muihin ehtoihin.

Väite välitysoikeuden toimivallan puuttumisesta tai ylittämisestä on tehtävä viimeistään vastauksessa kanteeseen tai vaatimukseen, jonka väitetään ylittävän välitysoikeuden toimivallan. Välitysoikeus voi ratkaista toimivaltaväitteen joko päätöksellään välitysmenettelyn aikana tai välitystuomiossa.

Jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana katsonut, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan kokonaan tai osittain, taikka päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita kokonaan tai osittain, asianosainen voi saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi 30 päivän kuluessa toimivaltaratkaisun sisältävän päätöksen tai välitystuomion tiedoksisaannista. Välitysoikeus, joka katsoo olevansa toimivaltainen ratkaisemaan riidan kokonaan tai osittain, voi asian ollessa vireillä tuomioistuimessa jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion. Jos tuomioistuin on päättänyt, että välitysoikeus on toimivaltainen, ja tuomioistuimen päätös on tullut lainvoimaiseksi, välitysoikeuden on jatkettava välitysmenettelyä.

19 §

Liittäminen ja yhdistäminen

Asianosaiset ja kolmas taho voivat sopia kolmannen tahon liittamisestä välitysmenettelyn asianosaiseksi. Jos toisin ei ole sovittu, välitysoikeus tai, jos sitä ei ole asetettu, tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta liittää kolmannen tahon asianosaiseksi välitysmenettelyyn, jos:

- 1) asianosaiset ja kolmas taho suostuvat liittämiseen; tai
- 2) liittäminen perustuu asianosaisia ja kolmatta tahoja sitovaan samaan välityssopimukseen ja välitysoikeus tai tuomioistuin katsoo liittämiseen olevan perusteltu syy.

Kahden tai useamman välitysmenettelyn asianosaiset voivat sopia välitysmenettelyjen yhdistämisestä yhdeksi välitysmenettelyksi. Jos toisin ei ole sovittu, välitysoikeus voi asianosaisen hakemuksesta yhdistää yhdeksi välitysmenettelyksi käsiteltäväkseen kaksi tai useampia välitysmenettelyjä, jos:

- 1) kaikkien välitysmenettelyjen asianosaiset suostuvat yhdistämiseen; tai
- 2) yhdistettävissä välitysmenettelyissä on samat välitysoikeudet ja yhdistäminen perustuu kaikkien välitysmenettelyjen asianosaisia sitovaan samaan välityssopimukseen ja välitysoikeus katsoo yhdistämiseen olevan perusteltu syy.

Välitysoikeuden on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asianosaisille ja kolmannelle taholle ennen liittämistä päättämistä ja kaikkien yhdistettävien välitysmenettelyjen asianosaisille ennen yhdistämistä päättämistä. Myös tuomioistuimen on ennen liittämistä päättämistä varattava asianosaisille ja kolmannelle taholle tilaisuus tulla kuulluksi.

Asianosaiset voivat sopia yhdistettyjen välitysmenettelyjen erottamisesta. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi perustellusta syystä asianosaisia kuultuaan erottaa yhdistetyt välitysmenettelyt.

Mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, jos ei ole toisin sovittu.

20 §

Välitysoikeuden määräämät turvaamistoimet

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi asianosaisen hakemuksesta määrätä riitaa koskevan tarpeelliseksi katsomansa turvaamistoimen. Välitysoikeuden määräämä turvaamistoimi sitoo asianosaisia.

Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi. Välitysoikeus voi muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa turvaamistoimen asianosaisen hakemuksesta tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan. Välitysoikeuden tulee viimeistään lopullisessa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä määrätä, kuinka kauan turvaamistoimi on voimassa.

Välitysoikeus voi määrätä, että turvaamistoimen hakijan on asetettava asianmukainen vakuus vahingosta, joka voi syntyä vastapuolelle turvaamistoimesta. Välitysoikeus voi tarvittaessa muuttaa vakuutta koskevaa päätöstä.

Tuomioistuin vahvistaa asianosaisen hakemuksesta Suomessa annetun 1 momentissa tarkoitetun turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi. Hakemus voidaan hylätä vain, jos

1) on olemassa 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu peruste, jolla välitystuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä;

2) Suomen tuomioistuin on määrännyt vastaavan turvaamistoimen tai sitä koskeva hakemus on vireillä Suomen tuomioistuimessa;

3) välitysoikeus on peruuttanut tai keskeyttänyt turvaamistoimen; tai

4) turvaamistoimi on laadultaan tai sisällöltään sellainen, että sitä ei voida panna ulosottokaaren (705/2007) nojalla sellaisenaan täytäntöön.

Tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta kumota täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamista koskevan päätöksen tai muuttaa sitä.

Turvaamistoimi pannaan täytäntöön noudattaen soveltuvin osin, mitä ulosottokaaren 8 luvussa säädetään turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta.

Turvaamistoimen hakijan on korvattava vastapuolelle turvaamistoimesta ja sen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko ja kulut, jos ilmenee, että turvaamistoimella turvattavaa oikeutta ei turvaamistointa myönnettäessä ole ollut. Välitysoikeus ratkaisee korvausvaatimuksen, jos asianosainen sitä vaatii.

5 luku

Asian käsittely välitysmenettelyssä

21 §

Asianosaisten tasapuolinen kohtelu ja tarpeellinen asianajotilaisuus

Asianosaisia on kohdeltava tasapuolisesti. Välitysoikeuden on varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa.

22 §

Menettelysäännökset

Asianosaiset voivat sopia asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei muuta johdu.

Välitysoikeus päättää asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin siitä ei ole sovittu eikä tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Välitysoikeuden tulee edistää riidan asianmukaista ja joutuisaa käsittelyä. Muiden välitysmenettelyyn osallisten on myötävaikutettava siihen, että asia voidaan käsitellä joutuisasti ja aiheuttamatta tarpeettomia kustannuksia.

Asianosaisen on toimitettava kaikki välitysoikeudelle toimittamansa lausumat, asiakirjat, viestit ja muut tiedot samalla tai ilman aiheetonta viivytystä myös toiselle asianosaiselle. Välitysoikeuden on toimitettava muulta kuin asianosaiselta saamansa asiaa koskeva aineisto viipymättä asianosaisille.

23 §

Välitysmenettelyn paikka

Asianosaiset voivat sopia välitysmenettelyn paikasta. Jos siitä ei ole sovittu, välitysoikeus määrää välitysmenettelyn paikan ottaen huomioon paikan tarkoituksenmukaisuuden asian olosuhteiden ja käsittelyn kannalta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, välitysoikeus voi kokoontua, kuulla asianosaisia, todistajia ja asiantuntijoita sekä suorittaa katselmuksia muualla kuin välitysmenettelyn paikassa, myös Suomen rajojen ulkopuolella.

24 §

Välitysmenettelyn aloittaminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, riitaa koskeva välitysmenettely tulee vireille sinä päivänä, jolloin vastaaja vastaanottaa kirjallisen ilmoituksen riidan osoittamisesta välitysoikeuden ratkaistavaksi. Ilmoituksessa on viitattava välityssopimukseen ja siinä on mainittava asianosaiset ja välitysoikeuden ratkaistavaksi osoitettu riitakysymys, jollei se ilmene välityssopimuksesta.

25 §

Välitysmenettelyn kieli

Asianosaiset voivat sopia, mitä kieltä tai mitä kieliä välitysmenettelyssä on käytettävä. Jos siitä ei ole sovittu, välitysoikeus päättää välitysmenettelyn kielestä tai kielistä. Välitysmenettelyn kieltä käytetään asianosaisten kirjallisissa lausumissa, suullisissa käsittelyissä ja kuulemisissa sekä välitysoikeuden tuomiossa, päätöksissä ja muussa viestinnässä, jollei muuta ole sovittu tai määrätty.

Välitysoikeus voi määrätä, että jokaiseen asiassa esitettävään asiakirjaan on liitettävä käännös kielelle, josta asianosaiset ovat sopineet tai jonka välitysoikeus on päättänyt.

26 §

Kanne ja vastaus

Asianosaisten sopimissa tai välitysoikeuden asettamissa määräajoissa kantajan on ilmoitettava yksilöidyt vaatimuksensa ja vaatimusten perusteena olevat seikat sekä vastaajan annettava näiden johdosta vastauksensa sekä esitettävä mahdollinen vastakanteensa ja kuittausvaatimuksensa. Välitysoikeus voi kehottaa asianosaisia samalla esittämään tai ilmoittamaan todistelunsa.

Asianosainen saa välitysmenettelyn aikana muuttaa tai täydentää vaatimuksiaan ja niiden perusteita, jollei välitysoikeus katso, että asian ratkaiseminen sen vuoksi kohtuuttomasti viivästyy tai että se ei ole hyväksyttävää asianosaisten viivyttely huomioon ottaen.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan asettaa määräpäivän, jonka jälkeen asianosaiset eivät saa esittää pääasiaan liittyviä uusia vaatimuksia, väitteitä tai todistelua, ellei välitysoikeus erityisestä syystä salli sitä.

Mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

27 §

Useisiin sopimuksiin perustuvat vaatimukset

Asianosaiset voivat esittää samassa välitysmenettelyssä useisiin sopimuksiin perustuvia vaatimuksia edellyttäen, että ne perustuvat samaan oikeussuhteeseen tai toisiinsa tosiasiallisesti liittyviin oikeussuhteisiin sekä samaan välityssopimukseen tai useisiin välityssopimuksiin, joissa ei ole ristiriitaisia määräyksiä.

28 §

Suullinen käsittely ja kirjallinen menettely

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus päättää, järjestetäänkö asiassa suullinen käsittely todistelun vastaanottamista tai suullisten lausumien esittämistä varten vai ratkaistaanko asia asiakirjojen ja muun aineiston perusteella kirjallisessa menettelyssä. Jos asianosainen pyytää suullista käsittelyä eivätkä asianosaiset ole toisin sopineet, välitysoikeuden on järjestettävä suullinen käsittely sopivassa vaiheessa asian käsittelyä.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan määrätä, että suullinen käsittely järjestetään kokonaan tai osittain etäyhteydellä taikka että asianosaista, todistajaa tai asiantuntijaa kuullaan etäyhteydellä.

Välitysoikeuden on ilmoitettava asianosaisille riittävän ajoissa etukäteen suullisesta käsittelystä, kuulemisesta ja katselmuksesta.

29 §

Asianosaisen laiminlyönnin seuraukset

Jos kantaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta kannekirjelmän, välitysoikeuden on tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta.

Jos vastaaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta vastauksen, välitysoikeuden on jatkettava asian käsittelyä pitämättä laiminlyöntiä kantajan vaatimusten tai väitteiden myöntämisenä.

Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jäänyt pois suullisesta käsittelystä, jättänyt esittämättä todistelua tai muutoin jättänyt käyttämättä tilaisuuden asiansa ajamiseen, välitysoikeus voi jatkaa asian käsittelyä ja antaa välitystuomion käytettävissä olevan todistelun ja välitysmenettelyssä saadun muun aineiston perusteella.

Mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

30 §

Todistelu

Asianosaisten tehtävänä on esittää tarpeelliseksi katsomansa todistelu.

Välitysoikeus voi evätä tarjotun todistelun, jos se on asian ratkaisun kannalta selvästi merkityksetöntä, jos epääminen on perusteltua ottaen huomioon, missä vaiheessa menettelyä uutta todistelua aiotaan esittää, tai jos todistelun esittäminen olisi sen sisältö tai hankintatapa huomioon ottaen epäasiallista.

Välitysoikeus voi pyytää asianosaista, todistajaa tai muuta henkilöä saapumaan kuultavaksi asiassa sekä velvoittaa asianosaisen esittämään asiakirjan tai muun todisteen, jolla voi olla merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Välitysoikeus voi määrätä toimitettavaksi esineen, kiinteän omaisuuden tai paikan taikka muun kohteen katselmuksen. Välitysoikeus voi myös antaa todisteluun liittyviä väliaikaismääräyksiä.

Välitysoikeus päättää, mikä merkitys asiassa kullekin todisteelle on annettava. Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt noudattamatta välitysoikeuden todistelua koskevaa päätöstä tai määräystä, välitysoikeus voi tehdä siitä asianmukaiseksi katsomansa päätelmät todistelua arvioidessaan.

Välitysoikeudella ei ole oikeutta asettaa uhkasakkoa eikä antaa määräyksiä muista pakkokeinoista. Välitysoikeudella ei myöskään ole oikeutta ottaa vastaan vakuutusta.

31 §

Välitysoikeuden nimeämä asiantuntija

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi nimetä asiantuntijan antamaan lausunnon välitysoikeuden yksilöimästä kysymyksestä.

Välitysoikeus voi velvoittaa asianosaisen antamaan asiantuntijalle tehtävän suorittamista varten tarpeelliset tiedot sekä varaamaan tälle tilaisuuden tutkia asiakirjoja, tavaraa tai muuta omaisuutta.

Asianosaisen pyynnöstä tai välitysoikeuden katsoessa sen tarpeelliseksi välitysoikeus voi määrätä asiantuntijan osallistumaan lausuntonsa antamisen jälkeen suulliseen käsittelyyn, jossa asianosaisilla on mahdollisuus esittää asiantuntijalle kysymyksiä ja esittää asiantuntijatodistelua riidanalaisista kysymyksistä.

32 §

Tuomioistuinaavustein todistelun vastaanottaminen

Jos välitysoikeus pitää tarpeellisenä asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelemista tuomioistuimessa taikka asianosaisen tai kolmannen henkilön velvoittamista esittämään asiakirja tai esine, jolla voi olla merkitystä todisteena asiassa, asianosainen voi esittää tätä koskevan hakemuksen tuomioistuimelle.

Tuomioistuimen on, noudattaen mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa säädetään todistelusta riita-asiassa, suoritettava hakemuksessa tarkoitettu toimenpide, jollei siihen ole estettä. Asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelusta on ilmoitettava välitysoikeuden jäsenille sekä varattava näille tilaisuus osallistua siihen ja esittää kuultavalle kysymyksiä.

6 luku

Välitystuomio

33 §

Sovellettavat oikeusohjeet

Asianosaiset voivat sopia riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista tai muista oikeusohjeista. Jos asianosaisten sopimuksesta ei muuta ilmene, tietyn valtion lain soveltamista koskevan sopimuksen katsotaan viittaavan kyseisen valtion aineelliseen oikeuteen eikä sen lainvalintasäännöksiin.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus soveltaa sen valtion lakia tai muita oikeusohjeita, joiden soveltamista se pitää asiassa perustelluimpana.

Välitysoikeus saa perustaa tuomionsa siihen, mitä se pitää kohtuullisena vain, jos asianosaiset ovat niin nimenomaisesti sopineet.

34 §

Päätöksenteko välitysoikeudessa

Välitysoikeuden tuomio on annettava tai muu päätös tehtävä enemmistön mielipiteen mukaisesti. Jos erimielisyys koskee vaadittua määrää, tulee korkeimman määrän puolesta annetut äänet yhdistää sitä lähinnä olevan määrän puolesta annettuihin ääniin ja tarvittaessa jatkaa vastaavalla tavalla, kunnes löytyy mielipide, jota enemmistö kannattaa. Jos mikään mielipide ei saa enemmistön kannatusta, puheenjohtajan kanta ratkaisee.

Asianosaiset tai välitysoikeuden muut jäsenet voivat valtuuttaa välitysoikeuden puheenjohtajan päättämään yksin menettelyä koskevista kysymyksistä.

Jos yksi välitysoikeuden jäsen jättää ilman hyväksyttävää syytä osallistumatta päätöksentekoon, tämä ei estä muita välitysoikeuden jäseniä ratkaisemasta asiaa.

Mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

35 §

Sovinto

Jos asianosaiset sopivat välitysoikeuden käsiteltävänä olevan riidan, välitysoikeus voi asianosaisten pyynnöstä vahvistaa asianosaisten tekemän sovinnon välitystuomiolla noudattaen, mitä 37 §:ssä säädetään.

36 §

Osa- ja välituomio

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan ratkaista erikseen välitystuomiolla itsenäisen vaatimuksen asiassa, jossa on esitetty useita vaatimuksia (*osatuomio*). Välitysoikeus voi ratkaista erikseen myös vaatimuksen sen osan, joka on myönnetty.

Saamisvaatimus ja sitä vastaan esitetty kuittausvaatimus on ratkaistava yhdessä.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan erikseen ratkaista välitystuomiolla sellaisen riitakysymyksen, jonka selvittämisestä asian ratkaiseminen muilta osin riippuu (*välituomio*), jolleivät kaikki asianosaiset vastusta välituomion antamista. Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan välituomiossa määrätä, että välituomion kumoamista voidaan vaatia ainoastaan vaadittaessa asian lopullisesti ratkaisevan välitystuomion kumoamista.

37 §

Välitystuomion muoto ja sisältö

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja välitysoikeuden jäsenen tai jäsenten on allekirjoitettava se. Jos välitysoikeudessa on useampi kuin yksi jäsen, jäsenten enemmistön allekirjoitukset riittävät, jos välitystuomiossa mainitaan syy jäsenen allekirjoituksen puuttumiselle.

Välitystuomio on perusteltava paitsi, jos asianosaiset ovat sopineet, että välitystuomiota ei tarvitse perustella, tai jos kyse on 35 §:ssä tarkoitetusta sovinnon vahvistavasta välitystuomiosta.

Välitystuomiossa on mainittava sen antamispäivä ja 23 §:n 1 momentin mukainen välitysmenettelyn paikka. Välitystuomio katsotaan annetuksi välitysmenettelyn paikassa.

Välitysoikeuden on toimitettava 1 momentin mukaisesti allekirjoitettu kappale välitystuomiosta kullekin asianosaiselle.

Asianosaisten suostumuksella välitystuomio voidaan antaa sähköisessä muodossa, josta sen sisältö, allekirjoitukset ja antamispäivä ilmenevät. Välitystuomio täyttää 1 momentissa säädetyn allekirjoittamista koskevan vaatimuksen, jos se on allekirjoitettu käyttämällä vähintään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 910/2014 3 artiklan 11 kohdan mukaista kehittyntä sähköistä allekirjoitusta tai muuta vastaavaa sähköistä allekirjoitusta, jonka oikeaperäisyydestä ei ole epäilystä.

38 §

Välitysmenettelyn lopettaminen

Välitysmenettely päättyy, kun välitysoikeus antaa lopullisen välitystuomion tai tekee 2 momentissa, 29 §:n 1 momentissa tai 43 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Välitysoikeuden on tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos

1) kantaja peruuttaa kanteensa, paitsi jos vastaaja vastustaa menettelyn lopettamista ja välitysoikeus katsoo, että vastaajalla on hyväksyttävä syy saada asia lopullisesti ratkaistuksi välitystuomiolla;

2) asianosaiset sopivat menettelyn lopettamisesta; tai

3) välitysoikeus katsoo, että menettelyn jatkamisesta on muusta syystä tullut tarpeetonta tai mahdotonta.

Välitysoikeuden tehtävä päättyy, kun välitysmenettely lopetetaan, jollei 18 §:n 4 momentista, 39 §:stä tai 44 §:n 5 momentista muuta johdu.

39 §

Välitystuomion oikaisu, tulkinta ja lisätuomio

Asianosainen voi 30 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista pyytää välitysoikeutta:

1) oikaisemaan välitystuomiossa olevan lasku- tai kirjoitusvirheen taikka muun sen kaltaisen virheen;

2) tulkitsemaan välitystuomion yksittäistä kohtaa tai osaa; tai

3) antamaan lisätuomion välitysmenettelyssä esitetystä vaatimuksesta, jota ei ole välitystuomiossa ratkaistu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu pyyntö on toimitettava samalla tai ilman aiheetonta viivytystä toiselle asianosaiselle.

Välitysoikeuden on tehtävä päätös oikaisusta ja tulkinnasta 30 päivän kuluessa ja annettava lisätuomio 60 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, jos se pitää pyyntöä perusteltuna.

Välitysoikeus voi 30 päivän kuluessa välitystuomion antamispäivästä omasta aloitteestaan oikaista 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun virheen.

Välitysoikeus voi perustellusta syystä pidentää määräaikaa, jonka kuluessa 3 momentin mukainen päätös oikaisusta tai tulkinnasta on tehtävä taikka lisätuomio on annettava.

Ennen tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemistä asianosaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Mitä 37 §:ssä säädetään välitystuomiosta, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun oikaisuun, tulkintaan ja lisätuomioon.

40 §

Välitysoikeuden palkkiot ja kulukorvaukset

Jos muuta ei ole sovittu tai muutoin sitovasti määrätty, välitysoikeus saa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä vahvistaa ja maksettavaksi tuomita kullekin välitysoikeuden jäsenelle tulevan palkkion ja korvauksen kuluista. Tuomitut palkkiot ja kulukorvaukset erääntyvät maksettaviksi 30 päivän kuluttua välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä.

Välitysoikeuden jäsenille tulevien palkkioiden on oltava kohtuullisia ottaen huomioon tehtävän vaatima aika, asian vaikeusaste ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Jollei muuta ole sovittu tai määrätty, asianosaiset ovat yhteisvastuullisesti velvollisia suorittamaan välitysoikeuden jäsenten palkkiot ja kulukorvaukset, jollei välitysoikeus katso olevan perusteltua syytä poiketa yhteisvastuullisuudesta.

41 §

Muutoksenhaku välitysoikeuden palkkioihin ja kulukorvauksiin

Asianosaisella on oikeus 30 päivän kuluessa välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista hakea tuomioistuimelta muutosta välitysoikeuden palkkioiden ja kulukorvausten vahvistamista koskevaan päätökseen.

Muutosta haetaan toimittamalla kirjallinen hakemus sekä jäljennös välitystuomiosta tai välitysmenettelyn lopettamista koskevasta päätöksestä tuomioistuimelle.

Ennen kuin tuomioistuin ratkaisee muutoksenhakemuksen, sen on varattava muille välitysmenettelyn asianosaisille ja niille välitysoikeuden jäsenille, joiden palkkioita tai kulukorvauksia muutoksenhakemus koskee, tilaisuus tulla asiassa kuulluiksi.

Tuomioistuimen päätös alentaa palkkioita tai kulukorvauksia tulee myös sellaisen asianosaisen hyväksi, joka ei ole hakenut muutosta.

42 §

Kustannusten jakautuminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä asianosaisen vaatimuksesta velvoittaa vastapuolen osaksi tai kokonaan korvaamaan asianosaisen välitysmenettelystä aiheutuneet kohtuulliset kulut sekä päättää välitysoikeuden kustannusten jakautumisesta asianosaisten keskinäisessä suhteessa. Välitysoikeus voi harkinnassaan ottaa huomioon asian lopputuloksen, 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun asianosaisen myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin ja muut olosuhteet.

Asianosaisen maksettavaksi tuomitulle korvaukselle on vaadittaessa määrättävä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä.

43 §

Ennakko tai vakuus

Välitysoikeudella on oikeus vaatia asianosaisilta ennakko tai vakuus välitysoikeuden jäsenille tulevista palkkioista ja kulukorvauksista. Jos ennakkoa ei makseta tai vakuutta aseteta, välitysoikeus voi tehdä päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta osaksi tai kokonaan.

Jos asianosainen ei omalta osaltaan maksa ennakkoa tai aseta vakuutta välitysoikeuden asettamassa määräajassa, vastapuoli voi maksaa ennakon tai asettaa vakuuden kokonaisuudessaan.

7 luku

Välitystuomion kumoaminen

44 §

Välitystuomion kumoaminen

Välitystuomioon ei voi hakea muutosta ja se voidaan kumota vain tässä pykälässä tarkoitetun kanteen johdosta.

Tuomioistuin voi kumota välitystuomion kokonaan tai osittain vain jos:

1) välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan;

2) asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa;

3) välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa;

4) välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen;

5) välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut asian lopputulokseen;

6) riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelystä; tai

7) välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa.

Tuomioistuimen on otettava 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Asianosaisen tulee nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta tuomioistuimessa 60 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista taikka, jos asiassa on tehty 39 §:ssä tarkoitettu pyyntö, välitysoikeuden pyynnön johdosta tekemän päätöksen tiedoksisaannista.

Tuomioistuin, jossa on vireillä välitystuomion kumoamista koskeva kanne, voi asianosaisen pyynnöstä perustellusta syystä lykätä asian käsittelyä ja varata välitysoikeudelle tilaisuuden kumoamisperusteen poistamiseksi jatkaa välitysmenettelyä tai ryhtyä muuhun sitä varten tarpeelliseen toimenpiteeseen.

8 luku

Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

45 §

Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Välitystuomio on sen antopaikasta riippumatta sitova ja se voidaan hakemuksesta tuomioistuimen päätöksellä panna täytäntöön, jollei tästä pykälästä tai 46 §:stä muuta johdu.

Välitystuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen on liitettävä alkuperäinen välitystuomio tai sen jäljennös. Välitystuomioon, joka on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, on lisäksi liitettävä oikeaksi todistettu käännös jommallekummalle näistä kielistä, jollei tuomioistuin myönnä tästä poikkeusta.

Välitystuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa ei saa evätä pelkästään sillä perusteella, että välitystuomio on sähköisessä muodossa.

Ennen kuin 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen suostutaan, hakijan vastapuolelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. Asia käsitellään kirjallisessa menettelyssä, jollei tuomioistuin muuta määrää.

Välitysmenettelyn lopettamista koskevaan päätökseen sisältyvät 40 ja 42 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan hakemuksesta panna täytäntöön samalla tavoin kuin välitystuomio.

Välitystuomion täytäntöönpanossa on tuomioistuimen annettua siitä määräyksen noudatettava, mitä ulosottokaaren 2 luvun 19 §:ssä säädetään.

46 §

Välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteet

Välitystuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä kokonaan tai osittain vain, jos:

1) välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan;

2) asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa;

3) välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa;

4) välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen;

5) välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut asian lopputulokseen;

6) välitystuomio ei ole vielä tullut asianosaisia sitovaksi tai se on kumottu tai sen täytäntöönpanoa on lykätty siinä valtiossa, jossa tai jonka lain mukaan välitystuomio on annettu;

7) riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä; tai

8) välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa.

Tuomioistuimen on otettava 1 momentin 7 ja 8 kohdassa tarkoitetut perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Suomessa annetun välitystuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä, jos 44 §:ssä tarkoitettu välitystuomion kumoamista koskeva kanne on lainvoimaisesti hylätty. Jos kannetta Suomessa annetun välitystuomion kumoamisesta ei ole nostettu mainitun pykälän 4 momentissa säädetyssä määräajassa, välitystuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä vain tämän pykälän 1 momentin 7 ja 8 kohdassa tarkoitetulla perusteella.

47 §

Täytäntöönpanoa koskevan päätöksen lykkäminen

Jos välitystuomion kumoamista tai sen täytäntöönpanon lykkäämistä on pyydetty 46 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun valtion asianomaiselta viranomaiselta, tuomioistuin voi lykätä täytäntöönpanoa koskevan päätöksen antamista, jos se katsoo tämän perustelluksi. Tuomioistuin voi samalla hakijan pyynnöstä määrätä, että vastapuolen on asetettava asianmukainen vakuus uhalla, että täytäntöönpanoa koskeva päätös muutoin voidaan antaa.

9 luku

Voimaantulo

48 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan välimiesmenettelystä annettu laki (967/1992).

49 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleeseen välitysmenettelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn välityssopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

50 §

Aiemmat viittaussäännökset

Mualla laissa olevalla viittauksella kumottuun välimiesmenettelystä annettuun lakiin tarkoitetaan tämän lain voimaan tultua viittausta tähän lakiin.

2.

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 2 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohta ja 19 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin niistä on 2 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1161/2013, seuraavasti:

2 luku

Ulosottoperusteet

2 §

Ulosottoperusteiden luettelo

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

3) välitystuomio, joka on annettu välitysmenettelylaissa (/) tai muussa laissa säädettyssä
välitysmenettelyssä, ja sellaisella välitystuomiolla vahvistettu sovinto;

19 §

Välitystuomio

Välitystuomio, jonka hovioikeus on määrännyt pantavaksi täytäntöön, pannaan täytäntöön
kuten tuomioistuimen lainvoimainen tuomio. Tuomioistuin, jossa on vireillä kanne
välitystuomion kumoamisesta, voi painavasta syystä kieltää täytäntöönpanon tai määrätä sen
keskeytettäväksi noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 20–26 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos välitysmenettely on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain
voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1065/1991, seuraavasti:

7 luku

Turvaamistoimista

6 §

Jos välitystuomiota hakijasta riippumattomasta syystä ei ole saatu aikaan taikka jos välitystuomio on mitätön tai se kumotaan, kanne on 1 momentissa mainitulla uhalla pantava vireille tai saatettava käsiteltäväksi kuukauden kuluessa siitä lukien, kun hakija on saanut tiedon välitysmenettelyä kohdanneesta esteestä tai siitä, että viranomainen on todennut välitystuomion mitättömäksi, taikka, milloin välitystuomio kumotaan, siitä lukien, kun tuomioistuimen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

tuomioistuinlain 9 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinlain (673/2016) 9 luvun 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

9 luku

Tuomari tuomiovallan käyttäjänä ja virkamiehenä

5 §

Sivutoimet ja sivutoimilupa

Tuomari ei saa ottaa vastaan tai pitää valtion virkamieslain 18 §:n 4 momentissa tarkoitettua sivutointa, ellei tuomioistuin hakemuksesta myönnä siihen lupaa (*sivutoimilupa*). Sivutoimilupaa ei saa myöntää riidan yhden osapuolen nimeämänä välitysoikeuden jäsenenä toimimista varten välitysoikeudessa.

6 §

Sivutoimiluvan hakeminen

Sen estämättä, mitä valtion virkamieslain 18 §:n 5 momentissa säädetään, hakijan on lupahakemuksessa ilmoitettava tiedot välitysoikeusriidan asianosaisista luvan käsittelevän tuomioistuimen päällikkötuomarille.

7 §

Sivutoimesta saadun tulon ja sivutoimen päättymisestä ilmoittaminen

Tuomarin on ilmoitettava tuomioistuimelle vuosittain, mitä hänelle on sivutoimista maksettu, jos sivutoimista saatujen tulojen yhteismäärä ylittää 10 000 euroa. Ilmoituksessa on mainittava, mistä sivutoimista tulot on maksettu. Muista sivutoimista kuin välitysoikeuden jäsenen tehtävistä on ilmoitettava myös maksun suorittaja. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 23 kohdassa säädetään, tuomarin sivutoimista saaduista tuloista ilmoittamat tiedot ovat julkisia. Tuomarin on ilmoitettava viipymättä myös sivutoimen päättymisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain (646/1974) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 242/2023, seuraavasti:

11 §

Työtuomioistuimeen kuuluva riita-asia saadaan työehto- tai virkaehtosopimuksessa olevan määräyksen perusteella jättää välitysmenettelylain (/) mukaan ratkaistavaksi, ei kuitenkaan, milloin työehtosopimus työehtosopimuslain taikka virkaehtosopimus valtion virkaehtosopimuslain, kunnan ja hyvinvointialueen virkaehtosopimuksista annetun lain, evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain, eduskunnan virkamiehistä annetun lain, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain tai tasavallan presidentin kansliasta annetun lain säännösten nojalla vaaditaan julistettavaksi purkautuneeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun lain (426/2015) 20 §:n 1 momentti seuraavasti:

20 §

Todisteiden vastaanottaminen ja asianosaisten kuuleminen tuomioistuimessa

Jos vieraan valtion viranomaisen tekemä oikeusapupyyntö koskee todistajan tai asiantuntijan kuulemista, asiakirjojen esittämistä, katselmuksen toimeenpanoa tai muiden todisteiden hankkimista taikka asianosaisten kuulemista ja pyydetty toimenpide kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan, kuulemisesta ja todisteiden vastaanottamisesta huolehtii käräjäoikeus. Todisteiden vastaanottaminen edellyttää, että asiaa koskeva oikeudenkäynti on vireillä pyynnön esittäneen vieraan valtion tuomioistuimessa, välitysmenettelyssä tai muussa vastaavassa riidanratkaisumenettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 37 § seuraavasti:

37 §

Välityssopimus

Yksityistakaajaa ei sido ennen riidan syntymistä sovittu ehto, jonka mukaan takausta koskeva riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 556/2025, seuraavasti:

7 §

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välitysoikeuden käsiteltävänä, kun tallettamisesta on kulunut kymmenen vuotta, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain (688/1988) 7 § seuraavasti:

7 §

Jos tuomioistuimessa, välitysmenettelyssä tai kuluttajariitalautakunnassa on vireillä elinkeinonharjoittajan vaatimuksen perustetta tai määrää taikka myynnin edellytystä koskeva riita, esinettä ei saa myydä, paitsi 3 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, ennen kuin kohtuullinen aika on kulunut sen jälkeen, kun asia on ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

asuntokauppalain 7 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asuntokauppalain (843/1994) 7 luvun 3 § seuraavasti:

7 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Välitysmenettelyä koskevat ehdot

Ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä, ei sido kuluttajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

maanvuokralain 84 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanvuokralain (258/1966) 84 §, sellaisena kuin se on laissa 1140/2010,
seuraavasti:

84 §

Vuokrasopimuksesta johtuvat riitakysymykset voidaan määrätä välitysoikeuden ratkaistavaksi siten kuin välitysmenettelylaissa (/) säädetään.

Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen sisältyvän välitysmenettelyä koskevan ehdon sitovuudesta säädetään kuluttajansuojalain 12 luvun 1 d §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 16 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 24 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 23 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 a luvun 18 §:n 3 momentti ja 19 §:n 2 momentti, 18 luvun 3 §, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti sekä 8 ja 9 § sekä 24 luvun 3 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 3, 4 ja 6 §,

sellaisina kuin niistä ovat 16 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 24 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 23 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 a luvun 18 §:n 3 momentti ja 19 §:n 2 momentti sekä 18 luvun 3 § ja 7 §:n 1 momentti laissa 1337/2022, sekä 18 luvun 4 ja 5 § osaksi laissa 726/2013, seuraavasti:

16 luku

Sulautuminen

13 §

Lunastusmenettely

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Välitysoikeus voi päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Vireillepanon jälkeen osakkeenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

24 a §

Osakkeenomistajan oikeus vaatia ylimääräistä rahavastiketta

Sulautuvan yhtiön ylimääräistä rahavastiketta koskeva erimielisyys on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 13 §:n 4 momentissa säädetään lunastushinnan ja koron määrittämisestä sekä 18 luvun 3, 4, 9 ja 10 §:ssä lunastusriitojen käsittelystä sekä välitysmenettelylain (/) 40, 41 ja 43 §:ää välitysoikeuden jäsenille maksettavista korvauksista. Muilta osin menettelystä aiheutuvien kulujen korvaamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään oikeudenkäyntikuluista. Osakkeenomistajan on

pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua sulautumisesta päättävästä yhtiökokouksesta tai hallituksen kokouksesta. Välitysoikeus voi päättää, että useiden osakkeenomistajien vireille panemat ylimääräisen rahavastikkeen maksamista koskevat vaatimukset on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun välitysmenettelyn vireilläolo ei estä rajat ylittävän sulautumisen rekisteröintiä.

17 luku

Jakautuminen

13 §

Lunastusmenettely

Jos jakautumisvastikkeen taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Välitysoikeus voi päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Osakkeenomistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeen sijasta oikeus lunastushintaan. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei osakkeenomistajalla taikka optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

23 a §

Osakkeenomistajan oikeus vaatia ylimääräistä rahavastiketta

Jakautuvan yhtiön ylimääräistä rahavastiketta koskeva erimielisyys on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 13 §:n 4 momentissa säädetään jakautumisvastikkeen lunastushinnan ja koron määrittämisestä sekä 18 luvun 3, 4, 9 ja 10 §:ssä lunastusriitojen käsittelystä sekä välitysmenettelylain 40, 41 ja 43 §:ää välitysoikeuden jäsenille maksettavista korvauksista. Muilta osin menettelystä aiheutuvien kulujen korvaamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään oikeudenkäyntikuluista. Osakkeenomistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua jakautumisesta päättävästä yhtiökokouksesta. Välitysoikeus voi päättää, että useiden osakkeenomistajien vireille panemat ylimääräisen rahavastikkeen maksamista koskevat vaatimukset on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun välitysmenettelyn vireilläolo ei estä rajat ylittävän jakautumisen rekisteröintiä.

17 a luku

Kotipaikan siirto

18 §

Lunastusmenettely

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita yhtiön kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Välitysoikeus voi päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Vireillepanon jälkeen osakkeenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus siirtyneen yhtiön osakkeisiin tai muihin erityisiin oikeuksiin siirtosuunnitelman mukaisesti. Jos kotipaikan siirto raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa. Lunastusmenettelyn vireilläolo ei kuitenkaan estä kotipaikan siirron rekisteröintiä.

19 §

Lunastushinnan maksaminen

Edellä 18 §:n 3 momentissa tarkoitettussa välitysmenettelyssä annettu tuomio sitoo siirtyvää yhtiötä ja siirtynyttä yhtiötä sekä lunastusta vaatineita osakkeenomistajia tai erityisten oikeuksien haltijoita. Lunastushinta on kokonaisuudessaan maksettava kuukauden kuluttua tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta, ei kuitenkaan ennen kotipaikan siirron täytäntöönpanon rekisteröimistä. Lunastushinta voidaan tallettaa siten kuin 18 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Lunastushinnan maksamisesta vastaa siirtynyt yhtiö.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

3 §

Välitysmenettely

Lunastusoikeutta ja lunastushinnan määrää koskevat erimielisyydet on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi siten kuin tässä luvussa säädetään. Välitysoikeus voi päättää, että useiden vähemmistöosakkeenomistajien tai erityisten oikeuksien haltijoiden asiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, noudatetaan soveltuvin osin välitysmenettelylakia.

4 §

Menettelyn aloittaminen

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta valitsee asianosaisen hakemuksesta tarpeellisen määrän puolueettomia ja riippumattomia välitysoikeuden jäseniä, joilla on tehtävän vaatima asiantuntemus, ja määrää välitysoikeuden puheenjohtajan, jos välitysoikeuden jäseniä valitaan useita. Hakemuksessa on yksilöitävä hakijan lunastusta koskeva vaatimus perusteineen. Päätökseen välitysoikeuden jäsenten valinnasta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Välitysmenettely tulee vireille, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle. Jos tiedoksiinto tapahtuu 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, menettely tulee vireille, kun hakemusta koskeva ilmoitus julkaistaan virallisessa lehdessä.

Välitysmenettelyn vireille tultua tapahtuneet muutokset 1 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa eivät aiheuta lunastusoikeuden tai -velvollisuuden raukeamista.

Jos enemmistöosakkeenomistaja luopuu lunastusvaatimuksestaan välitysoikeuden jäsenten hakemisen jälkeen ennen välitysmenettelyn vireille tuloa, hänen on korvattava korkoineen kulut, jotka uskotulle miehelle ja vähemmistöosakkeenomistajalle ovat aiheutuneet välitysoikeuden jäsenten valitsemisesta.

5 §

Uskottu mies

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan on 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen saavuttua haettava tuomioistuimelta uskotun miehen määräämistä valvomaan välitysmenettelyssä vähemmistöosakkeenomistajien etua, jolleivät kaikki asianosaiset ole ilmoittaneet pitävänsä uskotun miehen määräämistä tarpeettomana tai jollei uskotun miehen määräämistä ole pidettävä perusteettomana ottaen huomioon vähemmistöosakkeenomistajien oikeusturva ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutuminen, vähemmistöosakkeenomistajien yhteenlasketun edun määrä ja muut seikat. Asiassa toimivaltainen on yhtiön kotipaikan käräjäoikeus. Asia voidaan ratkaista vähemmistöosakkeenomistajia kuulematta. Uskotun miehen määräys ja päätös uskotun miehen hakematta jättämisestä merkitään kaupparekisteriin. Lunastuslautakunnan päätökseen uskotun miehen hakematta jättämisestä ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Uskottu mies voi vastaanottaa 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedoksiannon vähemmistöosakkeenomistajien puolesta. Tällöin lunastajan on viipymättä ilmoitettava hakemuksensa pääasiallinen sisältö ja uskotun miehen yhteystiedot vähemmistöosakkeenomistajille siten kuin yhtiöjärjestyksessä yhtiökokouskutsusta määrätään ja lisäksi lähetettävä kirjallisena niille vähemmistöosakkeenomistajille, joiden nimi ja osoite ovat yhtiön tiedossa. Lunastajan on myös viipymättä julkaistava ilmoitus virallisessa lehdessä.

Uskotulla miehellä on oikeus ja velvollisuus esittää välitysmenettelyssä vähemmistöosakkeenomistajien puolesta näiden asiaa tukevia seikkoja ja näyttöä. Uskotulla miehellä ei ole kelpoisuutta vähemmistöosakkeenomistajien puolesta esittää tai hyväksyä lunastusta koskevia vaatimuksia tai ryhtyä toimiin, jotka ovat ristiriidassa vähemmistöosakkeenomistajan omien toimien kanssa.

Uskotun miehen palkkiosta ja kulujen korvauksesta määrää välitysoikeus noudattaen, mitä 8 §:ssä säädetään välitysmenettelyn kustannuksista. Välitysmenettelyn päätyttyä uskotun miehen on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi toimenpiteitään koskeva selonteko, joka katsotaan rekisteröimisellä annetuksi vähemmistöosakkeenomistajille. Uskotusta miehestä on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään edunvalvojasta.

6 §

Vakuuden asettaminen

Jos lunastusoikeuden olemassaolo on lainvoimaisesti ratkaistu tai välitysoikeus pitää sitä selvänä, mutta lunastushinnasta ei ole sovittu tai määrätty, osake siirtyy lunastajalle heti, jos tämä asettaa lunastushinnan maksamisesta vakuuden, jonka välitysoikeus hyväksyy. Uskottu mies säilyttää tarvittaessa vakuutta lunastushintaan oikeutettujen lukuun.

7 §

Lunastushinnan määrittäminen

Osakkeen lunastushinta on määritettävä välitysmenettelyn vireilletuloa edeltävän ajankohdan käyvän hinnan mukaan. Lunastushinnalle on maksettava vuotuista korkoa siitä lähtien, kun kolme viikkoa on kulunut välitysoikeuden jäsenten hakemisesta, korkolain 12 §:ssä tarkoitetun kulloinkin voimassa olevan viitekoron mukaisesti lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

8 §

Välitysmenettelyn kustannukset

Välitysmenettelyn kustannuksista vastaa lunastaja, jos välitysoikeus ei erityisestä syystä katso kohtuulliseksi määrätä toisin.

9 §

Muut välitysmenettelyä koskevat säännökset

Tiedoksiannot on välitysmenettelyn aikana toimitettava ja kappale välitystuomiosta annettava niille, jotka ovat käyttäneet välitysmenettelyssä puhevaltaa tai muuten sitä varten ilmoittautuneet.

Välitysoikeuden on ilmoitettava välitystuomio rekisteröitäväksi kahden viikon kuluessa sen antamisesta. Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, että kappaleet välitystuomiosta on annettu 1 momentin mukaisesti. Jos välitystuomiota ei ilmoiteta asianmukaisesti rekisteröitäväksi mainitussa määräajassa, ilmoituksen voi tehdä myös asianosainen.

24 luku

Riitojen ratkaiseminen

Välitysmenettely

3 §

Yhtiöjärjestykseen perustuva välitysmenettely

Yhtiöjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo yhtiötä, osakkeenomistajaa, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa sekä tilintarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välitysmenettelylaissa

säädetään. Yhtiöjärjestyksen määräys 3 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhtiöjärjestyksen määräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

4 §

Lakisääteinen välitysmenettely

Eräissä lunastusriidoissa sovellettavasta lakisääteisestä välitysmenettelystä säädetään 16 luvun 13 §:ssä, 17 luvun 13 §:ssä ja 18 luvun 3–10 §:ssä.

6 §

Ratkaisuista ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välitysoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 3 luvun 3 §:n 5 ja 6 momentti, 20 luvun 14 §:n 2 momentti, 21 luvun 14 §:n 3 momentti sekä 26 luvun 3 §:n edellä oleva väliotsikko, 3 7 §, 8 §:n otsikko sekä 11 § seuraavasti:

3 luku

Jäsenet

3 §

Erottaminen

Erotettu saa moittia osuuskunnan kokouksen tekemää erottamispäätöstä tuomioistuimessa. Erottamispäätöksen moittiminen on kuitenkin annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi, jos osuuskunnan säännöissä määrätään osuuskunnan ja jäsenen välisten riitojen ratkaisemisesta 26 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Kanteeseen sovelletaan, mitä 24 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään.

Jos tuomioistuimen lainvoimaisessa päätöksessä tai välitysoikeuden päätöksessä todetaan, että osuuskunnan kokouksen päätös erottamisesta on pätemätön, laittomasti erotetulla on oikeus saada osuuskunnalta korvaus menettämistään jäseneduista.

20 luku

Sulautuminen

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan osuuskunnan kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 26 luvun 4–8 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeen omistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua osuuskunnan kokouksesta. Vireillepanon jälkeen osakkeen omistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

21 luku

Jakautuminen

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Jos jakautumisvastikkeen taikka optio-oikeuksien tai muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan osuuskunnan kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 26 luvun 4–8 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeen omistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua osuuskunnan kokouksesta. Osakkeen omistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeen sijasta oikeus lunastushintaan. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei osakkeen omistajalla taikka optio-oikeuden tai muun osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

Välitysmenettely

3 §

Sääntöihin perustuva välitysmenettely

Sääntöjen määräys riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo osuuskuntaa, jäsentä, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa, tilintarkastajaa sekä toiminnantarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välitysmenettelylaissa (/) säädetään. Sääntöjen määräys tämän lain 4 luvun 5 tai 6 §:ssä tarkoitettua lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua sääntöjen määräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

4 §

Lakisääteinen välitysmenettely

Edellä 20 luvun 14 §:ssä, 21 luvun 14 §:ssä ja 22 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lunastusoikeutta ja lunastushinnan määrää koskevat erimielisyydet on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi siten kuin tämän luvun 4–8 §:ssä säädetään.

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, noudatetaan välitysmenettelylakia.

5 §

Lakisääteisen välitysmenettelyn aloittaminen

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta valitsee asianosaisen hakemuksesta tarpeellisen määrän puolueettomia ja riippumattomia välitysoikeuden jäseniä, joilla on tehtävän vaatima asiantuntemus, ja määrää välitysoikeuden puheenjohtajan, jos välitysoikeuden jäseniä valitaan useita. Hakemuksessa on yksilöitävä hakijan lunastusta koskeva vaatimus perusteineen.

Välitysmenettely tulee vireille, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle.

6 §

Lakisääteisen välitysmenettelyn kustannukset

Välitysmenettelyn kustannuksista vastaa lunastaja, jos välitysoikeus ei erityisestä syystä katso kohtuulliseksi määrätä toisin.

7 §

Muut lakisääteistä välitysmenettelyä koskevat säännökset

Tiedoksiannot on välitysmenettelyn aikana toimitettava ja kappale välitystuomiosta annettava niille, jotka ovat käyttäneet välitysmenettelyssä puhevaltaa tai muuten sitä varten ilmoittautuneet.

Välitysoikeuden on ilmoitettava välitystuomio rekisteröitäväksi kahden viikon kuluessa sen antamisesta. Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, että kappaleet välitystuomiosta on annettu 1 momentin mukaisesti. Jos välitystuomiota ei ilmoiteta asianmukaisesti rekisteröitäväksi mainitussa määräajassa, ilmoituksen voi tehdä myös asianosainen.

8 §

Muutoksenhaku lakisääteiseen välitysmenettelyyn perustuvaan välitystuomioon

11 §

Ratkaisusta ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välitysoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 14 luvun 3 §:n 1 momentin 7 kohta, 19 luvun 13 §:n 2 momentti, 20 luvun 13 §:n 2 momentti sekä 26 luvun 3 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 3 ja 4 § seuraavasti:

14 luku

Optio-oikeudet ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin

3 §

Päätöksen sisältö

Optio- ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä on mainittava:

7) määräykset annettavien oikeuksien asemasta osakeannissa annettaessa tämän luvun mukaisia oikeuksia muun päätöksen nojalla, jaettaessa yhtiön varoja 11 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla tavoilla, hankittaessa tämän luvun mukaisia oikeuksia takaisin yhtiölle ja yhtiön sulautuessa toiseen yhtiöön tai jakautuessa sekä määräykset sulautumiseen tai jakautumiseen liittyvän lunastusriidan käsittelystä tuomioistuimessa tai välitysmenettelyssä, lunastushinnan suorittamisesta ja oikeuksien siirtymisestä.

19 luku

Sulautuminen

13 §

Lunastaminen

Jos optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava tuomioistuimen tai välitysoikeuden ratkaistavaksi siten kuin optio-oikeuden ehdoissa määrätään. Oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Vireillepanon jälkeen oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei hänellä ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

20 luku

Jakautuminen

13 §

Lunastaminen

Jos optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava tuomioistuimen tai välitysoikeuden ratkaistavaksi siten kuin optio-oikeuden ehdoissa määrätään. Oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

Välitysmenettely

3 §

Yhtiöjärjestykseen perustuva välitysmenettely

Yhtiöjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo yhtiötä, osakkeenomistajaa, hallitusta, hallituksen jäsentä, isännöitsijää sekä tilintarkastajaa ja toiminnantarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välitysmenettelylaissa (/) säädetään. Yhtiöjärjestyksen määräys 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhtiöjärjestysmääräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

4 §

Ratkaisuista ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välitysoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

kuluttajansuojalain 12 luvun 1 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 12 luvun 1 d §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on
laissa 16/1994, seuraavasti:

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 d §

Riitojen käsittely

Ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja
kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä, ei sido kuluttajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 30 luvun 7 §:n 4 kohta, 8 §:n 4 kohta ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 637/2011, seuraavasti:

30 luku

Elinkeinorikoksista

7 §

Lahjominen elinkeinotoiminnassa

Joka

4) elinkeinonharjoittajien välistä, muiden osapuolten välistä tai elinkeinonharjoittajan ja muun osapuolen välistä riitaa välitysoikeuden jäsenenä ratkaisevalle lupaa, tarjoaa tai antaa lahjottavalle itselleen taikka toiselle osoitetun oikeudettoman edun (*lahjuksen*) tarkoituksin saattaa lahjottava toimessaan tai tehtävässään suosimaan lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkita lahjottava sellaisesta suosimisesta, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 16 luvun 13 tai 14 §:n mukaan, *lahjomisesta elinkeinotoiminnassa* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

8 §

Lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa

Joka

4) elinkeinonharjoittajien välistä, muiden osapuolten välistä tai elinkeinonharjoittajan ja muun osapuolen välistä riitaa välitysoikeuden jäsenenä ratkaistessaan itselleen tai toiselle pyytää lahjuksen tai tekee muutoin aloitteen sellaisen saamiseksi, ottaa vastaan tai hyväksyy lahjuksen suosiakseen toimessaan tai tehtävässään lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkkioksi tällaisesta suosimisesta, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 40 luvun 1–3 §:n mukaan, *lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

14 §

Soveltamisalasäännökset

Sovellettaessa tämän luvun 7, 7 a, 8 ja 8 a §:ää välitysoikeuden jäsenen rinnastetaan kotimainen ja ulkomainen välitysoikeuden jäsen, joka hoitaa tehtäviään toisen valtion välitysmenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

vesilain 8 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesilain (587/2011) 8 luvun 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

7 §

Osakeyhtiön perustaminen yhteisen vesivoiman käyttämiseksi

Osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi hankkeeseen osallistuvalla on oikeus pyytää käräjäoikeutta asettamaan kaksi välitysoikeuden jäsentä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välitysmenettelylaissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

säästöpankkilain 74 ja 87 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säästöpankkilain (1502/2001) 74 §:n 2 momentti ja 87 f §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1423/2007, seuraavasti:

74 §

Jos lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan säästöpankin kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen soveltuvin osin, mitä osakeyhtiölain 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Kantarahasto-osuudenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua isäntien kokouksesta. Vireillepanon jälkeen kantarahasto-osuudenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

87 f §

Jos lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan säästöpankin kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä osakeyhtiölain 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Kantarahasto-osuudenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua isäntien kokouksesta. Kantarahasto-osuudenomistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeeseen sijasta oikeus lunastushintaan. Optiotodistuksen ja muun kantarahasto-osuuksiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei kantarahasto-osuudenomistajalla taikka optiotodistuksen tai muun kantarahasto-osuuksiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

valtion virkamieslain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 18 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa
685/2016, seuraavasti:

18 §

Sivutoimen harjoittamista koskevan ilmoituksen tai lupahakemuksen yhteydessä esitetyt
tiedot välitysoikeusriidan asianosaisista ovat salassa pidettäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 29 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 28/2018, seuraavasti:

29 §

Muu puhevallan käyttö

Sen lisäksi, mitä tässä laissa ja veronkantolaissa (11/2018) säädetään puhevallan käytöstä, Verohallinto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo valtion etua ja oikeutta Verohallintoa koskevista asioista tuomioistuimessa, välitysmenettelyssä, muissa viranomaisissa ja toimituksissa sekä käyttää valtion puhevaltaa Verohallintoa koskevista sopimuksissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelystä annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelystä annetun lain (530/2019) 12 §:n 3 momentti ja 16 §:n 5 momentti seuraavasti:

12 §

Riidanratkaisutoimikunnan perustaminen

Asianomaisen henkilön vaatimus, joka koskee Suomessa tapahtunutta 1 momentissa tarkoitetun riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittavien henkilöiden nimittämismenettelyä laiminlyöntiä, käsitellään hallintoriitana hallinto-oikeudessa noudattaen välitysmenettelylain (/) säännöksiä välitysoikeuden jäsenen nimeämisestä tuomioistuimen määräämänä. Vaatimus voidaan esittää 2 momentin riidanratkaisutoimikunnan asettamiselle säädetyn määräajan päätyttyä ja se on esitettävä 30 päivän kuluessa edellä tarkoitetun määräajan päättymisestä. Päätös annetaan tiedoksi asianomaiselle henkilölle ja toimivaltaiselle viranomaiselle.

16 §

Riidanratkaisutoimikunnan lausunnon johdosta annettu lopullinen päätös

Toimivaltainen viranomainen voi sopia muiden asianomaisten toimivaltaitten viranomaisten kanssa lopullisen päätöksen julkaisemisesta kokonaisuudessaan edellyttäen, että kukin asianomainen henkilö antaa siihen suostumuksensa. Toimivaltaiset viranomaiset julkaisevat lopullisesta päätöksestä tiivistelmän, jos ne tai asianomainen henkilö eivät anna suostumusta lopullisen päätöksen julkaisemiseen kokonaisuudessaan. Tiivistelmä sisältää kuvauksen asiasta ja kohteesta, päivämäärän, kyseessä olevat verokaudet, oikeusperustan, toimialan, lyhyen kuvauksen lopputuloksesta ja kuvauksen käytetystä välitysmenettelymenetelmästä. Toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä julkaistavaksi tarkoitetut tiedot asianomaiselle henkilölle ennen niiden julkaisemista. Asianomainen henkilö voi 60 päivän kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta pyytää, että toimivaltaiset viranomaiset eivät julkaise liikesalaisuutta, kaupallista tai teollista salaisuutta, ammattisalaisuutta tai elinkeinotoiminnassa käytettyä menettelytapaa koskevia tietoja eivätkä tietoja, joiden sisältö on vastoin yleistä järjestystä. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava julkaistavat tiedot viipymättä Euroopan komissiolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

22.

Laki

varainsiirtoverolain 15 a ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 15 a §:n 4 momentin 2 kohta ja 21 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 1191/2023, seuraavasti:

15 a §

*Säännellyllä markkinalla ja monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin
kohteena olevan arvopaperin luovutus*

Verovapaus ei koske:

2) luovutusta, jossa vastike määrätään osakeyhtiölain 18 luvun lunastusriitojen käsittelyä
koskevien säännösten mukaisessa välitysmenettelyssä;

21 §

Veron suorittamisajankohta

Edellä 15 a §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa vero on suoritettava kahden
kuukauden kuluessa lunastushinnan maksamisesta tai siitä, kun lunastushintaa koskeva
välitysoikeuden päätös on saanut lainvoiman, taikka, jos lunastushinnan maksamisesta on
asetettu vakuus, vakuuden asettamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

Tullin hallinnosta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tullin hallinnosta annetun lain (960/2012) 8 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 319/2016, seuraavasti:

8 §

Valtion puhevallan käyttäminen

Tulli kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo kansallisessa tuomioistuimessa, välitysmenettelyssä sekä muissa viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta kaikissa Tullia koskevissa asioissa. Tullia edustaa Tullin muista yksiköistä riippumattomassa asemassa olevan valtion edun- ja oikeudenvallonnasta vastaavan yksikön tulliasiamies.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki

tekijänoikeuslain 50 c ja 54 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 50 c §:n 2 momentti ja 54 §,
sellaisina kuin ne ovat, 50 c §:n 2 momentti laissa 821/2005 sekä 54 § laeissa 821/2005,
118/2013, 607/2015, 849/2018 ja 263/2023, seuraavasti:

50 c §

Teknisiin toimenpitein suojattujen teosten käyttäminen

Tekijän on tarjottava 1 momentissa tarkoitettulle teoksen käyttäjälle keinot käyttää teosta momentissa mainittujen lainkohtien mukaisesti, jollei käyttäjällä ole teknisten toimenpiteiden takia keinoja teoksen käyttämiseen. Jollei tekijä tarjoa edellä säädetyn mukaisesti keinoja teoksen käyttämiseen tai jollei teoksen käyttäminen ole tullut mahdolliseksi vapaaehtoisin toimenpitein, kuten tekijöiden ja teosten käyttäjien välisin sopimuksin tai muin järjestelyin, asia ratkaistaan 54 §:n mukaisesti välitysmenettelyssä.

54 §

Välitysmenettely

Asia ratkaistaan erimielisyyden sattuessa välitysmenettelyssä, jos kysymys on:

- 1) 17 §:n 3 momentissa, 17 b §:n 7 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 19 §:n 4 momentissa taikka 47 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua korvauksesta;
- 2) 26 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 13 §:n mukaisesti ja asia koskee kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;
- 3) 26 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 14 §:n 1 momentin mukaisesti ja asia koskee teoksen kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;
- 4) 26 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetyksen samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti;
- 5) 26 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetyksen samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti tai luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 48 §:n 1 momentin perusteella; lupa voidaan myöntää, jos sopimuslisenssiorganisaatio tai lähettäjäyritys tai molemmat kieltävät edelleen lähettämisen ilman perusteltua syytä tai asettavat sille kohtuuttomia ehtoja;
- 6) tekijän ja teoksen käyttäjän välisen asian ratkaisemisesta 50 c §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

Kumpikin osapuoli nimeää välitysmenettelyyn yhden välitysoikeuden jäsenen ja siten nimetyt kutsuvat kolmannen välitysoikeuden jäsenen puheenjohtajaksi. Jos toinen osapuoli on tehnyt vastapuolelle esityksen välitysmenettelyyn ryhtymisestä sekä nimennyt välitysoikeuden jäsenen mutta vastapuoli ei ole kuukauden kuluessa siitä tiedon saatuaan nimennyt välitysoikeuden jäsentä, katsotaan tämän kieltäytyneen asian ratkaisemisesta välitysmenettelyssä.

Asianosaiset voivat myös sopia, että asia saatetaan välitysmenettelylain (/) mukaisesti välitysoikeuden ratkaistavaksi.

Tämän pykälän nojalla annetulla luvalla on sama vaikutus kuin 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisellä 13 §:n, 14 §:n 1 momentin, 25 h §:n 1 momentin tai 48 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemisesta välitysmenettelyssä, asia voidaan asianosaisen hakemuksesta saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos tuomioistuin on myöntänyt momentin 2–4 kohdassa tarkoitetussa asiassa luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin valitusta käsitellessään toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

25.

Laki

tiekuljetussopimuslain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tiekuljetussopimuslain (345/1979) 44 § seuraavasti:

44 §

Välitysmenettely

Ehto, jonka mukaan riidat on välitysoikeuden ratkaistava, voidaan sisällyttää kansainvälistä kuljetusta koskevaan sopimukseen vain, jos samalla määrätään, että välitysoikeuden on sovellettava 1 §:n 1 momentissa mainittua yleissopimusta tai sen mukaista lakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

merilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merilain (674/1994) 6 luvun 2 §, 13 luvun 60 §:n 3 momentti ja 61 §:n 1 momentti, 16 luvun 2 §:n 1 momentti ja 13 §, 16 a luvun 4 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 5 §:n 2 momentti ja 15 §,
sellaisina kuin niistä ovat 16 luvun 2 §:n 1 momentti ja 13 § laissa 1363/2006, 16 a luvun 4 §:n 2 momentti laissa 480/2021 sekä 21 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 249/2017 seuraavasti:

6 luku

Aluksen päällikkö

2 §

Laivanisännän oikeus toimia päällikkönä

Laivanisännällä, joka omistaa enemmän kuin puolet aluksesta, on oikeus toimia sen päällikkönä, jos hänellä on siihen säädetty kelpoisuus. Jollei palkkaehdoista sovita, määrää niistä välitysoikeus tai tuomioistuin.

13 luku

Kappaletavaran kuljetus

60 §

Toimivaltaista tuomioistuinta koskevat sopimusehdot

Jos konossementti on annettu sellaisen rahtauskirjan perusteella, joka sisältää määräyksen toimivaltaisesta tuomioistuimesta tai välitysmenettelystä, ja jos konossementti ei sisällä nimenomaista määräystä siitä, että sellaiset määräykset ovat myös konossementin haltijaa sitovia, rahdinkuljettaja ei saa vedota määräyksiin konossementin vilpittömässä mielessä haltuunsa saanutta kohtaan.

61 §

Välityslausekkeet

Osapuolet voivat, sen estämättä mitä 60 §:n 1 momentissa säädetään, kirjallisesti sopia siitä, että riita voidaan jättää välitysoikeuden ratkaistavaksi. Välityssopimuksen osana on tällöin aina, että välitysmenettelyn tulee kantajan valinnan mukaan tapahtua sellaisessa valtiossa, jossa 60

§:n 1 momentissa tarkoitettu paikkakunta sijaitsee, ja että välitysoikeuden on sovellettava tämän luvun säännöksiä.

16 luku

Meripelastus

2 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan, kun meripelastusta koskevaa riita-asiaa käsitellään suomalaisessa tuomioistuimessa tai välitysmenettelyssä Suomessa.

13 §

Ennakkomaksu

Tuomioistuin tai välitysoikeus, joka on toimivaltainen käsittelemään meripelastajan vaatimuksia, voi meripelastajan pyynnöstä väliaikaisesti määrätä, että pelastuspalkkiosta tai erityiskorvauksesta on maksettava kohtuullinen ennakko. Asian luonteen niin vaatiessa voidaan tällaisen ennakon ehdoksi asettaa, että meripelastaja asettaa vakuuden vastaanotettavalle määrälle, taikka muita olosuhteisiin nähden kohtuullisia ehtoja.

16 a luku

Merivahingonlaskijan tehtävät, päätöksenteko ja korvaukset

4 §

Korvausselvitysmenettely

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, merivahingonselvittäjä laatii korvausselvityksen noudattaen, mitä välitysmenettelylaissa (/) säädetään välitysmenettelyssä noudatettavasta menettelystä.

21 luku

Toimivaltainen tuomioistuin ja oikeudenkäynti merioikeusjutuissa

5 §

Toimivaltainen merioikeus matkustajien kuljetuksessa

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, osapuolet voivat riidan syntyminen jälkeen sopia toimivaltaisesta merioikeudesta tai siitä, että asia jätetään välitysoikeuden ratkaistavaksi.

15 §

Välitysmenettely

Jos riita-asia tämän lain mukaan on välitysoikeuden ratkaistava, noudatetaan sen lisäksi, mitä 13 luvun 61 §:ssä säädetään, välitysmenettelylakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Ilmatieteen laitoksesta annetun lain (212/2018) 6 § seuraavasti:

6 §

Valtion edustaminen

Ilmatieteen laitos kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa, viranomaisissa ja välitysmenettelyissä valtion etua ja oikeutta kaikissa laitosta koskevista asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

kauppakamarilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kauppakamarilain (878/2002) 2 §:n 3 momentin 2 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentin 2 kohta laissa 475/2007, 5 §:n 1 momentti laissa 638/2006 ja 6 §:n 2 momentti laissa 727/2013, seuraavasti:

2 §

Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin julkiset tehtävät

Keskuskauppakamarin tehtävänä on:

2) määrätä välitysoikeuden jäsenet ja hakea välitysmenettelyä varten uskotun miehen määräämisiä osakeyhtiölaissa (624/2006) erikseen säädetyissä lunastustilanteissa;

5 §

Lunastuslautakunta

Keskuskauppakamarin valtuuskunta asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan lunastuslautakunnan, jonka tehtävänä on määrätä välitysoikeuden jäsenet ja hakea uskotun miehen määräämisiä siten kuin 2 §:n 3 momentin 2 kohdassa säädetään.

6 §

Lunastuslautakunnan menettely ja kustannukset

Keskuskauppakamari vastaa lunastuslautakunnan kustannuksista ja vahvistaa lautakunnan puheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkioiden perusteet. Keskuskauppakamarilla on oikeus periä lunastajalta maksu välitysoikeuden asettamisesta ja uskotun miehen määräämisen hakemisesta aiheutuneista kustannuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

29.

Laki

oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (656/1967) 11 a §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 526/1988, seuraavasti:

11 a §

Lautakunta voi toimia myös välitysoikeutena, jos työnantaja ja työntekijä ovat niin sopineet. Tällöin noudatetaan välitysmenettelylakia (/), jollei tästä laista muuta johdu.

Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista. Lautakunnan toimiessa välitysoikeutena puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkiot vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

30.

Laki

työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain (420/1962) 16 §, sellaisena kuin sen suomenkielinen sanamuoto on laeissa 109/2023 ja 247/2024 ja ruotsinkielinen sanamuoto laissa 247/2024, seuraavasti:

16 §

Oikeudelliset riita-asiat

Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen työehto- tai virkaehtosopimusta koskevaan riita-asiaan, joka kuuluu työtuomioistuimen käsiteltäviin tai joka sopimuksen mukaan on välitysoikeuden ratkaistava lukuun ottamatta 9 a §:n mukaisessa vapaaehtoisessa sovittelussa soviteltavia riita-asioita. Sovittelijan on saatuaan selvityksen siitä, että tätä lakia ei edellä tässä pykälässä säädetyn perusteella sovelleta riitaan, ilmoitettava tästä osapuolille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 9 b §:n 5 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 213/2025, seuraavasti:

9 b §

Hallintoneuvosto

Mitä vakuutusyhtiölain 6 luvun 6 §:ssä säädetään menettelystä toimikelpoisen hallituksen
puuttuessa, sovelletaan myös hallintoneuvostoon. Hallintoneuvostoon ja sen jäseniin
sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 10 a §:ssä säädetään esteellisyydestä, osakeyhtiölain 6 luvun
3, 5 ja 6 §:ssä hallituksen päätöksenteosta, kokoontumisesta ja pöytäkirjasta, mainitun luvun
11–13 ja 22 §:ssä hallituksen jäsenen toimikaudesta, eroamisesta ja erottamisesta ja
hallintoneuvoston tiedonsaantioikeudesta ja mainitun lain 24 luvun 3 §:ssä välitysmenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.

Laki

vakuutusyhdistyslain 14 luvun 12 §:n ja 16 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 14 luvun 12 §:n 2 momentti sekä 16 luvun 4 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1231/2009, seuraavasti:

14 luku

Sulautuminen

12 §

Jos takuuosuuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhdistyksen kanssa, asia on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi noudattaen, mitä 16 luvun 4 §:ssä säädetään riidan käsittelystä välitysmenettelyssä. Takuuosuuden omistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhdistyskokouksesta. Vireillepanon jälkeen takuuosuuden omistajalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

4 §

Yhdistysjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vakuutusyhdistystä, takuuosuuden omistajaa, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa sekä tilintarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välitysmenettelylaissa (/) säädetään. Yhdistysjärjestyksen määräys 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Jos yhdistyksen ja hallituksen välinen riita siirretään välitysoikeuden ratkaistavaksi, sovelletaan, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään asiamiehen asettamisesta ja määräajan laskemisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

33.

Laki

eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 17 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (946/2021) 17 luvun 2 § seuraavasti:

17 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Välitysmenettely

Välitysmenettelyssä voidaan ratkaista vain riita-asia 15 luvun mukaisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Eläkelaitoksen säännöissä voi olla määräys, jonka mukaan edellä tarkoitettu riita-asia ratkaistaan välitysmenettelyssä. Tällaisella määräyksellä on sama vaikutus kuin välityssopimuksella.

Välitystuomio on ilmoitettava Finanssivalvonnalle eläkesäätiö- ja vakuutuskassarekisteriin merkittäväksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 25.6.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Oikeusministeri Leena Meri

2.

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 2 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohta ja 19 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin niistä on 2 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1161/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Ulosottoperusteet

Ulosottoperusteet

2 §

2 §

Ulosottoperusteiden luettelo

Ulosottoperusteiden luettelo

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

3) välitystuomio, joka on annettu
välimiesmenettelystä annetussa laissa
(967/1992) tai muussa laissa säädetyssä
välimiesmenettelyssä, ja sellaisella
välitystuomiolla vahvistettu sovinto;

3) välitystuomio, joka on annettu
välitysmenettelylaissa (/) tai muussa
laissa säädetyssä *välitysmenettelyssä*, ja
sellaisella välitystuomiolla vahvistettu
sovinto;

19 §

19 §

Välitystuomio

Välitystuomio

Välitystuomio, jonka käräjäoikeus on
määrännyt pantavaksi täytäntöön, pannaan
täytäntöön kuten tuomioistuimen
lainvoimainen tuomio. *Ylempi viranomainen*
tai tuomioistuin, jossa on vireillä kanne
välitystuomion kumoamisesta *tai*
mitättömäksi julistamisesta, voi painavasta
syystä kieltää täytäntöönpanon tai määrätä sen
keskeytettäväksi noudattaen soveltuvin osin,
mitä 10 luvun 20–26 §:ssä säädetään.

Välitystuomio, jonka *hovioikeus* on
määrännyt pantavaksi täytäntöön, pannaan
täytäntöön kuten tuomioistuimen
lainvoimainen tuomio. Tuomioistuin, jossa on
vireillä kanne välitystuomion kumoamisesta,
voi painavasta syystä kieltää täytäntöönpanon
tai määrätä sen keskeytettäväksi noudattaen
soveltuvin osin, mitä 10 luvun 20–26 §:ssä
säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Jos välitysmenettely on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1065/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

7 luku

Turvaamistoimista

Turvaamistoimista

6 §

6 §

Jos välitystuomiota hakijasta riippumattomasta syystä ei ole saatu aikaan taikka jos välitystuomio on mitätön tai kumotaan, kanne on 1 momentissa mainitulla uhalla pantava vireille tai saatettava käsiteltäväksi kuukauden kuluessa siitä lukien, kun hakija on saanut tiedon välimiesmenettelyä kohdanneesta esteestä tai siitä, että viranomainen on todennut välitystuomion mitättömäksi taikka, milloin välitystuomio kumotaan, siitä lukien, kun tuomioistuimen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Jos välitystuomiota hakijasta riippumattomasta syystä ei ole saatu aikaan taikka jos välitystuomio on mitätön tai se kumotaan, kanne on 1 momentissa mainitulla uhalla pantava vireille tai saatettava käsiteltäväksi kuukauden kuluessa siitä lukien, kun hakija on saanut tiedon *välitysmenettelyä* kohdanneesta esteestä tai siitä, että viranomainen on todennut välitystuomion mitättömäksi taikka, milloin välitystuomio kumotaan, siitä lukien, kun tuomioistuimen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

4.

Laki

tuomioistuinlain 9 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinlain (673/2016) 9 luvun 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 luku

9 luku

**Tuomari tuomiovallan käyttäjänä ja
virkamiehenä**

**Tuomari tuomiovallan käyttäjänä ja
virkamiehenä**

5 §

5 §

Sivutoimet ja sivutoimilupa

Sivutoimet ja sivutoimilupa

Tuomari ei saa ottaa vastaan tai pitää valtion virkamieslain 18 §:n 4 momentissa tarkoitettua sivutointa, ellei tuomioistuin hakemuksesta myönnä siihen lupaa (sivutoimilupa). Sivutoimilupaa ei saa myöntää riidan yhden osapuolen nimeämänä välimiehenä toimimista varten välimiesoikeudessa.

Tuomari ei saa ottaa vastaan tai pitää valtion virkamieslain 18 §:n 4 momentissa tarkoitettua sivutointa, ellei tuomioistuin hakemuksesta myönnä siihen lupaa (*sivutoimilupa*). Sivutoimilupaa ei saa myöntää riidan yhden osapuolen nimeämänä *välitysoikeuden jäsenenä* toimimista varten *välitysoikeudessa*.

6 §

6 §

Sivutoimiluvan hakeminen

Sivutoimiluvan hakeminen

Sen estämättä, mitä valtion virkamieslain 18 §:n 5 momentissa säädetään, hakijan on lupahakemuksessa ilmoitettava tiedot välimiesoikeusriidan asianosaisista luvan käsittelevän tuomioistuimen päällikkötuomarille.

Sen estämättä, mitä valtion virkamieslain 18 §:n 5 momentissa säädetään, hakijan on lupahakemuksessa ilmoitettava tiedot *välitysoikeusriidan* asianosaisista luvan käsittelevän tuomioistuimen päällikkötuomarille.

7 §

*Sivutoimesta saadun tulon ja sivutoimen
päättymisestä ilmoittaminen*

Tuomarin on ilmoitettava tuomioistuimelle vuosittain, mitä hänelle on sivutoimista maksettu, jos sivutoimista saatujen tulojen yhteismäärä ylittää 10 000 euroa. Ilmoituksessa on mainittava, mistä sivutoimista tulot on maksettu. Muista sivutoimista kuin välimiestehtävistä on ilmoitettava myös maksun suorittaja. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 23 kohdassa säädetään, tuomarin sivutoimista saaduista tuloista ilmoittamat tiedot ovat julkisia. Tuomarin on ilmoitettava viipymättä myös sivutoimen päättymisestä.

7 §

*Sivutoimesta saadun tulon ja sivutoimen
päättymisestä ilmoittaminen*

Tuomarin on ilmoitettava tuomioistuimelle vuosittain, mitä hänelle on sivutoimista maksettu, jos sivutoimista saatujen tulojen yhteismäärä ylittää 10 000 euroa. Ilmoituksessa on mainittava, mistä sivutoimista tulot on maksettu. Muista sivutoimista kuin *välitysoikeuden jäsenen tehtävistä* on ilmoitettava myös maksun suorittaja. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 23 kohdassa säädetään, tuomarin sivutoimista saaduista tuloista ilmoittamat tiedot ovat julkisia. Tuomarin on ilmoitettava viipymättä myös sivutoimen päättymisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

5.

Laki

oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain (646/1974) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 242/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Työtuomioistuimeen kuuluva riita-asia saadaan työehto- tai virkaehtosopimuksessa olevan määräyksen perusteella jättää välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) mukaan ratkaistavaksi, ei kuitenkaan, milloin työehtosopimus työehtosopimuslain taikka virkaehtosopimus valtion virkaehtosopimuslain, kunnan ja hyvinvointialueen virkaehtosopimuksista annetun lain, evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain, eduskunnan virkamiehistä annetun lain, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain tai tasavallan presidentin kansliasta annetun lain säännösten nojalla vaaditaan julistettavaksi purkautuneeksi.

11 §

Työtuomioistuimeen kuuluva riita-asia saadaan työehto- tai virkaehtosopimuksessa olevan määräyksen perusteella jättää *välitysmenettelylain* (/) mukaan ratkaistavaksi, ei kuitenkaan, milloin työehtosopimus työehtosopimuslain taikka virkaehtosopimus valtion virkaehtosopimuslain, kunnan ja hyvinvointialueen virkaehtosopimuksista annetun lain, evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain, eduskunnan virkamiehistä annetun lain, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain tai tasavallan presidentin kansliasta annetun lain säännösten nojalla vaaditaan julistettavaksi purkautuneeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

6.

Laki

kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun lain (426/2015) 20 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

*Todisteiden vastaanottaminen ja
asianosaisten kuuleminen tuomioistuimessa*

*Todisteiden vastaanottaminen ja
asianosaisten kuuleminen tuomioistuimessa*

Jos vieraan valtion viranomaisen tekemä oikeusapupyynnö koskee todistajan tai asiantuntijan kuulemistä, asiakirjojen esittämistä, katselmuksen toimeenpanoa tai muiden todisteiden hankkimista taikka asianosaisten kuulemistä ja pyydetty toimenpide kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan, kuulemisesta ja todisteiden vastaanottamisesta huolehtii käräjäoikeus. Todisteiden vastaanottaminen edellyttää, että asiaa koskeva oikeudenkäynti on vireillä pyynnön esittäneen vieraan valtion tuomioistuimessa, välimiesmenettelyssä tai muussa vastaavassa riidanratkaisumenettelyssä.

Jos vieraan valtion viranomaisen tekemä oikeusapupyynnö koskee todistajan tai asiantuntijan kuulemistä, asiakirjojen esittämistä, katselmuksen toimeenpanoa tai muiden todisteiden hankkimista taikka asianosaisten kuulemistä ja pyydetty toimenpide kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan, kuulemisesta ja todisteiden vastaanottamisesta huolehtii käräjäoikeus. Todisteiden vastaanottaminen edellyttää, että asiaa koskeva oikeudenkäynti on vireillä pyynnön esittäneen vieraan valtion tuomioistuimessa, välitysmenettelyssä tai muussa vastaavassa riidanratkaisumenettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

7.

Laki

takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 37 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Välityssopimus

Välityssopimus

Yksityistakaajaa ei sido ennen riidan syntymistä sovittu ehto, jonka mukaan takausta koskeva riita-asia on ratkaistava välimiesmenettelyssä.

Yksityistakaajaa ei sido ennen riidan syntymistä sovittu ehto, jonka mukaan takausta koskeva riita-asia on ratkaistava *välitysmenettelyssä*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

8.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 556/2025, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai *välitysoikeuden* käsiteltävänä, kun tallettamisesta on kulunut kymmenen vuotta, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

9.

Laki

elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain (688/1988) 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Jos tuomioistuimessa, välimiesmenettelyssä tai kuluttajavalituslautakunnassa on vireillä elinkeinonharjoittajan vaatimuksen perustetta tai määrää taikka myynnin edellytystä koskeva riita, esinettä ei saa myydä, paitsi 3 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, ennen kuin kohtuullinen aika on kulunut sen jälkeen, kun asia on ratkaistu.

7 §

Jos tuomioistuimessa, *välitysmenettelyssä* tai *kuluttajariitalautakunnassa* on vireillä elinkeinonharjoittajan vaatimuksen perustetta tai määrää taikka myynnin edellytystä koskeva riita, esinettä ei saa myydä, paitsi 3 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, ennen kuin kohtuullinen aika on kulunut sen jälkeen, kun asia on ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

10.

Laki

asuntokauppalain 7 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asuntokauppalain (843/1994) 7 luvun 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

7 luku

Erinäiset säännökset

Erinäiset säännökset

3 §

3 §

Välimiesmenettelyä koskevat ehdot

Välitysmenettelyä koskevat ehdot

Ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava välimiesmenettelyssä, ei sido kuluttajaa.

Ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä, ei sido kuluttajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

11.

Laki

maanvuokralain 84 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanvuokralain (258/1966) 84 §, sellaisena kuin se on laissa 1140/2010,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

84 §

Vuokrasopimuksesta johtuvat riitakysymykset voidaan määrätä välimiesten ratkaistavaksi siten kuin välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään.

Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen sisältyvän välimiesmenettelyä koskevan ehdon sitovuudesta säädetään kuluttajansuojalain 12 luvun 1 d §:ssä.

84 §

Vuokrasopimuksesta johtuvat riitakysymykset voidaan määrätä *välitysoikeuden* ratkaistavaksi siten kuin *välitysmenettelylaissa* (/) säädetään.

Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen sisältyvän *välitysmenettelyä* koskevan ehdon sitovuudesta säädetään kuluttajansuojalain 12 luvun 1 d §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

· ·

12.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 16 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 24 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 23 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 a luvun 18 §:n 3 momentti ja 19 §:n 2 momentti, 18 luvun 3 §, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti sekä 8 ja 9 § sekä 24 luvun 3 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 3, 4 ja 6 §,

sellaisina kuin niistä ovat 16 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 24 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 luvun 13 §:n 3 momentti sekä 23 a §:n 2 ja 4 momentti, 17 a luvun 18 §:n 3 momentti ja 19 §:n 2 momentti sekä 18 luvun 3 § ja 7 §:n 1 momentti laissa 1337/2022, sekä 18 luvun 4 ja 5 § osaksi laissa 726/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 luku

16 luku

Sulautuminen

Sulautuminen

13 §

13 §

Lunastusmenettely

Lunastusmenettely

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Välimiehet voivat päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Vireillepanon jälkeen osakkeenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. *Välitysoikeus voi* päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Vireillepanon jälkeen osakkeenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

24 a §

24 a §

Osakkeenomistajan oikeus vaatia ylimääräistä rahavastiketta

Osakkeenomistajan oikeus vaatia ylimääräistä rahavastiketta

Sulautuvan yhtiön ylimääräistä rahavastiketta koskeva erimielisyys on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 13 §:n 4 momentissa säädetään lunastushinnan ja koron määrittämisestä sekä 18 luvun 3, 4, 9 ja 10 §:ssä lunastusriitojen käsittelystä sekä välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) 46–48 §:ää välimiehille maksettavista korvauksista. Muilta osin menettelystä aiheutuvien kulujen korvaamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään oikeudenkäyntikuluista. Osakkeenomistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua sulautumisesta päättävästä yhtiökokouksesta tai hallituksen kokouksesta. Välimiehet voivat päättää, että useiden osakkeenomistajien vireille panemat ylimääräisen rahavastikkeen maksamista koskevat vaatimukset on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Sulautuvan yhtiön ylimääräistä rahavastiketta koskeva erimielisyys on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 13 §:n 4 momentissa säädetään lunastushinnan ja koron määrittämisestä sekä 18 luvun 3, 4, 9 ja 10 §:ssä lunastusriitojen käsittelystä sekä *välitysmenettelylain* (/) 40, 41 ja 43 §:ää *välitysoikeuden* jäsenille maksettavista korvauksista. Muilta osin menettelystä aiheutuvien kulujen korvaamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään oikeudenkäyntikuluista. Osakkeenomistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua sulautumisesta päättävästä yhtiökokouksesta tai hallituksen kokouksesta. *Välitysoikeus* voi päättää, että useiden osakkeenomistajien vireille panemat ylimääräisen rahavastikkeen maksamista koskevat vaatimukset on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun välimiesmenettelyn vireilläolo ei estä rajat ylittävän sulautumisen rekisteröintiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun *välitysmenettelyn* vireilläolo ei estä rajat ylittävän sulautumisen rekisteröintiä.

17 luku

17 luku

Jakautuminen

Jakautuminen

13 §

13 §

Lunastusmenettely

Lunastusmenettely

Jos jakautumisvastikkeen taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Välimiehet voivat päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Osakkeenomistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeen sijasta oikeus lunastushintaan. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei osakkeenomistajalla taikka optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

23 a §

*Osakkeenomistajan oikeus vaatia
ylimääräistä rahavastiketta*

Jakautuvan yhtiön ylimääräistä rahavastiketta koskeva erimielisyys on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 13 §:n 4 momentissa säädetään jakautumisvastikkeen lunastushinnan ja koron määrittämisestä sekä 18 luvun 3, 4, 9 ja 10 §:ssä lunastusriitojen käsittelystä sekä välimiesmenettelystä annetun lain 46 48 §:ää välimiehille

Jos jakautumisvastikkeen taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. *Välitysoikeus voi* päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Osakkeenomistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeen sijasta oikeus lunastushintaan. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei osakkeenomistajalla taikka optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

23 a §

*Osakkeenomistajan oikeus vaatia
ylimääräistä rahavastiketta*

Jakautuvan yhtiön ylimääräistä rahavastiketta koskeva erimielisyys on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 13 §:n 4 momentissa säädetään jakautumisvastikkeen lunastushinnan ja koron määrittämisestä sekä 18 luvun 3, 4, 9 ja 10 §:ssä lunastusriitojen käsittelystä sekä *välitysmenettelylain 40, 41 ja 43 §:ää välitysoikeuden jäsenille*

maksettavista korvauksista. Muilta osin menettelystä aiheutuvien kulujen korvaamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään oikeudenkäyntikuluista. Osakkeenomistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua jakautumisesta päättävästä yhtiökokouksesta. Välimiehet voivat päättää, että useiden osakkeenomistajien vireille panemat ylimääräisen rahavastikkeen maksamista koskevat vaatimukset on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

maksettavista korvauksista. Muilta osin menettelystä aiheutuvien kulujen korvaamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään oikeudenkäyntikuluista. Osakkeenomistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua jakautumisesta päättävästä yhtiökokouksesta. *Välitysoikeus voi* päättää, että useiden osakkeenomistajien vireille panemat ylimääräisen rahavastikkeen maksamista koskevat vaatimukset on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun välimiesmenettelyn vireilläolo ei estä rajat ylittävän jakautumisen rekisteröintiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun *välitysmenettelyn* vireilläolo ei estä rajat ylittävän jakautumisen rekisteröintiä.

17 a luku

17 a luku

Kotipaikan siirto

Kotipaikan siirto

18 §

18 §

Lunastusmenettely

Lunastusmenettely

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita yhtiön kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Välimiehet voivat päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Vireillepanon jälkeen osakkeenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita yhtiön kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. *Välitysoikeus voi* päättää, että useiden osakkeenomistajien tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien haltijoiden vireille panemat lunastusasiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Vireillepanon jälkeen osakkeenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole

Voimassa oleva laki

lunastukseen, heillä on oikeus siirtyneen yhtiön osakkeisiin tai muihin erityisiin oikeuksiin siirtosuunnitelman mukaisesti. Jos kotipaikan siirto raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa. Lunastusmenettelyn vireilläolo ei kuitenkaan estä kotipaikan siirron rekisteröintiä.

19 §

Lunastushinnan maksaminen

Edellä 18 §:n 3 momentissa tarkoitetussa välimiesmenettelyssä annettu tuomio sitoo siirtyvää yhtiötä ja siirtynyttä yhtiötä sekä lunastusta vaatineita osakkeenomistajia tai erityisten oikeuksien haltijoita. Lunastushinta on kokonaisuudessaan maksettava kuukauden kuluttua tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta, ei kuitenkaan ennen kotipaikan siirron täytäntöönpanon rekisteröimistä. Lunastushinta voidaan tallettaa siten kuin 18 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Lunastushinnan maksamisesta vastaa siirtynyt yhtiö.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

3 §

Välimiesmenettely

Lunastusoikeutta ja lunastushinnan määrää koskevat erimielisyydet on annettava välimiesten ratkaistavaksi siten kuin tässä luvussa säädetään. Välimiehet voivat päättää, että useiden vähemmistöosakkeenomistajien tai erityisten oikeuksien haltijoiden asiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, noudatetaan soveltuvin osin välimiesmenettelystä annettua lakia.

Ehdotus

oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus siirtyneen yhtiön osakkeisiin tai muihin erityisiin oikeuksiin siirtosuunnitelman mukaisesti. Jos kotipaikan siirto raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa. Lunastusmenettelyn vireilläolo ei kuitenkaan estä kotipaikan siirron rekisteröintiä.

19 §

Lunastushinnan maksaminen

Edellä 18 §:n 3 momentissa tarkoitetussa välitysmenettelyssä annettu tuomio sitoo siirtyvää yhtiötä ja siirtynyttä yhtiötä sekä lunastusta vaatineita osakkeenomistajia tai erityisten oikeuksien haltijoita. Lunastushinta on kokonaisuudessaan maksettava kuukauden kuluttua tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta, ei kuitenkaan ennen kotipaikan siirron täytäntöönpanon rekisteröimistä. Lunastushinta voidaan tallettaa siten kuin 18 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Lunastushinnan maksamisesta vastaa siirtynyt yhtiö.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

3 §

Välitysmenettely

Lunastusoikeutta ja lunastushinnan määrää koskevat erimielisyydet on annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi siten kuin tässä luvussa säädetään. *Välitysoikeus voi* päättää, että useiden vähemmistöosakkeenomistajien tai erityisten oikeuksien haltijoiden asiat on käsiteltävä samassa menettelyssä, jos ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, noudatetaan soveltuvin osin välitysmenettelylakia.

4 §

Menettelyn aloittaminen

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta valitsee asianosaisen hakemuksesta tarpeellisen määrän puolueettomia ja riippumattomia välimiehiä, joilla on tehtävän vaatima asiantuntemus, ja määrää välimiesten puheenjohtajan, jos välimiehiä valitaan useita. Hakemuksessa on yksilöitävä hakijan lunastusta koskeva vaatimus perusteineen. Päätökseen välimiesten valinnasta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Välimiesmenettely tulee vireille, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle. Jos tiedoksianto tapahtuu 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, menettely tulee vireille, kun hakemusta koskeva ilmoitus julkaistaan virallisessa lehdessä.

Välimiesmenettelyn vireille tultua tapahtuneet muutokset 1 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa eivät aiheuta lunastusoikeuden tai -velvollisuuden raukeamista.

Jos enemmistöosakkeenomistaja luopuu lunastusvaatimuksestaan välimiehen hakemisen jälkeen ennen välimiesmenettelyn vireille tuloa, hänen on korvattava korkoineen kulut, jotka uskotulle miehelle ja vähemmistöosakkeenomistajalle ovat aiheutuneet välimiehen valitsemisesta.

5 §

Uskottu mies

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan on 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen saavuttua haettava tuomioistuimelta uskotun miehen määräämistä valvomaan välimiesmenettelyssä vähemmistöosakkeenomistajien etua, jolleivät kaikki asianosaiset ole ilmoittaneet pitävänsä uskotun miehen määräämistä tarpeettomana tai jollei uskotun miehen

4 §

Menettelyn aloittaminen

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta valitsee asianosaisen hakemuksesta tarpeellisen määrän puolueettomia ja riippumattomia *välitysoikeuden jäseniä*, joilla on tehtävän vaatima asiantuntemus, ja määrää *välitysoikeuden* puheenjohtajan, jos *välitysoikeuden jäseniä* valitaan useita. Hakemuksessa on yksilöitävä hakijan lunastusta koskeva vaatimus perusteineen. Päätökseen *välitysoikeuden jäsenten* valinnasta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Välitysmenettely tulee vireille, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle. Jos tiedoksianto tapahtuu 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, menettely tulee vireille, kun hakemusta koskeva ilmoitus julkaistaan virallisessa lehdessä.

Välitysmenettelyn vireille tultua tapahtuneet muutokset 1 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa eivät aiheuta lunastusoikeuden tai -velvollisuuden raukeamista.

Jos enemmistöosakkeenomistaja luopuu lunastusvaatimuksestaan *välitysoikeuden jäsenten* hakemisen jälkeen ennen *välitysmenettelyn* vireille tuloa, hänen on korvattava korkoineen kulut, jotka uskotulle miehelle ja vähemmistöosakkeenomistajalle ovat aiheutuneet *välitysoikeuden jäsenten* valitsemisesta.

5 §

Uskottu mies

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan on 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen saavuttua haettava tuomioistuimelta uskotun miehen määräämistä valvomaan *välitysmenettelyssä* vähemmistöosakkeenomistajien etua, jolleivät kaikki asianosaiset ole ilmoittaneet pitävänsä uskotun miehen määräämistä tarpeettomana tai jollei uskotun miehen määräämistä ole pidettävä perusteettomana

määräämistä ole pidettävä perusteettomana ottaen huomioon vähemmistöosakkeenomistajien oikeusturva ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutuminen, vähemmistöosakkeenomistajien yhteenlasketun edun määrä ja muut seikat. Asiassa toimivaltainen on yhtiön kotipaikan käräjäoikeus. Asia voidaan ratkaista vähemmistöosakkeenomistajia kuulematta. Uskotun miehen määräys ja päätös uskotun miehen hakematta jättämisestä merkitään kaupparekisteriin. Lunastuslautakunnan päätökseen uskotun miehen hakematta jättämisestä ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Uskottu mies voi vastaanottaa 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedoksiannon vähemmistöosakkeenomistajien puolesta. Tällöin lunastajan on viipymättä ilmoitettava hakemuksensa pääasiallinen sisältö ja uskotun miehen yhteystiedot vähemmistöosakkeenomistajille siten kuin yhtiöjärjestyksessä yhtiökokouskutsusta määrätään ja lisäksi lähetettävä kirjallisena niille vähemmistöosakkeenomistajille, joiden nimi ja osoite ovat yhtiön tiedossa. Lunastajan on myös viipymättä julkaistava ilmoitus virallisessa lehdessä.

Uskotulla miehellä on oikeus ja velvollisuus esittää välimiesmenettelyssä vähemmistöosakkeenomistajien puolesta näiden asiaa tukevia seikkoja ja näyttöä. Uskotulla miehellä ei ole kelpoisuutta vähemmistöosakkeenomistajien puolesta esittää tai hyväksyä lunastusta koskevia vaatimuksia tai ryhtyä toimiin, jotka ovat ristiriidassa vähemmistöosakkeenomistajan omien toimien kanssa.

Uskotun miehen palkkiosta ja kulujen korvauksesta määräävät välimiehet noudattaen, mitä 8 §:ssä säädetään välimiesmenettelyn kustannuksista. Välimiesmenettelyn päätyttyä uskotun miehen on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi toimenpiteitään koskeva selonteko, joka katsotaan rekisteröimisellä annetuksi vähemmistöosakkeenomistajille. Uskotusta miehestä on muuten soveltuvin

ottaen huomioon vähemmistöosakkeenomistajien oikeusturva ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutuminen, vähemmistöosakkeenomistajien yhteenlasketun edun määrä ja muut seikat. Asiassa toimivaltainen on yhtiön kotipaikan käräjäoikeus. Asia voidaan ratkaista vähemmistöosakkeenomistajia kuulematta. Uskotun miehen määräys ja päätös uskotun miehen hakematta jättämisestä merkitään kaupparekisteriin. Lunastuslautakunnan päätökseen uskotun miehen hakematta jättämisestä ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Uskottu mies voi vastaanottaa 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedoksiannon vähemmistöosakkeenomistajien puolesta. Tällöin lunastajan on viipymättä ilmoitettava hakemuksensa pääasiallinen sisältö ja uskotun miehen yhteystiedot vähemmistöosakkeenomistajille siten kuin yhtiöjärjestyksessä yhtiökokouskutsusta määrätään ja lisäksi lähetettävä kirjallisena niille vähemmistöosakkeenomistajille, joiden nimi ja osoite ovat yhtiön tiedossa. Lunastajan on myös viipymättä julkaistava ilmoitus virallisessa lehdessä.

Uskotulla miehellä on oikeus ja velvollisuus esittää välitysmenettelyssä vähemmistöosakkeenomistajien puolesta näiden asiaa tukevia seikkoja ja näyttöä. Uskotulla miehellä ei ole kelpoisuutta vähemmistöosakkeenomistajien puolesta esittää tai hyväksyä lunastusta koskevia vaatimuksia tai ryhtyä toimiin, jotka ovat ristiriidassa vähemmistöosakkeenomistajan omien toimien kanssa.

Uskotun miehen palkkiosta ja kulujen korvauksesta määrää välitysoikeus noudattaen, mitä 8 §:ssä säädetään välitysmenettelyn kustannuksista. Välitysmenettelyn päätyttyä uskotun miehen on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi toimenpiteitään koskeva selonteko, joka katsotaan rekisteröimisellä annetuksi vähemmistöosakkeenomistajille. Uskotusta miehestä on muuten soveltuvin osin voimassa,

Voimassa oleva laki

osin voimassa, mitä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään edunvalvojasta.

6 §

Vakuuden asettaminen

Jos lunastusoikeuden olemassaolo on lainvoimaisesti ratkaistu tai välimiehet pitävät sitä selvänä, mutta lunastushinnasta ei ole sovittu tai määrätty, osake siirtyy lunastajalle heti, jos tämä asettaa lunastushinnan maksamisesta vakuuden, jonka välimiehet hyväksyvät. Uskottu mies säilyttää tarvittaessa vakuutta lunastushintaan oikeutettujen lukuun.

7 §

Lunastushinnan määrittäminen

Osakkeen lunastushinta on määritettävä välimiesmenettelyn vireilletuloa edeltävän ajankohdan käyvän hinnan mukaan. Lunastushinnalle on maksettava vuotuista korkoa siitä lähtien, kun kolme viikkoa on kulunut välimiesten hakemisesta, korkolain 12 §:ssä tarkoitetun kulloinkin voimassa olevan viitekoron mukaisesti lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

8 §

Välimiesmenettelyn kustannukset

Välimiesmenettelyn kustannuksista vastaa lunastaja, jos välimiehet eivät erityisestä syystä katso kohtuulliseksi määrätä toisin.

Ehdotus

mitä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään edunvalvojasta.

6 §

Vakuuden asettaminen

Jos lunastusoikeuden olemassaolo on lainvoimaisesti ratkaistu tai *välitysoikeus pitää* sitä selvänä, mutta lunastushinnasta ei ole sovittu tai määrätty, osake siirtyy lunastajalle heti, jos tämä asettaa lunastushinnan maksamisesta vakuuden, jonka *välitysoikeus hyväksyy*. Uskottu mies säilyttää tarvittaessa vakuutta lunastushintaan oikeutettujen lukuun.

7 §

Lunastushinnan määrittäminen

Osakkeen lunastushinta on määritettävä *välitysmenettelyn* vireilletuloa edeltävän ajankohdan käyvän hinnan mukaan. Lunastushinnalle on maksettava vuotuista korkoa siitä lähtien, kun kolme viikkoa on kulunut *välitysoikeuden jäsenten* hakemisesta, korkolain 12 §:ssä tarkoitetun kulloinkin voimassa olevan viitekoron mukaisesti lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

8 §

Välitysmenettelyn kustannukset

Välitysmenettelyn kustannuksista vastaa lunastaja, jos *välitysoikeus ei* erityisestä syystä katso kohtuulliseksi määrätä toisin.

9 §

Muut välimiesmenettelyä koskevat säännökset

Tiedoksiannot on välimiesmenettelyn aikana toimitettava ja kappale välitystuomiosta annettava niille, jotka ovat käyttäneet välimiesoikeudessa puhevaltaa tai muuten sitä varten ilmoittautuneet.

Välimiesten on ilmoitettava välitystuomio rekisteröitäväksi kahden viikon kuluessa sen antamisesta. Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, että kappaleet välitystuomiosta on annettu 1 momentin mukaisesti. Jos välitystuomiota ei ilmoiteta asianmukaisesti rekisteröitäväksi mainitussa määräajassa, ilmoituksen voi tehdä myös asianosainen.

24 luku

Riitojen ratkaiseminen*Välimiesmenettely*

3 §

Yhtiöjärjestykseen perustuva välimiesmenettely

Yhtiöjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo yhtiötä, osakkeenomistajaa, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa sekä tilintarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välimiesmenettelystä annetussa laissa säädetään. Yhtiöjärjestyksen määräys 3 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhtiöjärjestyksen määräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

9 §

Muut välitysmenettelyä koskevat säännökset

Tiedoksiannot on välitysmenettelyn aikana toimitettava ja kappale välitystuomiosta annettava niille, jotka ovat käyttäneet välitysmenettelyssä puhevaltaa tai muuten sitä varten ilmoittautuneet.

Välitysoikeuden on ilmoitettava välitystuomio rekisteröitäväksi kahden viikon kuluessa sen antamisesta. Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, että kappaleet välitystuomiosta on annettu 1 momentin mukaisesti. Jos välitystuomiota ei ilmoiteta asianmukaisesti rekisteröitäväksi mainitussa määräajassa, ilmoituksen voi tehdä myös asianosainen.

24 luku

Riitojen ratkaiseminen*Välitysmenettely*

3 §

Yhtiöjärjestykseen perustuva välitysmenettely

Yhtiöjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo yhtiötä, osakkeenomistajaa, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa sekä tilintarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välitysmenettelylaissa säädetään. Yhtiöjärjestyksen määräys 3 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhtiöjärjestyksen määräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

4 §

Lakisääteinen välimiesmenettely

Eräissä lunastusriidoissa sovellettavasta lakisääteisestä välimiesmenettelystä säädetään 16 luvun 13 §:ssä, 17 luvun 13 §:ssä ja 18 luvun 3–10 §:ssä.

6 §

Ratkaisuista ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välimiesoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

4 §

Lakisääteinen välitysmenettely

Eräissä lunastusriidoissa sovellettavasta lakisääteisestä välitysmenettelystä säädetään 16 luvun 13 §:ssä, 17 luvun 13 §:ssä ja 18 luvun 3–10 §:ssä.

6 §

Ratkaisuista ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välitysoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

13.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 3 luvun 3 §:n 5 ja 6 momentti, 20 luvun 14 §:n 2 momentti, 21 luvun 14 §:n 3 momentti, 26 luvun 3 §:n edellä oleva väliotsikko, 3 7 §, 8 §:n otsikko sekä 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Jäsenet

Jäsenet

3 §

3 §

Erottaminen

Erottaminen

Erotettu saa moittia osuuskunnan kokouksen tekemää erottamispäätöstä tuomioistuimessa. Erottamispäätöksen moittiminen on kuitenkin annettava välimiesten ratkaistavaksi, jos osuuskunnan säännöissä määrätään osuuskunnan ja jäsenen välisten riitojen ratkaisemisesta 26 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Kanteeseen sovelletaan, mitä 24 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään.

Jos tuomioistuimen lainvoimaisessa päätöksessä tai välimiesoikeuden päätöksessä todetaan, että osuuskunnan kokouksen päätös erottamisesta on pätemätön, laittomasti erotetulla on oikeus saada osuuskunnalta korvaus menettämistään jäseneduista.

20 luku

Sulautuminen

14 §

Erotettu saa moittia osuuskunnan kokouksen tekemää erottamispäätöstä tuomioistuimessa. Erottamispäätöksen moittiminen on kuitenkin annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi, jos osuuskunnan säännöissä määrätään osuuskunnan ja jäsenen välisten riitojen ratkaisemisesta 26 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Kanteeseen sovelletaan, mitä 24 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään.

Jos tuomioistuimen lainvoimaisessa päätöksessä tai *välitysoikeuden* päätöksessä todetaan, että osuuskunnan kokouksen päätös erottamisesta on pätemätön, laittomasti erotetulla on oikeus saada osuuskunnalta korvaus menettämistään jäseneduista.

20 luku

Sulautuminen

14 §

*Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden
osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien
erityisten oikeuksien lunastaminen*

*Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden
osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien
erityisten oikeuksien lunastaminen*

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan osuuskunnan kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 26 luvun 4–8 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeen omistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua osuuskunnan kokouksesta. Vireillepanon jälkeen osakkeen omistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

Jos osakkeiden taikka optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan osuuskunnan kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 26 luvun 4–8 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeen omistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua osuuskunnan kokouksesta. Vireillepanon jälkeen osakkeen omistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

21 luku

21 luku

Jakautuminen

Jakautuminen

14 §

14 §

*Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden
osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien
erityisten oikeuksien lunastaminen*

*Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden
osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien
erityisten oikeuksien lunastaminen*

Jos jakautumisvastikkeen taikka optio-oikeuksien tai muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan osuuskunnan kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 26 luvun 4–8 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeen omistajan tai oikeuden haltijan on pantava

Jos jakautumisvastikkeen taikka optio-oikeuksien tai muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan osuuskunnan kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 26 luvun 4–8 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Osakkeen omistajan tai oikeuden haltijan on pantava

asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua osuuskunnan kokouksesta. Osakkeen omistajalla on vireille panon jälkeen jakautumisvastikkeen sijasta oikeus lunastushintaan. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei osakkeen omistajalla taikka optio-oikeuden tai muun osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua osuuskunnan kokouksesta. Osakkeen omistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeen sijasta oikeus lunastushintaan. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei osakkeen omistajalla taikka optio-oikeuden tai muun osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

26 luku

26 luku

Riitojen ratkaiseminen**Riitojen ratkaiseminen***Välimiesmenettely**Välitysmenettely*

3 §

3 §

*Sääntöihin perustuva välimiesmenettely**Sääntöihin perustuva välitysmenettely*

Sääntöjen määräys riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo osuuskuntaa, jäsentä, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa, tilintarkastajaa sekä toiminnantarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään. Sääntöjen määräys tämän lain 4 luvun 5 tai 6 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua sääntöjen määräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

Sääntöjen määräys riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo osuuskuntaa, jäsentä, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa, tilintarkastajaa sekä toiminnantarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välitysmenettelylaissa (/) säädetään. Sääntöjen määräys tämän lain 4 luvun 5 tai 6 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua sääntöjen määräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

4 §

4 §

Lakisääteinen välimiesmenettely

Edellä 20 luvun 14 §:ssä, 21 luvun 14 §:ssä ja 22 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lunastusoikeutta ja lunastushinnan määrää koskevat erimielisyydet on annettava välimiesten ratkaistavaksi siten kuin tämän luvun 4–8 §:ssä säädetään.

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, noudatetaan välimiesmenettelystä annettua lakia.

5 §

Lakisääteisen välimiesmenettelyn aloittaminen

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta valitsee asianosaisen hakemuksesta tarpeellisen määrän puolueettomia ja riippumattomia välimiehiä, joilla on tehtävän vaatima asiantuntemus, ja määrää välimiesten puheenjohtajan, jos välimiehiä valitaan useita. Hakemuksessa on yksilöitävä hakijan lunastusta koskeva vaatimus perusteineen.

Välimiesmenettely tulee vireille, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle.

6 §

Lakisääteisen välimiesmenettelyn kustannukset

Välimiesmenettelyn kustannuksista vastaa lunastaja, jos välimiehet eivät erityisestä syystä katso kohtuulliseksi määrätä toisin.

7 §

Muut lakisääteistä välimiesmenettelyä koskevat säännökset

Tiedoksiannot on välimiesmenettelyn aikana toimitettava ja kappale välitystuomiosta annettava niille, jotka ovat

Lakisääteinen välitysmenettely

Edellä 20 luvun 14 §:ssä, 21 luvun 14 §:ssä ja 22 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lunastusoikeutta ja lunastushinnan määrää koskevat erimielisyydet on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi siten kuin tämän luvun 4–8 §:ssä säädetään.

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, noudatetaan *välitysmenettelylakia*.

5 §

Lakisääteisen välitysmenettelyn aloittaminen

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta valitsee asianosaisen hakemuksesta tarpeellisen määrän puolueettomia ja riippumattomia *välitysoikeuden jäseniä*, joilla on tehtävän vaatima asiantuntemus, ja määrää *välitysoikeuden* puheenjohtajan, jos *välitysoikeuden jäseniä* valitaan useita. Hakemuksessa on yksilöitävä hakijan lunastusta koskeva vaatimus perusteineen.

Välitysmenettely tulee vireille, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle.

6 §

Lakisääteisen välitysmenettelyn kustannukset

Välitysmenettelyn kustannuksista vastaa lunastaja, jos *välitysoikeus ei* erityisestä syystä katso kohtuulliseksi määrätä toisin.

7 §

Muut lakisääteistä välitysmenettelyä koskevat säännökset

Tiedoksiannot on *välitysmenettelyn* aikana toimitettava ja kappale välitystuomiosta annettava niille, jotka ovat käyttäneet

Voimassa oleva laki

käyttäneet välimiesoikeudessa puhevaltaa tai muuten sitä varten ilmoittautuneet.

Välimiesten on ilmoitettava välitystuomio rekisteröitäväksi kahden viikon kuluessa sen antamisesta. Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, että kappaleet välitystuomiosta on annettu 1 momentin mukaisesti. Jos välitystuomiota ei ilmoiteta asianmukaisesti rekisteröitäväksi mainitussa määräajassa, ilmoituksen voi tehdä myös asianosainen.

8 §

*Muutoksenhaku lakisääteiseen
väl miesmenettelyyn perustuvaan
välitystuomioon*

11 §

Ratkaisusta ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välimiesoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

Ehdotus

välitysmenettelyssä puhevaltaa tai muuten sitä varten ilmoittautuneet.

Välitysoikeuden on ilmoitettava välitystuomio rekisteröitäväksi kahden viikon kuluessa sen antamisesta. Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, että kappaleet välitystuomiosta on annettu 1 momentin mukaisesti. Jos välitystuomiota ei ilmoiteta asianmukaisesti rekisteröitäväksi mainitussa määräajassa, ilmoituksen voi tehdä myös asianosainen.

8 §

*Muutoksenhaku lakisääteiseen
välitysmenettelyyn perustuvaan
välitystuomioon*

11 §

Ratkaisusta ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai *välitysoikeuden* on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

—
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
· ·
—

14.

Laki

asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 14 luvun 3 §:n 1 momentin 7 kohta, 19 luvun 13 §:n 2 momentti, 20 luvun 13 §:n 2 momentti sekä 26 luvun 3 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 3 ja 4 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 luku

14 luku

Optio-oikeudet ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin

Optio-oikeudet ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin

3 §

3 §

Päätöksen sisältö

Päätöksen sisältö

Optio- ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä on mainittava:

Optio- ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä on mainittava:

7) määräykset annettavien oikeuksien asemasta osakeannissa annettaessa tämän luvun mukaisia oikeuksia muun päätöksen nojalla, jaettaessa yhtiön varoja 11 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla tavoilla, hankittaessa tämän luvun mukaisia oikeuksia takaisin yhtiölle ja yhtiön sulautuessa toiseen yhtiöön tai jakautuessa sekä määräykset sulautumiseen tai jakautumiseen liittyvän lunastusriidan käsittelystä tuomioistuimessa tai välimiesmenettelyssä, lunastushinnan suorittamisesta ja oikeuksien siirtymisestä.

7) määräykset annettavien oikeuksien asemasta osakeannissa annettaessa tämän luvun mukaisia oikeuksia muun päätöksen nojalla, jaettaessa yhtiön varoja 11 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla tavoilla, hankittaessa tämän luvun mukaisia oikeuksia takaisin yhtiölle ja yhtiön sulautuessa toiseen yhtiöön tai jakautuessa sekä määräykset sulautumiseen tai jakautumiseen liittyvän lunastusriidan käsittelystä tuomioistuimessa tai *välitysmenettelyssä*, lunastushinnan suorittamisesta ja oikeuksien siirtymisestä.

19 luku

19 luku

Sulautuminen

Sulautuminen

13 §

13 §

Lunastaminen

Lunastaminen

Jos optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava tuomioistuimen tai välimiesten ratkaistavaksi siten kuin optio-oikeuden ehdoissa määrätään. Oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Vireillepanon jälkeen oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei hänellä ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

Jos optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava tuomioistuimen tai *välitysoikeuden* ratkaistavaksi siten kuin optio-oikeuden ehdoissa määrätään. Oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Vireillepanon jälkeen oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei hänellä ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

20 luku

20 luku

Jakautuminen**Jakautuminen**

13 §

13 §

*Lunastaminen**Lunastaminen*

Jos optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava tuomioistuimen tai välimiesten ratkaistavaksi siten kuin optio-oikeuden ehdoissa määrätään. Oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

Jos optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhtiön kanssa, asia on annettava tuomioistuimen tai *välitysoikeuden* ratkaistavaksi siten kuin optio-oikeuden ehdoissa määrätään. Oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhtiökokouksesta. Optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen*Välimiesmenettely*

3 §

*Yhtiöjärjestykseen perustuva
välimiesmenettely*

Yhtiöjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo yhtiötä, osakkeenomistajaa, hallitusta, hallituksen jäsentä, isännöitsijää sekä tilintarkastajaa ja toiminnantarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään. Yhtiöjärjestyksen määräys 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhtiöjärjestysmääräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

4 §

Ratkaisuista ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välimiesoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen*Välitysmenettely*

3 §

*Yhtiöjärjestykseen perustuva
välitysmenettely*

Yhtiöjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo yhtiötä, osakkeenomistajaa, hallitusta, hallituksen jäsentä, isännöitsijää sekä tilintarkastajaa ja toiminnantarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välitysmenettelylaissa (/) säädetään. Yhtiöjärjestyksen määräys 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välitysmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhtiöjärjestysmääräystä sovelletaan kuitenkin ainoastaan kanteeseen, jonka peruste on määräyksen rekisteröimisen jälkeiseltä ajalta.

4 §

Ratkaisuista ilmoittaminen

Jos ratkaisu koskee kaupparekisteriin merkittävää seikkaa, tuomioistuimen tai välitysoikeuden on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ratkaisustaan rekisteriviranomaiselle. Tuomioistuimen on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi myös tieto ratkaisunsa lainvoimaisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

15.

Laki

kuluttajansuojalain 12 luvun 1 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 12 luvun 1 d §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on
laissa 16/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 luku

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

1 d §

1 d §

Riitojen käsittely

Riitojen käsittely

Ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen
ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja
kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava
välimiesmenettelyssä, ei sido kuluttajaa.

Ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen
ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja
kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava
välitysmenettelyssä, ei sido kuluttajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

16.

Laki

rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 30 luvun 7 §:n 4 kohta, 8 §:n 4 kohta ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 637/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 luku

30 luku

Elinkeinorikoksista

Elinkeinorikoksista

7 §

7 §

Lahjominen elinkeinotoiminnassa

Lahjominen elinkeinotoiminnassa

Joka

Joka

4) elinkeinonharjoittajien välistä, muiden osapuolten välistä tai elinkeinonharjoittajan ja muun osapuolen välistä riitaa välimiehenä ratkaisevalle

lupaa, tarjoaa tai antaa lahjottavalle itselleen taikka toiselle osoitetun oikeudettoman edun (lahjuksen) tarkoituksin saattaa lahjottava toimessaan tai tehtävässään suosimaan lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkita lahjottava sellaisesta suosimisesta, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 16 luvun 13 tai 14 §:n mukaan, lahjomisesta elinkeinotoiminnassa sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

4) elinkeinonharjoittajien välistä, muiden osapuolten välistä tai elinkeinonharjoittajan ja muun osapuolen välistä riitaa *välitysoikeuden jäsenenä* ratkaisevalle

lupaa, tarjoaa tai antaa lahjottavalle itselleen taikka toiselle osoitetun oikeudettoman edun (lahjuksen) tarkoituksin saattaa lahjottava toimessaan tai tehtävässään suosimaan lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkita lahjottava sellaisesta suosimisesta, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 16 luvun 13 tai 14 §:n mukaan, *lahjomisesta elinkeinotoiminnassa* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

8 §

8 §

Lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa

Lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa

Joka

Joka

4) elinkeinonharjoittajien välistä, muiden osapuolten välistä tai elinkeinonharjoittajan ja muun osapuolen välistä riitaa välimiehenä ratkaistessaan

4) elinkeinonharjoittajien välistä, muiden osapuolten välistä tai elinkeinonharjoittajan ja muun osapuolen välistä riitaa *välitysoikeuden jäsenenä* ratkaistessaan

Voimassa oleva laki

itselleen tai toiselle pyytää lahjuksen tai tekee muutoin aloitteen sellaisen saamiseksi, ottaa vastaan tai hyväksyy lahjuksen suosiakseen toimestaan tai tehtävässään lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkkioksi tällaisesta suosimisesta, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 40 luvun 1–3 §:n mukaan, lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

14 §

Soveltamisalasäännökset

Sovellettaessa tämän luvun 7, 7 a, 8 ja 8 a §:ää välimieheen rinnastetaan kotimainen ja ulkomainen välimies, joka hoitaa tehtäviään toisen valtion välimiesmenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Ehdotus

itselleen tai toiselle pyytää lahjuksen tai tekee muutoin aloitteen sellaisen saamiseksi, ottaa vastaan tai hyväksyy lahjuksen suosiakseen toimestaan tai tehtävässään lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkkioksi tällaisesta suosimisesta, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 40 luvun 1–3 §:n mukaan, *lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

14 §

Soveltamisalasäännökset

Sovellettaessa tämän luvun 7, 7 a, 8 ja 8 a §:ää *välitysoikeuden jäsenen* rinnastetaan kotimainen ja ulkomainen *välitysoikeuden jäsen*, joka hoitaa tehtäviään toisen valtion *välitysmenettelyä* koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

17.

Laki

vesilain 8 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesilain (587/2011) 8 luvun 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 luku

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

Vesivoiman hyödyntäminen

7 §

7 §

*Osakeyhtiön perustaminen yhteisen
vesivoiman käyttämiseksi*

*Osakeyhtiön perustaminen yhteisen
vesivoiman käyttämiseksi*

Osakeyhtiön yhtiösopimusta tai
yhtiöjärjestyksen tekemistä koskevan
erimielisyyden ratkaisemiseksi hankkeeseen
osallistuvalla on oikeus pyytää käräjäoikeutta
asettamaan kaksi välimiestä ja näille
puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet
soveltuvin osin noudattamalla, mitä
välimiesmenettelystä annetussa laissa
(967/1992) säädetään.

Osakeyhtiön yhtiösopimusta tai
yhtiöjärjestyksen tekemistä koskevan
erimielisyyden ratkaisemiseksi hankkeeseen
osallistuvalla on oikeus pyytää käräjäoikeutta
asettamaan kaksi *välitysoikeuden jäsentä* ja
näille puheenjohtaja ratkaisemaan
erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla,
mitä *välitysmenettelylaissa* (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

18.

Laki

säästöpankkilain 74 ja 87 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säästöpankkilain (1502/2001) 74 §:n 2 momentti ja 87 f §:n 2 momentti, sellaisina
kuin ne ovat laissa 1423/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

Jos lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan säästöpankin kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen soveltuvin osin, mitä osakeyhtiölain 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Kantarahasto-osuudenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua isäntien kokouksesta. Vireillepanon jälkeen kantarahasto-osuudenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

87 f §

Jos lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan säästöpankin kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä osakeyhtiölain 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Kantarahasto-osuudenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua isäntien kokouksesta. Kantarahasto-osuudenomistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeen

74 §

Jos lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan säästöpankin kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen soveltuvin osin, mitä osakeyhtiölain 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Kantarahasto-osuudenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua isäntien kokouksesta. Vireillepanon jälkeen kantarahasto-osuudenomistajalla ja oikeuden haltijalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

87 f §

Jos lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan säästöpankin kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä osakeyhtiölain 18 luvun 3–5 ja 8–10 §:ssä säädetään lunastusriitojen käsittelystä. Kantarahasto-osuudenomistajan tai oikeuden haltijan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua isäntien kokouksesta. Kantarahasto-osuudenomistajalla on vireillepanon jälkeen jakautumisvastikkeen

Voimassa oleva laki

sijasta oikeus lunastushintaan. Optiotodistuksen ja muun kantarahasto-osuuksiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei kantarahastosuudenomistajalla taikka optiotodistuksen tai muun kantarahasto-osuuksiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

Ehdotus

sijasta oikeus lunastushintaan. Optiotodistuksen ja muun kantarahasto-osuuksiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on vireillepanon jälkeen oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei kantarahastosuudenomistajalla taikka optiotodistuksen tai muun kantarahasto-osuuksiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla ole oikeutta lunastukseen, hänellä on oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jos jakautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

19.

Laki

valtion virkamieslain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 18 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa
685/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

Sivutoimen harjoittamista koskevan
ilmoituksen tai lupahakemuksen yhteydessä
esitetyt tiedot välimiesoikeusriidan
asianosaisista ovat salassa pidettäviä.

18 §

Sivutoimen harjoittamista koskevan
ilmoituksen tai lupahakemuksen yhteydessä
esitetyt tiedot välitysoikeusriidan
asianosaisista ovat salassa pidettäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

20.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 29 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 28/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

29 §

Muu puhevallan käyttö

Muu puhevallan käyttö

Sen lisäksi, mitä tässä laissa ja veronkantolaissa (11/2018) säädetään puhevallan käytöstä, Verohallinto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo valtion etua ja oikeutta Verohallintoa koskevissa asioissa tuomioistuimessa, välimiesmenettelyssä, muissa viranomaisissa ja toimituksissa sekä käyttää valtion puhevaltaa Verohallintoa koskevissa sopimuksissa.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa ja veronkantolaissa (11/2018) säädetään puhevallan käytöstä, Verohallinto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo valtion etua ja oikeutta Verohallintoa koskevissa asioissa tuomioistuimessa, *välitysmenettelyssä*, muissa viranomaisissa ja toimituksissa sekä käyttää valtion puhevaltaa Verohallintoa koskevissa sopimuksissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

21.

Laki

kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelystä annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelystä annetun lain (530/2019) 12 §:n 3 momentti ja 16 §:n 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Riidanratkaisutoimikunnan perustaminen

Asianomaisen henkilön vaatimus, joka koskee Suomessa tapahtunutta 1 momentissa tarkoitetun riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittavien henkilöiden nimittämismenettelyllä laiminlyöntiä, käsitellään hallintoriitana hallinto-oikeudessa noudattaen välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) säännöksiä välimiehen nimeämisestä tuomioistuimen määräämänä. Vaatimus voidaan esittää 2 momentin riidanratkaisutoimikunnan asettamiselle säädetyn määräajan päätyttyä ja se on esitettävä 30 päivän kuluessa edellä tarkoitetun määräajan päättymisestä. Päätös annetaan tiedoksi asianomaiselle henkilölle ja toimivaltaiselle viranomaiselle.

16 §

Riidanratkaisutoimikunnan lausunnon johdosta annettu lopullinen päätös

Toimivaltainen viranomainen voi sopia muiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa lopullisen päätöksen julkaisemisesta kokonaisuudessaan edellyttäen, että kukin asianomainen henkilö antaa siihen suostumuksensa. Toimivaltaiset

12 §

Riidanratkaisutoimikunnan perustaminen

Asianomaisen henkilön vaatimus, joka koskee Suomessa tapahtunutta 1 momentissa tarkoitetun riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittavien henkilöiden nimittämismenettelyllä laiminlyöntiä, käsitellään hallintoriitana hallinto-oikeudessa noudattaen *välitysmenettelylain* (/) säännöksiä *välitysoikeuden jäsenen* nimeämisestä tuomioistuimen määräämänä. Vaatimus voidaan esittää 2 momentin riidanratkaisutoimikunnan asettamiselle säädetyn määräajan päätyttyä ja se on esitettävä 30 päivän kuluessa edellä tarkoitetun määräajan päättymisestä. Päätös annetaan tiedoksi asianomaiselle henkilölle ja toimivaltaiselle viranomaiselle.

16 §

Riidanratkaisutoimikunnan lausunnon johdosta annettu lopullinen päätös

Toimivaltainen viranomainen voi sopia muiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa lopullisen päätöksen julkaisemisesta kokonaisuudessaan edellyttäen, että kukin asianomainen henkilö antaa siihen suostumuksensa. Toimivaltaiset

viranomaiset julkaisevat lopullisesta päätöksestä tiivistelmän, jos ne tai asianomainen henkilö eivät anna suostumusta lopullisen päätöksen julkaisemiseen kokonaisuudessaan. Tiivistelmä sisältää kuvauksen asiasta ja kohteesta, päivämäärän, kyseessä olevat verokaudet, oikeusperustan, toimialan, lyhyen kuvauksen lopputuloksesta ja kuvauksen käytetystä välimiesmenettelymenetelmästä.

Toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä julkaistavaksi tarkoitetut tiedot asianomaiselle henkilölle ennen niiden julkaisemista. Asianomainen henkilö voi 60 päivän kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta pyytää, että toimivaltaiset viranomaiset eivät julkaise liikesalaisuutta, kaupallista tai teollista salaisuutta, ammattisalaisuutta tai elinkeinotoiminnassa käytettyä menettelytapaa koskevia tietoja eivätkä tietoja, joiden sisältö on vastoin yleistä järjestystä. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava julkaistavat tiedot viipymättä Euroopan komissiolle.

viranomaiset julkaisevat lopullisesta päätöksestä tiivistelmän, jos ne tai asianomainen henkilö eivät anna suostumusta lopullisen päätöksen julkaisemiseen kokonaisuudessaan. Tiivistelmä sisältää kuvauksen asiasta ja kohteesta, päivämäärän, kyseessä olevat verokaudet, oikeusperustan, toimialan, lyhyen kuvauksen lopputuloksesta ja kuvauksen käytetystä välitysmenettelymenetelmästä.

Toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä julkaistavaksi tarkoitetut tiedot asianomaiselle henkilölle ennen niiden julkaisemista. Asianomainen henkilö voi 60 päivän kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta pyytää, että toimivaltaiset viranomaiset eivät julkaise liikesalaisuutta, kaupallista tai teollista salaisuutta, ammattisalaisuutta tai elinkeinotoiminnassa käytettyä menettelytapaa koskevia tietoja eivätkä tietoja, joiden sisältö on vastoin yleistä järjestystä. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava julkaistavat tiedot viipymättä Euroopan komissiolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

22.

Laki

varainsiirtoverolain 15 a ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 15 a §:n 4 momentin 2 kohta ja 21 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 1191/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 a §

15 a §

*Säännellyllä markkinalla ja monenkeskisessä
kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin
kohteena olevan arvopaperin luovutus*

*Säännellyllä markkinalla ja monenkeskisessä
kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin
kohteena olevan arvopaperin luovutus*

Verovapaus ei koske:

Verovapaus ei koske:

2) luovutusta, jossa vastike määrätään
osakeyhtiölain 18 luvun lunastusriitojen
käsittelyä koskevien säännösten mukaisessa
välimiesmenettelyssä;

2) luovutusta, jossa vastike määrätään
osakeyhtiölain 18 luvun lunastusriitojen
käsittelyä koskevien säännösten mukaisessa
välitysmenettelyssä;

21 §

21 §

Veron suorittamisajankohta

Veron suorittamisajankohta

Edellä 15 a §:n 4 momentin 2 kohdassa
tarkoitetuissa tilanteissa vero on suoritettava
kahden kuukauden kuluessa lunastushinnan
maksamisesta tai siitä, kun lunastushintaa
koskeva välitystuomioistuimen päätös on
saanut lainvoiman taikka, jos lunastushinnan
maksamisesta on asetettu vakuus, vakuuden
asettamisesta.

Edellä 15 a §:n 4 momentin 2 kohdassa
tarkoitetuissa tilanteissa vero on suoritettava
kahden kuukauden kuluessa lunastushinnan
maksamisesta tai siitä, kun lunastushintaa
koskeva välitysoikeuden päätös on saanut
lainvoiman, taikka, jos lunastushinnan
maksamisesta on asetettu vakuus, vakuuden
asettamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

23.

Laki

Tullin hallinnosta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tullin hallinnosta annetun lain (960/2012) 8 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 319/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Valtion puhevallan käyttäminen

Valtion puhevallan käyttäminen

Tulli kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo kansallisessa tuomioistuimessa, välimiesmenettelyssä sekä muissa viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta kaikissa Tullia koskevissa asioissa. Tullia edustaa Tullin muista yksiköistä riippumattomassa asemassa olevan valtion edun- ja oikeudenvalvonnasta vastaavan yksikön tulliasiamies.

Tulli kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo kansallisessa tuomioistuimessa, *välitysmenettelyssä* sekä muissa viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta kaikissa Tullia koskevissa asioissa. Tullia edustaa Tullin muista yksiköistä riippumattomassa asemassa olevan valtion edun- ja oikeudenvalvonnasta vastaavan yksikön tulliasiamies.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

24.

Laki

tekijänoikeuslain 50 c ja 54 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 50 c §:n 2 momentti ja 54 §,
sellaisina kuin ne ovat, 50 c §:n 2 momentti laissa 821/2005 sekä 54 § laeissa 821/2005,
118/2013, 607/2015, 849/2018 ja 263/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 c §

50 c §

*Teknisiin toimenpitein suojattujen teosten
käyttäminen*

*Teknisiin toimenpitein suojattujen teosten
käyttäminen*

Tekijän on tarjottava 1 momentissa tarkoitettulle teoksen käyttäjälle keinot käyttää teosta momentissa mainittujen lainkohtien mukaisesti, jollei käyttäjällä ole teknisten toimenpiteiden takia keinoja teoksen käyttämiseen. Jollei tekijä tarjoa edellä säädetyn mukaisesti keinoja teoksen käyttämiseen tai jollei teoksen käyttäminen ole tullut mahdolliseksi vapaaehtoisin toimenpitein, kuten tekijöiden ja teosten käyttäjien välisin sopimuksin tai muihin järjestelyin, asia ratkaistaan 54 §:n mukaisesti välimiesmenettelyssä.

Tekijän on tarjottava 1 momentissa tarkoitettulle teoksen käyttäjälle keinot käyttää teosta momentissa mainittujen lainkohtien mukaisesti, jollei käyttäjällä ole teknisten toimenpiteiden takia keinoja teoksen käyttämiseen. Jollei tekijä tarjoa edellä säädetyn mukaisesti keinoja teoksen käyttämiseen tai jollei teoksen käyttäminen ole tullut mahdolliseksi vapaaehtoisin toimenpitein, kuten tekijöiden ja teosten käyttäjien välisin sopimuksin tai muihin järjestelyin, asia ratkaistaan 54 §:n mukaisesti välitysmenettelyssä.

54 §

54 §

Välimiesmenettely

Välitysmenettely

Asia ratkaistaan erimielisyyden sattuessa välimiesmenettelyssä, jos kysymys on:

1) 17 §:n 3 momentissa, 17 b §:n 7 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 19 §:n 4 momentissa taikka 47 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettusta korvauksesta;

2) 26 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 13 §:n mukaisesti ja asia

Asia ratkaistaan erimielisyyden sattuessa välitysmenettelyssä, jos kysymys on:

1) 17 §:n 3 momentissa, 17 b §:n 7 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 19 §:n 4 momentissa taikka 47 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettusta korvauksesta;

2) 26 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 13 §:n mukaisesti ja asia

koskee kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;

3) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 14 §:n 1 momentin mukaisesti ja asia koskee teoksen kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;

4) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetysten samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti;

5) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetysten samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti tai luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 48 §:n 1 momentin perusteella; lupa voidaan myöntää, jos sopimuslisenssiorganisaatio tai lähettäjäyritys tai molemmat kieltävät edelleen lähettämisen ilman perusteltua syytä tai asettavat sille kohtuuttomia ehtoja;

6) tekijän ja teoksen käyttäjän välisen asian ratkaisemisesta 50 c §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

Kumpikin osapuoli nimeää välimiesmenettelyyn yhden välimiehen ja siten nimetyt kutsuvat kolmannen välimiehen puheenjohtajaksi. Jos toinen osapuoli on tehnyt vastapuolelle esityksen välimiesmenettelyyn ryhtymisestä sekä nimennyt välimiehen mutta vastapuoli ei ole kuukauden kuluessa siitä tiedon saatuaan nimennyt välimiestä, katsotaan tämän kieltäytyneen asian ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä.

Asianosaiset voivat myös sopia, että asia saatetaan välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) mukaisesti välimiesten ratkaistavaksi.

Tämän pykälän nojalla annetulla luvalla on sama vaikutus kuin 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisellä 13 §:n, 14 §:n 1 momentin, 25 h §:n 1 momentin tai 48 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa tarkoitettun asian ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä, asia voidaan asianosaisen hakemuksesta saattaa

koskee kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;

3) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 14 §:n 1 momentin mukaisesti ja asia koskee teoksen kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;

4) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetysten samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti;

5) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetysten samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti tai luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 48 §:n 1 momentin perusteella; lupa voidaan myöntää, jos sopimuslisenssiorganisaatio tai lähettäjäyritys tai molemmat kieltävät edelleen lähettämisen ilman perusteltua syytä tai asettavat sille kohtuuttomia ehtoja;

6) tekijän ja teoksen käyttäjän välisen asian ratkaisemisesta 50 c §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

Kumpikin osapuoli nimeää välitysmenettelyyn yhden välitysoikeuden jäsenen ja siten nimetyt kutsuvat kolmannen välitysoikeuden jäsenen puheenjohtajaksi. Jos toinen osapuoli on tehnyt vastapuolelle esityksen välitysmenettelyyn ryhtymisestä sekä nimennyt välitysoikeuden jäsenen mutta vastapuoli ei ole kuukauden kuluessa siitä tiedon saatuaan nimennyt välitysoikeuden jäsentä, katsotaan tämän kieltäytyneen asian ratkaisemisesta välitysmenettelyssä.

Asianosaiset voivat myös sopia, että asia saatetaan välitysmenettelylain (/) mukaisesti välitysoikeuden ratkaistavaksi.

Tämän pykälän nojalla annetulla luvalla on sama vaikutus kuin 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisellä 13 §:n, 14 §:n 1 momentin, 25 h §:n 1 momentin tai 48 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa tarkoitettun asian ratkaisemisesta välitysmenettelyssä, asia voidaan asianosaisen hakemuksesta saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos tuomioistuin on myöntänyt

Voimassa oleva laki

tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos tuomioistuin on myöntänyt momentin 2–4 kohdassa tarkoitetussa asiassa luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin valitusta käsitellessään toisin määrää.

Ehdotus

momentin 2–4 kohdassa tarkoitetussa asiassa luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin valitusta käsitellessään toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

. .

25.

Laki

tiekuljetussopimuslain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tiekuljetussopimuslain (345/1979) 44 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

44 §

Välimiesmenettely

Välitysmenettely

Ehto, jonka mukaan riidat on välimiesten ratkaistava, voidaan sisällyttää kansainvälistä kuljetusta koskevaan sopimukseen vain, jos samalla määrätään, että välimiesten on sovellettava 1 §:n 1 momentissa mainittua yleissopimusta tai sen mukaista lakia.

Ehto, jonka mukaan riidat on välitysoikeuden ratkaistava, voidaan sisällyttää kansainvälistä kuljetusta koskevaan sopimukseen vain, jos samalla määrätään, että välitysoikeuden on sovellettava 1 §:n 1 momentissa mainittua yleissopimusta tai sen mukaista lakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

26.

Laki

merilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merilain (674/1994) 6 luvun 2 §, 13 luvun 60 §:n 3 momentti ja 61 §:n 1 momentti, 16 luvun 2 §:n 1 momentti ja 13 §, 16 a luvun 4 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 5 §:n 2 momentti ja 15 §, sellaisina kuin niistä ovat 16 luvun 2 §:n 1 momentti ja 13 § laissa 1363/2006, 16 a luvun 4 §:n 2 momentti laissa 480/2021 sekä 21 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 249/2017 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

6 luku

Aluksen päällikkö

Aluksen päällikkö

2 §

2 §

Laivanisännän oikeus toimia päällikkönä

Laivanisännän oikeus toimia päällikkönä

Laivanisännällä, joka omistaa enemmän kuin puolet aluksesta, on oikeus toimia sen päällikkönä, jos hänellä on siihen säädetty kelpoisuus. Jollei palkkaehdoista sovita, määräävät niistä välimiehet tai tuomioistuin.

Laivanisännällä, joka omistaa enemmän kuin puolet aluksesta, on oikeus toimia sen päällikkönä, jos hänellä on siihen säädetty kelpoisuus. Jollei palkkaehdoista sovita, määrää niistä *välitysoikeus* tai tuomioistuin.

13 luku

13 luku

Kappaletavaran kuljetus

Kappaletavaran kuljetus

60 §

60 §

*Toimivaltaista tuomioistuinta koskevat
sopimusehdot*

*Toimivaltaista tuomioistuinta koskevat
sopimusehdot*

Milloin konossementti on annettu sellaisen rahtauskirjan perusteella, joka sisältää määräyksen toimivaltaisesta tuomioistuimesta tai välimiesmenettelystä, eikä konossementti sisällä nimenomaista määräystä siitä, että sellaiset määräykset ovat myös konossementin haltijaa sitovia, rahdinkuljettaja ei saa vedota määräykseen

Jos konossementti on annettu sellaisen rahtauskirjan perusteella, joka sisältää määräyksen toimivaltaisesta tuomioistuimesta tai *välitysmenettelystä*, ja jos konossementti ei sisällä nimenomaista määräystä siitä, että sellaiset määräykset ovat myös konossementin haltijaa sitovia, rahdinkuljettaja ei saa vedota määräykseen

Voimassa oleva laki

konossementin vilpittömässä mielessä
haltuunsa saanutta kohtaan.

61 §

Välityslausekkeet

Osapuolet voivat, sen estämättä mitä 60 §:n 1 momentissa säädetään, kirjallisesti sopia siitä, että riita voidaan jättää välimiesten ratkaistavaksi. Välityssopimuksen osana on tällöin aina, että välimiesmenettelyn tulee kantajan valinnan mukaan tapahtua sellaisessa valtiossa, jossa 60 §:n 1 momentissa tarkoitettu paikkakunta sijaitsee, ja että välimiesten on sovellettava tämän luvun säännöksiä.

16 luku

Meripelastus

2 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan, kun meripelastusta koskevaa riita-asiaa käsitellään suomalaisessa tuomioistuimessa tai välimiesmenettelyssä Suomessa.

13 §

Ennakkomaksu

Tuomioistuin tai välimiesoikeus, joka on toimivaltainen käsittelemään meripelastajan vaatimuksia, voi meripelastajan pyynnöstä väliaikaisesti määrätä, että pelastuspalkkiosta tai erityiskorvauksesta on maksettava kohtuullinen ennakko. Asian luonteen niin vaatiessa voidaan tällaisen ennakon ehdoksi asettaa, että meripelastaja asettaa vakuuden vastaanotettavalle määrälle taikka muita olosuhteisiin nähden kohtuullisia ehtoja.

Ehdotus

konossementin vilpittömässä mielessä
haltuunsa saanutta kohtaan.

61 §

Välityslausekkeet

Osapuolet voivat, sen estämättä mitä 60 §:n 1 momentissa säädetään, kirjallisesti sopia siitä, että riita voidaan jättää *välitysoikeuden* ratkaistavaksi. Välityssopimuksen osana on tällöin aina, että *välitysmenettelyn* tulee kantajan valinnan mukaan tapahtua sellaisessa valtiossa, jossa 60 §:n 1 momentissa tarkoitettu paikkakunta sijaitsee, ja että *välitysoikeuden* on sovellettava tämän luvun säännöksiä.

16 luku

Meripelastus

2 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan, kun meripelastusta koskevaa riita-asiaa käsitellään suomalaisessa tuomioistuimessa tai *välitysmenettelyssä* Suomessa.

13 §

Ennakkomaksu

Tuomioistuin tai *välitysoikeus*, joka on toimivaltainen käsittelemään meripelastajan vaatimuksia, voi meripelastajan pyynnöstä väliaikaisesti määrätä, että pelastuspalkkiosta tai erityiskorvauksesta on maksettava kohtuullinen ennakko. Asian luonteen niin vaatiessa voidaan tällaisen ennakon ehdoksi asettaa, että meripelastaja asettaa vakuuden vastaanotettavalle määrälle, taikka muita olosuhteisiin nähden kohtuullisia ehtoja.

16 a luku

**Merivahingonlaskijan tehtävät,
päättöksenteko ja korvaukset**

4 §

Korvausselvitysmenettely

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, merivahingonselvittäjä laatii korvausselvityksen noudattaen mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään välimiesmenettelyssä noudatettavasta menettelystä.

21 luku

**Toimivaltainen tuomioistuin ja
oikeudenkäynti merioikeusjutuissa**

5 §

*Toimivaltainen merioikeus matkustajien
kuljetuksessa*

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, osapuolet voivat riidan syntymisen jälkeen sopia toimivaltaisesta merioikeudesta tai siitä, että asia jätetään välimiesten ratkaistavaksi.

15 §

Välimiesmenettely

Jos riita-asia tämän lain mukaan on välimiesten ratkaistava, noudatetaan sen lisäksi, mitä 13 luvun 61 §:ssä säädetään, välimiesmenettelystä annettua lakia (967/92).

16 a luku

**Merivahingonlaskijan tehtävät,
päättöksenteko ja korvaukset**

4 §

Korvausselvitysmenettely

Siltä osin kuin tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu, merivahingonselvittäjä laatii korvausselvityksen noudattaen, mitä *välitysmenettelylaissa* (/) säädetään *välitysmenettelyssä* noudatettavasta menettelystä.

21 luku

**Toimivaltainen tuomioistuin ja
oikeudenkäynti merioikeusjutuissa**

5 §

*Toimivaltainen merioikeus matkustajien
kuljetuksessa*

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, osapuolet voivat riidan syntymisen jälkeen sopia toimivaltaisesta merioikeudesta tai siitä, että asia jätetään *välitysoikeuden* ratkaistavaksi.

15 §

Välitysmenettely

Jos riita-asia tämän lain mukaan on *välitysoikeuden* ratkaistava, noudatetaan sen lisäksi, mitä 13 luvun 61 §:ssä säädetään, *välitysmenettelylakia*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

27.

Laki

Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ilmatieteen laitoksesta annetun lain (212/2018) 6 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Valtion edustaminen

Valtion edustaminen

Ilmatieteen laitos kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa, viranomaisissa ja välimiesmenettelyissä valtion etua ja oikeutta kaikissa laitosta koskevista asioissa.

Ilmatieteen laitos kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa, viranomaisissa ja *välitysmenettelyissä* valtion etua ja oikeutta kaikissa laitosta koskevista asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

28.

Laki

kauppakamarilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kauppakamarilain (878/2002) 2 §:n 3 momentin 2 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentin 2 kohta laissa 475/2007, 5 §:n 1 momentti laissa 638/2006 ja 6 §:n 2 momentti laissa 727/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

*Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin
julkiset tehtävät*

Keskuskauppakamarin tehtävänä on:

2) määrätä välimiehet ja hakea välimiesmenettelyä varten uskotun miehen määräämisiä osakeyhtiölaissa (624/2006) erikseen säädettyissä lunastustilanteissa;

5 §

Lunastuslautakunta

Keskuskauppakamarin valtuuskunta asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan lunastuslautakunnan, jonka tehtävänä on määrätä välimiehet ja hakea uskotun miehen määräämisiä siten kuin 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään.

6 §

*Lunastuslautakunnan menettely ja
kustannukset*

Keskuskauppakamari vastaa lunastuslautakunnan kustannuksista ja

2 §

*Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin
julkiset tehtävät*

Keskuskauppakamarin tehtävänä on:

2) määrätä *välitysoikeuden jäsenet* ja hakea *välitysmenettelyä* varten uskotun miehen määräämisiä osakeyhtiölaissa (624/2006) erikseen säädettyissä lunastustilanteissa;

5 §

Lunastuslautakunta

Keskuskauppakamarin valtuuskunta asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan lunastuslautakunnan, jonka tehtävänä on määrätä *välitysoikeuden jäsenet* ja hakea uskotun miehen määräämisiä siten kuin 2 §:n 3 momentin 2 kohdassa säädetään.

6 §

*Lunastuslautakunnan menettely ja
kustannukset*

Keskuskauppakamari vastaa lunastuslautakunnan kustannuksista ja

Voimassa oleva laki

vahvistaa lautakunnan puheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkioiden perusteet. Keskuskauppakamarilla on oikeus periä lunastajalta maksu välimiesten asettamisesta ja uskotun miehen määräämisen hakemisesta aiheutuneista kustannuksista.

Ehdotus

vahvistaa lautakunnan puheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkioiden perusteet. Keskuskauppakamarilla on oikeus periä lunastajalta maksu *välitysoikeuden asettamisesta* ja uskotun miehen määräämisen hakemisesta aiheutuneista kustannuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

. .

29.

Laki

oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (656/1967) 11 a §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 526/1988, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 a §

Lautakunta voi toimia myös välimiesoikeutena, mikäli työnantaja ja työntekijä ovat niin sopineet. Tällöin noudatetaan välimiesmenettelystä annettua lakia [(46/28)], mikäli tästä laista ei muuta johdu.

Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista. Lautakunnan toimiessa välimiesoikeutena vahvistaa puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkiot kauppa- ja teollisuusministeriö.

11 a §

Lautakunta voi toimia myös välitysoikeutena, jos työnantaja ja työntekijä ovat niin sopineet. Tällöin noudatetaan välitysmenettelylakia (/), jollei tästä laista muuta johdu.

Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista. Lautakunnan toimiessa välitysoikeutena puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkiot vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

30.

Laki

työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain (420/1962) 16 §, sellaisena kuin sen suomenkielinen sanamuoto on laeissa 109/2023 ja 247/2024 ja ruotsinkielinen sanamuoto laissa 247/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Oikeudelliset riita-asiat

Oikeudelliset riita-asiat

Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen työehto- tai virkaehtosopimusta koskevaan riita-asiaan, joka kuuluu työtuomioistuimen käsiteltäviin tai joka sopimuksen mukaan on välimiesten ratkaistava lukuun ottamatta 9 a §:n mukaisessa vapaaehtoisessa sovittelussa soviteltavia riita-asioita. Sovittelijan on saatuaan selvityksen siitä, että tätä lakia ei edellä tässä pykälässä säädetyn perusteella sovelleta riitaan, ilmoitettava tästä osapuolille.

Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen työehto- tai virkaehtosopimusta koskevaan riita-asiaan, joka kuuluu työtuomioistuimen käsiteltäviin tai joka sopimuksen mukaan on *välitysoikeuden* ratkaistava lukuun ottamatta 9 a §:n mukaisessa vapaaehtoisessa sovittelussa soviteltavia riita-asioita. Sovittelijan on saatuaan selvityksen siitä, että tätä lakia ei edellä tässä pykälässä säädetyn perusteella sovelleta riitaan, ilmoitettava tästä osapuolille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

31.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 9 b §:n 5 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 213/2025, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 b §

9 b §

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvosto

Mitä vakuutusyhtiölain 6 luvun 6 §:ssä säädetään menettelystä toimikelpoisen hallituksen puuttuessa, sovelletaan myös hallintoneuvostoon. Hallintoneuvostoon ja sen jäseniin sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 10 a §:ssä säädetään esteellisyydestä, osakeyhtiölain 6 luvun 3, 5 ja 6 §:ssä hallituksen päätöksenteosta, kokoontumisesta ja pöytäkirjasta, mainitun luvun 11–13 ja 22 §:ssä hallituksen jäsenen toimikaudesta, eroamisesta ja erottamisesta ja hallintoneuvoston tiedonsaantioikeudesta ja mainitun lain 24 luvun 3 §:ssä välimiesmenettelystä.

Mitä vakuutusyhtiölain 6 luvun 6 §:ssä säädetään menettelystä toimikelpoisen hallituksen puuttuessa, sovelletaan myös hallintoneuvostoon. Hallintoneuvostoon ja sen jäseniin sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 10 a §:ssä säädetään esteellisyydestä, osakeyhtiölain 6 luvun 3, 5 ja 6 §:ssä hallituksen päätöksenteosta, kokoontumisesta ja pöytäkirjasta, mainitun luvun 11–13 ja 22 §:ssä hallituksen jäsenen toimikaudesta, eroamisesta ja erottamisesta ja hallintoneuvoston tiedonsaantioikeudesta ja mainitun lain 24 luvun 3 §:ssä välitysmenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

32.

Laki

vakuutusyhdistyslain 14 luvun 12 §:n ja 16 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 14 luvun 12 §:n 2 momentti sekä 16 luvun 4 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1231/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 luku

14 luku

Sulautuminen

Sulautuminen

12 §

12 §

Jos takuusuuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhdistyksen kanssa, asia on annettava välimiesten ratkaistavaksi noudattaen, mitä 16 luvun 4 §:ssä säädetään riidan käsittelystä välimiesmenettelyssä. Takuusuuden omistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhdistyskokouksesta. Vireillepanon jälkeen takuusuuden omistajalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

Jos takuusuuksien lunastusoikeudesta tai lunastamisen ehdoista ei sovita vastaanottavan yhdistyksen kanssa, asia on annettava *välitysoikeuden* ratkaistavaksi noudattaen, mitä 16 luvun 4 §:ssä säädetään riidan käsittelystä *välitysmenettelyssä*. Takuusuuden omistajan on pantava asia vireille viimeistään kuukauden kuluttua yhdistyskokouksesta. Vireillepanon jälkeen takuusuuden omistajalla on oikeus vain lunastushintaan. Jos lunastusmenettelyssä myöhemmin vahvistetaan, ettei heillä ole oikeutta lunastukseen, heillä on oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Jos sulautuminen raukeaa, myös lunastusmenettely raukeaa.

16 luku

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

4 §

4 §

Yhdistysjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo vakuutusyhdistystä, takuusuuden omistajaa, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa

Yhdistysjärjestyksen määräys riidan käsittelemisestä *välitysmenettelyssä* sitoo vakuutusyhdistystä, takuusuuden omistajaa, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa

Voimassa oleva laki

sekä tilintarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin välimiesmenettelystä annetussa laissa säädetään. Yhdistysjärjestyksen määräys 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä välimiesmenettelyssä sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Jos yhdistyksen ja hallituksen välinen riita siirretään välimiesten ratkaistavaksi, sovelletaan, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään asiamiehen asettamisesta ja määrääjän laskemisesta.

Ehdotus

sekä tilintarkastajaa välityssopimuksen tavoin niin kuin *välitysmenettelylaissa* (/) säädetään. Yhdistysjärjestyksen määräys 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetusta lunastuslausekkeesta johtuvan lunastusoikeutta tai lunastushintaa koskevan riidan käsittelemisestä *välitysmenettelyssä* sitoo vastaavasti sellaisen riidan osapuolia.

Jos yhdistyksen ja hallituksen välinen riita siirretään *välitysoikeuden* ratkaistavaksi, sovelletaan, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään asiamiehen asettamisesta ja määrääjän laskemisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

33.

Laki

eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 17 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (946/2021) 17 luvun 2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 luku

17 luku

Erinäiset säännökset

Erinäiset säännökset

2 §

2 §

Välimiesmenettely

Välitysmenettely

Välimiesmenettelyssä voidaan ratkaista vain riita-asia 15 luvun mukaisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Eläkelaitoksen säännöissä voi olla määräys, jonka mukaan edellä tarkoitettu riita-asia ratkaistaan välimiesmenettelyssä. Tällaisella määräyksellä on sama vaikutus kuin välityssopimuksella.

Välitystuomio on ilmoitettava Finanssivalvonnalle eläkesäätiö- ja vakuutuskassarekisteriin merkittäväksi.

Välitysmenettelyssä voidaan ratkaista vain riita-asia 15 luvun mukaisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Eläkelaitoksen säännöissä voi olla määräys, jonka mukaan edellä tarkoitettu riita-asia ratkaistaan *välitysmenettelyssä*. Tällaisella määräyksellä on sama vaikutus kuin välityssopimuksella.

Välitystuomio on ilmoitettava Finanssivalvonnalle eläkesäätiö- ja vakuutuskassarekisteriin merkittäväksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..
